

aşk yolu vuslat tariki

Yazarı : EL HAC MUZAFFER ÖZAK

Camili Han Hatibi ve İstanbul
Eski Fahri vaizlerinden

«Her hakkı mahfuzdur.»

Dağıtım yeri : İstanbul, Fatih, Karagömrük, dört yol
ağızı, Nureddin Tekkesi Caddesi, No: (29) Nureddin
Cami ve Türbesini Koruma Derneği Tel. : 22 05 91

Kalem Yayıncılık, Matbaacılık ve Ciltçilik A.Ş.

Soğanağa Cami Sokak Akosman İş Hanı No. 2

Beyazıt - İstanbul

Telefon: 22 06 67

MEYDANI AŞK

Hak tevfik verip kıldı inâyet
Aşıklar saf tuttu meydânımıza
Mürsid-i kâminden aldık inâbet -
Aşıklar saf tuttu meydânımıza

İhyâ oldu mürdeler nefhamız ile
Sırrımız gelmiyor kalemle dile
Aşık-ı Hak olan meydâna gele
Okunur gülbenkler hem şânımıza

Aşk cırağı yandı himmet-i pîrle
Vâsıl olduk Hakka cümle erenle
Bir olurmu âmâ Hakkı görenle
Münkirler râm oldu fermânımıza

Doğu batı nurlandı himmet-i pîrle
Hak yolda durduk yüzbin erenle
Baş koduk vahdette başı verenle
İkrar veren şâd olur sultânımıza

Susuzlar Kevserden içip mestoldu
Aşk şarâbı ile kâseler doldu
Aşıklar şüphesiz matlûbu buldu
Dahledenler şâhittir erkânımıza

Aşıklar cem oldu cümle erenler
Bu yolda mestolur Hakkı görenler
Hic durmasın gelsin tâlib olanlar
Sıdk ile bağlansın pîrânımıza

Cem oldu âşıklar devrânımıza
Baş kesti âlemler pîrânımıza
Yüz sürenler pâye-i sultânımıza
Dâhil olur elbet erkânımıza

Cerrahi yolundan giymişiz tâcı
Aşkın derdine budur ilâcı
Bu yolda çekilen tatlı ve acı
Şâhittir âlemler efgânımıza

Mahlasım Aşkı'dir ismim Muzaffer
Cismimse esmâ-i Mevlâ'ya mazhar
Mevsimler geceler şâhittir eshâr
Aşk, muhabbetle katılsın kervânımıza

TEVHİD

Ey Hakka tâlib olan
Tevhide gel tevhide
Rızâya râgıb olan
Tevhide gel tevhide

Tevhiddir ruha gıdâ
Bundadır râh-ı Hudâ
Bulmak dilersen rızâ
Tevhide gel tevhide

Hakkı bâtıldan seçen
Baş-ı cânından geçen
Ab-ı hayattan içen
Tevhide gel tevhide

Kim değildir nâr ehli
Oldur ol tevhid ehli
Ey gâfil inkâr ehli
Tevhide gel tevhide

Geç bu inkârdan zâhid
Nefsinle ol mücâhid

Şeytana olma sâcid
Tevhide gel tevhide

Bundadır âb-ı hayat
Söyleyen görmez memât
Ganidir Mevlâ Samed
Tevhide gel tevhide

Hakka olur seyrânın
Derdin bulur dermânın
Kalpten gider gümânın
Tevhide gel tevhide

Gafletle ömür sürme
Haktan gayrını görme
Başın ver sırrın verme
Tevhide gel tevhide

Sür gönülünden ağyârı
Zikreyle gel Gaffârı
Ey Aşkı'nın kuş cânı
Tevhide gel tevhide

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Bismillah-İr-Rahman-ir-Rahiyim

Esirgeyen, bağışlayan, yarlıgayan Allahu zül-celâl vel-kemal hazretlerine hamd-ü senâlar olsun ki; ezeli rahmet ve muhabbeti, ebedi inayet ve âtîfeti gereği olarak (AHSEN-İ TAKVİYİM) üzere yarattığı biz âciz ve zelil kullarını (VE LEKAD KERREMNÂ BENİ ÂDEME) sırrına mazhar kılmış, zikrini ve Esmâ'sını Hz. Âdem aleyhisselâme ve zâtını (RAHMETEN LİL-ÂLEMİYİN) olan Habib-i edîbi Hz. Muhammed Mustafa sallallahu tealâ aleyhi ve selleme tâ'lim ve telkin buyurmuş ve bu sayede Esmâ-i ilâhiyyesini zikretmekle mükerrer kıldığı âdemoğullarını, Zâtının tecellisiyle de müşerref eylemiştir.

Salâvat, tâ'zimât ve tekrimatımız; asla zevali olmayan, eşi, benzeri ve misali bulunmayan Allahu sübbanehu ve tealâ hazretlerinin Halil'i ve Habib'i, dertlerin ve dertlilerin tabibi, kıyamet günü Makam-ı Mahmud'un sahibi, Zât-ı akdesi âlemlere rahmet, göklerde ve İncil-i şerifte Ahmed, ezelde ve ebedde Muhammed, Hâmid, Hamiyd aleyhi ve âlihi salâvatullah-il Mecid efendimiz hazretlerine olsun ki; Hak celle ve alâ, evvelâ zât-ı Kibriyâsının ve melâ'ike-i kiramının nur-u zâtına ve mir'at-ı Hak olan cemal-i sıfatına bilâ-fasıla salâvat ettiklerini Kur'an-ı azim-ül-bürhanında beyan ve bütün mü'minlere de Habib-i edibine salât-ü selâm etmelerini irade ve ferman buyurmaktadır.

Ayrıca; âl'ine, evlâdına, ezvâcına, ashabına, ensarına ahhabına ve O'nun nuriu izinden ayrılmayan velilerine de salât ve selâmlar olsun ki, herbiri bizler için birer hidayet yıldızı olmuşlardır. Bu mutlu ve kutlu kişilerden herhangi birisine iktida edenin cennete, rıza ve rıdvana nail ve mazhar olacağı kesin olarak tebşir buyurulmuştur. Bu zevat-ı zevil-ihтираma tâbi olarak hidayet yoluna ulaşanlara müjdeler olsun!..

Bu fakir-i hakir, Türbedar-ı Hazret-i Pir-i dest-gir, kaddesallahu sırrahul-münir, el-muhtac ilâ feyz-il Rabbihil-Kadir MUZAFFER AŞKÎ-İ pürtaksir; bu âciz ve nâciz risâleyi Amerika'da tanışmak bahtıyarlığına eriştiğim Amerikalı âşıklara, çam sakızı çoban armağanı olarak ithaf

ve ihda ediyorum. (AŞK YOLU) adını verdiğim bu mütevazî risâle, iddiasız bir ilhamın mahsulüdür. Okuyanların, Allahu tealâ ve tekaddas hazretlerine aşk ve muhabbetlerinin artmasını ve hepsinin vuslât zevkini tatmasını Rabbinden tazarru ve niyaz ederim.

Görülecek noksanlıkların hüsn-ü niyyetimize bağışlanmasını dilerken, bu risaleciğin Allahu azim-üş-şân ve Resul-ü zişân ve Evliyâ-i Kiram katında makbul olmasını niyaz eder, bilmeyerek sehven veya hata'en yapmış olabileceğim yanlışlıkların affını Rabbinden umar ve beklerim. Himem-i ruhaniyyet-i Resulullah'a ve ruhaniyyet-i Evliyâ'ul-laha' sığınarak yardımlarını istirham ve istida eylerim.

Feyz ve tevfik Allahu tealâ'dandır.

Hâdim-ül-fukara

El-Hac Eş-Şeyh

MUZAFFER AŞKİYYÜL CERRAHİYYÜL-HALVETİ

**Aşk yoludur Hak dost bizim yolumuz,
Aşk yolunda âşıklara âr olmaz..
Cerrahiyyül-Halveti'dir kolumuz,
Dervişlere Hak'tan gayrı yâr olmaz..**

**Pir elinden aşk bâdesi içmişiz,
Dost cemalin görüp serden geçmişiz,
Mest-ü hayran aşk iline göçmüşüz,
Fânî cihan mülkü bize dâr olmaz..**

**Biz, Elest'te (BELÎ!) diyen erleriz;
Aşk yolunda tevhid ile terleriz,
Her nefeste binbir gonca derleriz,
Bu güzlarda açan gülde hâr olmaz..**

**Talib-i aşk nerde ise koşarız,
Vuslât için deniz-derya aşarız,
Ehl-i aşka kavuşunca coşarız,
Aşk yolunda bundan büyük kâr olmaz..**

**AŞKİ! Tutmuş aşk yolunu gidersin,
Canan için canın feda edersin,
Can olmadan sen cananı nidersin?
Hak'ta fânî olmayanlar var olmaz..**

Ö N S Ö Z

1978 yılı şubat ayı başında, V inci (TRADITIONALE ART) festivaline davet edilmiştim. Yirmi iki talebemle bu davete icabet etmek üzere Almanya'ya gittim. Berlin'deki büyük opera binasında bir gösteri olarak Halveti âyin-i şerifini icra ettik.

Geleneksel Evliya'ullah âyin-i şerifleri, Türk tekke müziği ile bezenmiş olduğundan, bu gösteri sırasında da Yunus Emre, Hacı Bayram-ı Veli, Eşrefoğlu Rumi ve diğer büyük Türk mutasavvıflarından bazılarının nutuklarını besteleri üzere okuduk ve geniş bir ilgi ve sevgi ile karşılandık.

Binbeşyüz kişilik opera binası tıklım tıklım dolmuş ve oturacak yer kalmadığından bir çokları da dışarıda kalmıştı ki, yer bulup giremeyenlerin içeridekilerden çok fazla olduğunu sonradan idarecilerden öğrendim. Tarikatlar hakkında bilgisi olan veya olmayan bu büyük kalabalık arasında bir çok Avrupa milletlerine mensup şahsiyetler bulunuyorlardı.

Tahmin ve takdir buyurulacağı vechile, âyin-i şerife TEVHİD ile başlandı. Şayanı dikkattir ki, hazır bulunanlardan büyük bir çoğunluğu bizimle birlikte TEVHİD ediyorlar, Tevhid etmesini bilmeyenler de vakur bir sessizlik

içinde, hatta nefes almaktan çekinircesine bizi izliyorlardı.

TEVHİD'den sonra DEVRAN için ayağa kalkıldığında, opera binasını dolduranların bizimle birlikte ZIKR'e iştirak ettiklerini sonsuz bir heyecan ve hayranlıkla fark ve müşahade ettim. O büyük kalabalık, âdeta TEVHİD'e susamıştı ve bize iştirak etmek suretiyle bu susuzluklarını gidermeğe çalışıyorlardı.

Malûm olduğu vechile, Avrupa'nın hemen hemen bütün üniversitelerinde İslâm - Türk tarikatleri hakkında tedrisat yapan kürsüler vardır ve bu yüksek öğretim kurumları, İslâm - Türk tarikatleri ve diğer dinlerin tasavvuf hareketleri etrafında devamlı etüdler, araştırmalar ve incelemeler yaparak büyük halk kitlelerine bu konularda geniş ve etraflı bilgiler sunmakta, ilmi mukayeseler yapmaktadırlar. Bu sebeple, Avrupa'lılar gerek tasavvuf ve gerekse tarikatler hakkında bilgi sahibi bulunmaktadırlar. Ne var ki, eğiticileri kadar öğrencileri de, müktesebatlarını ilmi ve nazari bakımlardan derinleştirmişlerse de, pratik uygulamaları görememişlerdi. İşte, biz böyle bir topluluğa ilmi ve nazari bilgilerini ameli olarak gösteriyor, uygulamaları sunuyorduk. Bu sebeple, ilmen öğrendiklerini gözleriyle de görmek kendilerini teshir etmiş ve gösterilerimize hayran kalmışlardı. Okuduğumuz ilâhiler o büyük topluluğu sanki büyülemiş ve dervişlerin vecd-ü istigrak içinde katıldıkları âyin-i şerif, onları da vecde getirmiş ve gerçekten coşturmuştu. Bin beşyüz kişinin aşk ve şevk ile iştirak ettikleri ZİKİR ve TEVHİD sırasında koca salon ALLAH ve HU nidaları ile inliyordu. Cidden ve hakikaten görülecek muhteşem bir manzara ile karşı karşıya idik. Zikir, devran ve âyin-i şerif bittiğinde o muazzam kalabalık öylesine cuş-u huruşa gelmişti ki, çılgınlar gibi el vurarak bizleri alkışlıyor ve böylece takdir ve hayranlıklarını belirtmek istiyorlardı. ALLAHU EKBER nidası ile bu alkış tu-

fanı kesilmiş, gösterinin dini bir âyin olduğu ve alkışlan? maması gerektiği halka duyurulmuştu.

Hazır bulunanları selâmlayarak dervişlerimle birlikte çekildiğimiz halde halk salonu terketmiyor, ara verdiğimiz ve yeniden ortaya çıkacağımızı sanarak bekliyorlardı. Merasimin bittiği def'alarca anons edilerek halka anlatılabildikten sonra gruplar halinde bulunduğumuz salona geldiler ve bizleri ayrı ayrı tebrik ederek takdirlerini belirttiler.

O ânda bana öyle geldi ki, bu büyük kalabalık TEVHİD nuruna boyanmış ve TEVHİD'de toplanmıştı. Bu büyük ve ilgi ve sevgi açıkça gösteriyordu ki, kilise Avrupa halkının din anlayışı duygularını tatmin edebilmekte cidden âciz kalmıştı. Bu kutsal duygu ve heyecanı hazır bulunanlara Evliya'ullah âyin-i şerifi ile sunulan TEVHİD duyurmuş ve doyurmuştu. Tevacüd bile olsa, onları gaşyetmiş Hakka ve hakikate yaklaştırmıştı.

Bir günlük istirahatten sonra Paris'e müteveccihden Fransa'ya ve oradan da TRADİTIONALE ART festivalinin yapılacağı RENNES şehrine götürüldük. Söylenildiğine göre Ressen şehri, Fransa'da Hristiyanlığın başşehri idi. Davet edildiğimiz Belediye sarayında, bizleri bizzat Rennes şehri Belediye Başkanı karşılayarak beyan-ı hoş âmedi eyledi ve bizimle birlikte festivale iştirak eden diğer grupları da tebrik etti. Yaptığı kısa konuşmadan sonra, festivalle katılan diğer milletlere mensup gruplara bir ziyafet verdi.

Rennes şehrinde üç gün ve üç gece kaldık.

Tıpkı Almanya'da olduğu gibi Rennes şehrinde de bize tahsis olunan meydanda yaptığımız zikir meclisine bizi seyreden halk da coşkunlukla iştirak etti. Gündüzleri istirahat ediyor ve geceleri zikrullah ile geçiriyorduk. Nâciz şahsımla ilgili bir öğünme vesilesi olmadığı için rahatlıkla ve iftiharla kaydedebilirim ki, ZİKİR ve TEVHİD nurlarına kapılan halk, her defasında daha büyük bir aşk ve şevk

ile vecde geliyor ve bizimle birlikte zikre iştirak ediyordu. Âyin-i şerifler bittikten sonra çevremde toplananlar, TEV-HİD ve TASAVVUF hakkında sorular soruyor, müşkillerini halle çalışıyorlardı. Bazılarının da belli etmemeğe özen göstererek bizi imtihan etmeğe özendikleri de elbette dikkatimizden kaçmıyordu. Fakat, mutlâk ve muhakkak olan şuydu: Lâ tefriku cins-ü mezhep halkta ALLAH demeğe büyük bir neves ve arzu vardı.

Bir gece, şöyle bir soru ile karşılaştım:

— Siz, Müslüman olduğunuz halde; hiçbir fark gözetmeksizin Hristiyanları da meclisinize kabul ediyor ve onların da zikretmelerine müsaade ediyorsunuz. Bunun sebep ve hikmetini bana açıklayabilir misiniz?

Cevap verdim :

— Ben, fakir bir müslüman ve bir şeyhim. ALLAH diyen herkesi meclisime kabul eder, ALLAH derim ve ALLAH dedirtirim.

Bu cevabım, soru soranı tatmine kâfi geldi sanırım.

Kaldı ki, bütün peygamberlerin vazifeleri de, halka ırk, renk ve cins farkı gözetmeksizin (LÂ İLÂHE İLLALLAH) dedirtmektir. Bizler de, —El-Hamd-ü lillah— Nebi'lerin vârisleri olduğumuza göre, bütün insanlara tevhid ettirmek elbette ve elbette başlıca görevimdir.

Şu gerçeği kesinlikle açıklamakta fayda görürüm ki, Rennes şehrinde ve Paris'te bulunduğum müddet içinde, halkın TEVHİD'e ve ZİKR'e hakikaten susamış bulunduğunu müşahade ve tesbit ettim. Hemen ilâve etmeliyim ki, gerek Rennes'de ve gerekse Paris'te yayınlanan bazı gazete ve dergiler, bizlerden sitayişle bahseden haberler ve yazılar yayınladılar. Bu cümleden olarak İstanbul'da mün-teşir DÜNYA gazetesi, Paris muhabirine atfen ve Fransız yayın organlarından iktibasen (DERVİŞLERİMİZ AVRUPA'-

LILARI BÜYÜLEDİ) başlığı altında zikir meclisimizin resmi ni de neşrederek şu haberi verdi :

Fransa'nın Rennes kentinde yapılan geleneksel sanat festivaline katılan Türk derviş grubu, büyük ilgi toplamış ve tekke müziği eşliğinde yapılan gösteriler, Fransızların olduğu kadar, festivale katılan diğer ülke gruplarının da beğenisini kazanmıştır. Ayrıca, gösteriye Fransız basını da büyük ilgi göstermiştir. V inci Rennes festivaline bu yıl 25 ülkeden gelen müzik ve dans grupları katılmıştır. Festivali izlemeğe gelenlerin de 15 binden fazla olduğu, geçen yıl ise bu sayının 12 bin kadarla kaldığı belirtilmiştir.

Türkiye adına katılan grubun gösterileri için gözlemciler şöyle demişlerdir :

— Dervişler, Türk dini musikisinin en görkemli gösterilerini sunuyorlar. Etkilenmemek ve hayran kalmamak olanaksız. Özellikle Tanrı'ya yakarırken secdeye kapanmaları, avuçları ile yere vurmaları ve vecd için devran etmeleri seyredenlerin tüylerini diken dike ediyor. Festivalin en gözde gruplarından biri, kuşkusuz bu dervişlerdi..

Bizlerden övgü, sevgi ve ilgi ile bahseden Avrupa gazete ve dergilerini okudukça ve hakkımızda yazılan ve söylenilenleri dinledikçe, ben ve benim gibi düşünenlerin ne derece mütehassıs olduğumuzu saklamağa lüzum görmüyorum. Zira, Avrupa halkına bizleri bu derece parlak gösteren kendi hünerlerimiz değil, TEVHİD'in ve ZİKRUL-LAH meclislerinin nurları olduğu ve 25 ülkeden gelen gruplarla onbeş bin küsur seyircinin gözlerini kamaştıran nurun da aynı nurun pırıltıları bulunduğu tabii ve aşikârdır.

Evet, tekrar tekrar iddia ve ısrar ediyorum :

Avrupa ve Avrupa'lı, TEVHİD'e gerçekten susamıştır.

Okunan ilâhilerin mânâsını bilmedikleri ve medlûllerini anlayamadıkları halde, Türk tekke müziğinin benzersiz ritmi ve ahenginin etkisinde kalıyor ve cidden duygulanıyorlardı. Eğer, okunan ilâhi ve kasidelerin manalarını bilseler ve meselâ Hz. Yunus'un nefeslerindeki veciz ve belig ifadeyi anlayabilseleirdi, kim bilir ne hale geleceklerdi? Mutlâk ve muhakkak olan husus TEVHÎD onları gerçekten büyülemiş, erkân-ı Evliyâ'ullah hepsini mest ve hayran etmişti. Kimliklerini, kişiliklerini, kültürlerini ve dini inanışlarını unutuvermişler, adeta kendilerinden geçmişler ve biz dervşlerin aramıza katılarak bizimlebirdirlikte devrana iştirak etmişler aşk ve şevk ile TEVHÎD'de birleşmişlerdi.

Bu risalemiz, gezi notları ve bir seyahat hatıraları olmadığından diğer müşahadelerimi uzun uzun anlatmağa lüzum görmüyor, tafsilât ve teferruatla ilgili ihtisaslarımı ileride ömrüm vefa ederse ayrıca yazmak ümidi ile maksada geçiyorum.

Rennes ve Paris'te, bizleri içten bir samimiyet ve konukseverlikle bağrına basan Fransız'ları, canından ayrılan bir ceset gibi bırakarak Amerika'lıların davetlerine icabet etmek üzere yola çıktık ve sekiz saatlik bir hava yolculuğundan sonra izn-i ilâhi ile Yeni Dünya'ya ayak bastık. İstanbul'u teşriflerinde özel olarak ziyaretimize gelmek lûtfunda bulunarak kendileri ile tanışmak bahtiyarlığına eriştiğimiz ve o tarihten beri seviştiğimiz Amerika'lı âşıklarla, ismimizi işiten ve fakat tanışma fırsatını elde edemediğimiz diğer Amerika'lı âşıklar tarafından hararet ve samimiyetle karşılandık. Beyan-ı hoş âmedi ve tanışma merasiminden sonra bagajlarımızı aldılar ve bizleri arabalarına taksim ederek misafir kalacağımız sayın profesör Tosun Bayraktar'ın evine götürdüler.

Amerika'da kaldığımız süre içinde New-York Üniversitesi ile Columbia Üniversitesi'nde gösteri mahiyetinde Holveti tarikatı erkânını icra ettik. Tarikatler hakkında

araştırma ve incelemeler yapan bütün âşıklar ile ilim adamları bu gösterilerimize aşk ve şevk ile iştirak ettiler. Her gösteriden önce Sayın Talât Halman, tarikatler hakkında birer konuşma yaptı ve islâm tasavvufu hakkında derin, anlayışlı ve insafli açıklamalar yaparak bu gösterilerin mahiyetini hazır bulunanlara anlatmağa çalıştı.

Pazar günü, saat 11,0'den 13.00'e kadar New-York radyosunda dini mahiyette bir konuşma vardı. Ben fakirden bu iki saatlik konuşmayı kabul etmemi istediler. Bunun bir ihsan-ı ilâhi olduğunu anlayarak kabul ettim. Tevhid ve zikir hakkında spikerle bir mülâkat yaparak dini ve özellikle istilâhat-ı sofıyyeye bi-hakkın vakıf olan Sayın profesör Tosun Bayraktar yapıyordu. Sayın profesör Bayraktar'a —Evvel Allah— sonsuz bir itimadım bulunduğu cihetle, söylediklerimi aynen ve harfiyyen tercüme ettiğine emin idim ve bu bakımdan tam bir kalp huzuru içinde bulunuyordum.

Sohbetimiz, önce Ezan-ı Muhammedi ve onu takiben Kur'an-ı Kerim okunması ile başlamıştı. Okunan âyet-i celilelerin manası ve açıklaması yapıldıktan sonra zikir ve tevhidin izahına geçildi. Bir ara, spiker sohbetimizi keserek :

— Amerika'lı âşıklar tevhid edilmesini bekliyorlar. Efendi, lûtfen tevhid edebilir mi? teklifinde bulundu ve müsbet cevap vermemiz üzerine, bu sohbetimizi radyolarından dinleyenlere şu anonsu yaptı :

— Bu sohbet ve mülâkatımızı dinleyen âşıklar!.. Lûtfen, telefonlarınızın fişlerini çekiniz ve kapılarınızı da kilitleyiniz. Şimdi tevhid edilecektir, dedi.

Gözyaşlarımı tutamadım ve ağlamağa başladım. Nasıl ağlamasa idim ki, milyonlarca Amerika'lı radyoları başında bizi dinliyorlar ve tevhid etmemizi bekliyordu. Tevhid etmeğe başladım ve benimle birlikte bütün Amerika'lı âşıklar da tevhide iştirak ettiler. Bana öyle geldi ki, Ame-

rika semaları tevhid ile inliyor ve bütün kâ'inat ve mevcudat tevhidimizi dinliyordu. Yerler ve gökler ve yerlerle gökler arasında bilinen veya bilinmeyen, görünen veya görünmeyen herşey nur-u tevhid ile nurlanıyordu. Helecan ve heyecanımız son haddini bulmuştu ki, spiker ilginç bir ikazdan bulundu. Tevhid, Arapça olduğundan telâffuzu Amerika'lı âşıklar için zor oluyordu. Bu keilme-i tayyibe-i müniciyyeyi iyice öğrenebilmeleri ve söylemeleri için hece hece ve ağır ağır okunması rica ediliyordu. Fakir, bu haklı ikazı yerinde bulduğumdan, hece hece ve ağır ağır tevhide devam ediyordum. Böylece anlaşılması, öğrenilmesi, belenmesi ve söylenmesi de kolaylaşmış oluyordu.

Radyo ile yayınlanan bu sohbetimizi dinleyen Amerika'lılar radyo evini doldurmuşlardı. Daha uzaklarda bulunup bu sohbetimizi dinleyenlerden bir çokları da sonradan Kanada'dan, Washington'dan, Alaska'dan, Kaliforniya'dan, Teksas'dan ve daha adlarını bilemeyeceğim bir çok eyalet ve kentlerden bizi görmek maksadiyle New-York'a gelenler oldu. Hardy adındaki genç bir talebenin yirmi yedi saatlik tren yolculuğunu iktiham ederek fakirin sohbetinde bulunmak istemesi beni hayret ve haşyete düşürdü. Waşington'dan gelen sayın profesör Piyer'in ve kalabalık sayıdaki talebelerinin ziyaretlerini ise, nâciz ömürümün erişilmez bir mazhariyeti olarak kabul ediyorum. Ziyaretimizde bulunmak nezaketinde bulunanlar fakirden tasavvufa, tevhide ve zikir meclislerine dair sorular soruyorlar ve her toplantımızı rahmet-i ilâhiyyenin yağmur gibi yağdığı bir cennet bahçesine çeviriyorlardı.

Ayrı ayrı tetkik ediyordum: Hepsi de Allahu sübhanehu ve tealâ hazretlerine âşık idiler. Yüzleri kadar kalpleri ve kalıpları da saf ve temiz ve güzeldi. Siyretleri suretlerinde müşahade olunabiliyordu. İstisnasız hepsi mâ'suk-u hakikiden haberler soruyorlar, bizimle Allah ve aşk sohbetleri yapmağa can atıyorlardı.

Hiç kimse yanlış anlamasın ve yanlış yorumlamasın!.. Amerika'da gördüğüm Allah sevgisini gezebildiğim islâm ülkelerinin pek azında müşahade ettiğimi itiraf etmek zorundayım ve bu ifademle bir kadirşinaslık görevi yaptığımı inanıyorum. Zikir başladığında ağlamayan göz, Allah demeyen dil Hak sevgisi ile dolmayan gönül kalmıyordu. Tevhid'i dillerine vird edinmişlerdi. Yemeği içmeği akıllarına bile getirmiyorlardı. Teneffüs ettikleri hava, içtikleri su ve bütün yaşantıları Allah sevgisi ile doluydu. Mübâlâğa etmiyorum: Yemiyorlar, içmiyorlar, uyumuyorlar, hep Allah'tan söz ediyorlar, Allah'tan bahis açıyorlardı. Allah sevgi ve aşkı, fizyolojik ihtiyaçlarını onlara unutturmuş, adeta melekleştirmişti. Hepsi de bir çocuk kadar saf ve mâ'sum idi.

Bir sohbet esnasında ortaya meyve getirdiler. Kendileri ile lâtife etmek maksadiyle şöyle bir soru sordum :

— Nasıl istersiniz? dedim. Bu meyveleri, sizlere Allah taksimi olarak mı, yoksa kul taksimi olarak mı paylaştırayım?

İttifakla ve kesinlikle cevap verdiler :

— Allah taksimi isteriz!..

Meyveleri üç kişiye bölüştürdüm ve diğerlerine bir şey vermedim. Onlar hayret ve merakla neticeyi beklerken ilâve ettim :

— İşte, Allah taksimi budur. Allahu tealâ, bazı kullarına bol bol verir ve bazılarını da mahrum eder..

Hiç düşünmeden cevap verdiler :

— Allah taksimi bu ise, biz onun bu taksimine razıyız! dediler.

Rabbimin, kendilerine tevhid irfanını bahş ve ihsan buyurduğunu anladım, gözlerim yaşardı, içim doldu ve gönlüm sürur ve inşirah buldu.

Yine bir mecliste, lâtife yolu ile onların irfanlarını ölçmek istedim ve kendilerinden sordum :

— Allahu tealâ ve tekaddes hazretlerinin görmediği nedir?

Aralarında LEX adında birisi şu cevabı verdi :

— Allah'ın görmediği ve bilmediği hiçbir şey yoktur ve olamaz. Olsa olsa sevdiği bazı kullarının günahlarını görmezlikten gelir, dedi. Yani, bir bakıma: (Allahu tealâ, sevdiği kullarının suçlarını bağışlar) demek istiyordu.

Oysa, fakirin istediğim ve beklediğim karşılık bu değildi. Sorumun beklediğim cevabı (Allahu tealâ, rü'yâ görmez. Zira, zât-ı ülûhiyyetini gaflet, uyku ve dalgınlık bastıramazdı ki, rü'yâ görebilsin.) Bununla beraber LEX'in cevabı beklemediğim ve ummadığım bir karşılık olarak kendisine karşı ilgi ve sevgimi artırmıştır.

Gece yarısından sonra saat 03,00'e kadar zikir, tevhid ve Hak sohbeti ediyorduk. Uyumaları ve dinlenmeleri için kendilerine saati hatırlattığımda :

— Efendi bizi sevmiyor mu ki, bizim uyumamızı istiyor. Halbuki, pek yakında bizler öylesine bir uykuya dalacağız ki, o uzun uykunun sonu kıyamet günü olacaktır. Efendi, bizimle birkaç gün daha beraber olacak, onun huzurunda geçireceğimiz bu kıymetli dakikaları uykuya feda eder miyiz? itirazı ile beni susturuyorlardı.

İki saatlik bir uykudan sonra sabah namazına kalktığımızda, bir çoklarını tesbih ve tevhidde bulunduğunu Alah'a yemin ederek temin ederim.

Kültür sarayında yapılan bir zikir ve devrandan sonra, kıt ve kısır akıllarınca kendi dini telâkki ve anlayışlarını neşir, telkin ve propaganda için gelen ve bazı sorular soran Yahova şahitlerine kırıldığımı ve incindiğimi zanneden bir Amerika'lı âşık, yüksek sesle ve Türkçe olarak :

— Amerika'da, Allah âşıkları çoktur ama, deliler de eksik değildir! diyor ve Yahova şahidlerini gösteriyordu.

Bize, New-York Cathedral'inde de zikir ve tevhid yapılmasını teklif ettiler. Tereddüt etmeden kabul ettim ve

kararlaştırılan akşam Cathedrale gittik. Çok kalabalık bir topluluk bizi bekliyordu. Cathedral'in baş rahibi bizleri saygı ile karşıladı ve bize soyunup dini kıyafetlerimizi giyebileceğimiz ve dinleneceğimiz bir yer gösterdi.

Salât-ü selâmdan sonra; tevhid, ilâhi ve Evliyâ'ullah âyin-i şerifine başladık. Dervişlerimin zikir ve tevhid ile başlayan vecd halleri, bir ânda seyircilerimizi de etkilemiş olacak ki, onlar da bizimle beraber tevhide başladılar. Bizim dervişlerin halkasının dışında ikinci bir halka teşkil ederek onlar da zikir ve tevhide katıldılar. LÂ İLÂHE İLLALLAH - ALLAH sayhaları ile kendilerini devrana atıyorlar ve ilâhi bir cezbe ile zikir ve tevhid ediyorlardı. Cathedral'in Aya-sofya cami-i şerifinin kubbesinden yüksek olan kubbesine akseden tevhid sesleri adeta dalga dalga arş-ı Rahman'a yükseliyordu. Hazır bulunanları aşk-ı ilâhi kuşatmış ve istisnasız hepsinde sekr-i tevhid hali başlatmıştı. O kadar ki zikir ve tevhid edenlerden bazıları, bizim makam ile okuduğumuz ilâhileri İngilizce'ye çevirerek aynı makam ile ve ingilizce olarak okudukları duyuluyordu. Zikir ve tevhid ederken Cathedral'in sallandığını ve duvarlarda asılı bulunan resimlerin yere düşecek şekilde sarsıldığını gözlerimle gördüm. Devran sona erdi ve dua edildi.

Sohbete oturulduğunda, bir Amerika'lı sordu :

— Gül neye remzdir?

Cevap verdim :

— Resul-ü ekrem sallallahu aleyhi ve sellem efendimize remzdir.

Soru sahibi, zikir ve tevhid esnasında etrafa gül kokusu yayıldığını söyledi. Fakir, o zatı te'yid ve tasdikân :

— Evet, gül Resulullah sallallahu aleyhi ve selleme, lâle de tevhide remzdir, dedim.

Amerika'lı âşıklarla bu minval üzere sohbeti kolaylaştırırken, Imam-Hatip veya islâm enstitüsü mezunu olduklarını tahmin ettiğim iki müslüman-Türk gencinden bi-

risi söze karıştı ve kadınların erkeklerle beraber zikretmelerinin din-i mübiyn-i islâmda caiz olup olmadığını sordu. Cevaben :

— Kur'an-ı Kerim, cümle-i vahide halinde değil, âyet âyet yirmi üç yılda nâzil olmuştur değil mi? dedim.

— Evet, dedi. Mes'ele şimdi tamam oldu. Yaptığınız bu zikir bir bid'attir. Devran ile musiki ise haramdır. Bu neviden bid'atlarla islâma bir fayda sağlayamazsınız! diyince kendisinden rica ettim :

— Kur'an-ı Kerim'den birkaç âyet okur musunuz?

Beni kırmadı, KEVSER sûre-i celilesini mahrec-i hurufatın hakkını vererek Uşak makamı ile okudu ve ilâve etti :

— İstanbul'da sizden aldığım Karabaş tecvidi ile bu cevabı vermiş bulunuyorum.

Açıkça ifade etmemekle beraber, demek istiyordu ki :

— Senin islâm dini hakkında ne bilgin var ki, böyle işlere karışıyorsun. Sen, Sahaf'larda bir kitapçısın ve ben seni oradan tanıyorum.

Onun bu müdahale ve müdafaasını, gayret ve hamiyet-i diniyesine hamlederek memnun olmuştum ama, dinimizde musikinin değil, teganninin haram olduğunu kestiremiyordu. Netekim, kendisi de KEVSER sûre-i celilesini (MUSİKİ DİNDE HARAMDIR) dediği halde Uşak makamından okumuştı.

Ne tuhaf değil mi?

Kişi, gerçekten bilmediğine düşman oluyor. Bana soru sorarken, önce Türk ve islâm olduğunu saklayan ve ingilizce konuşan bu zatın bir Türk ve müslüman olduğunu, sual tevcih ederken farketmiştim. Zira, alnında secde izi vardı. Netekim, beraberinde bulunan arkadaşı da, kimliklerini açıkladıktan sonra sitem ve tâ'rizden geri kalmamış :

— Sizin yaptığınız bu zikirde, riyâ var! demişti. Ona da :

— Bütün ameller, niyetlere göredir, cevabını verdim ve âlemlere rahmet olarak gönderilen iki cihan serverinin: (ALLAHU TEALÂ'YI ÇOK ÇOK ZİKREDİNİZ. MÜNAFIKLAR SİZE MÜRÂ'İ DESİNLER) mealindeki Hadis-i şerifini hatırlattım.

Üçüncü arkadaşları da :

— Ben, Türkiye'de de zikir gördüm ama, sizin yaptığınız gibi değildi. mütalâası ile işe müdahale edince :

— Görmediğiniz ve bilmediğiniz daha çok şeyler var. Bir kimsenin bir şeyi görmemesi ve bilmemesi, o şeyin olmaması demek değildir, cevabını verdim. Bu sırada, yanlarına başında kalpak bulunan bir zat daha geldi ve hepsi bizi tenkid ederek meclisimizden ayrıldılar. Fakir ise, bizleri duadan unutmamaları niyazı ile kendilerini uğurladım.

Oysa, bizler anavatandan gelmiştik, Türk ve müslüman idik. İstanbul'da kitapçılık yaptığımı ve hatta benden bir Karabaş tecvidi satın aldığımı söylemek suretiyle aklı sıra beni küçümseyen ve ifadesine göre Kayseri'li olduğu anlaşılan ve tam bir iymana malik bulunduğundan aslâ kuşku olmayarak bu din kardeşlerimden acı ve incitici tenkid ve tâ'rizler, haksız ithamlar yerine hiç değilse güleriyüz ve tatlı söz beklerdik. Fahr-i âlem sallallahu aleyhi ve sellem efendimiz: (BİRBİRİNİZİ SEVMEDİKÇE, İYMAN ETMİŞ OLMAZSINIZ. BENİ HERŞEYİNİZDEN ZİYADE SEVMEDİKÇE DE İYMANINIZ KEMALE ERMEZ.) Buyurmamışlar mı idi?

Columbia üniversitesinde de, sonradan solcu olduklarını öğrendiğimiz talebelerden bazıları ile (MANTIK VE AKIL) konularını tartışmıştık. Fakir :

— Mantığı şeytan icad etmiştir, diyince:

— Bizi şeytan yaptın! diye itirazda buuldular. Oysa, icat edenle mantığı birbirine karıştıran ve böylelikle ara-

daki farkı temyiz edemeyecek kadar âciz oldukları anlaşılan bu talebelere:

— Konuşmalarımızı, Türkçe değil İngilizce yapalım. Zira bizi dinleyenler Amerika'lı ve İngiiliz'lerdir, diyince de sohbeti bırakarak meclisimizi terkettiler. Bu gafillere gerçekleri kabul ve tasdik ettirmenin mümkün olmayacağı âşikâr idi. Mantığın, daima menfaati aradığının farkında bile olmayan, oysa aşk ve muhabbetin aklın ve mantığın ötesinde bulunduğunu, aşk ve muhabbette menfaat aranmayacağını anlayamayacak kadar bu konularda yavan olanlara, Allahu tealâ'dan hidayet dilemekten gayrı elden ne gelirdi?

Şurası muhakkak idi ki, halkımızın sağcısı da, solcusu da hakikatlere yüz çevirmektedir. Kimi aşırı taassubundan, kimi hasedinden, kimisi de anlamaya nasip ve istidadı bulunmadığından gerçekleri kabul etmemektedir. Çatışmaların, çekişmelerin ve çelişmelerin temelinde yatan da budur. Üzülerek ve hayıflanarak belirtmek zorundayım ki, hak ve hakikatleri bir türlü kabul edemiyor, yarım yamalak bilgilerimize, kıt ve kısır mantığımıza dayanıyor ve güveniyor ve bunun da en doğrusu olduğunu sanıyoruz. Değişik pasajlar halinde nakletmeğe çalıştığım şu muamele ve münazaraya bakınız, dikkat ve ibretle düşününüz:

Avrupa'lı ve Amerika'lı, bizleri Allah için bağına basarken, kendi dindaşlarımız ve vatandaşlarımız, yabancı bir ülkede ve başkalarının gözü önünde hakarete varan ters ve yanlış muamelelerden kaçınıyorlardı. Bizleri, hakkıyla ve lâıyıkıyla tanıyan din kardeşlerimizi tenzih ve tebriye ederim. Özellikle, Kırım'lı Türklerin bizden esirgemedikleri yakın ilgi ve sevgiye minnet ve şükranlarımı sunmayı, bu vesile ile ödenmesi gerekli bir borç ve vazife sayarım.

Yukarıda, bilvesile: (KİŞİ, BİLMEDİĞİNİN DÜŞMANIDIR.) demiştik. Biz, bu risalemizde hem bilmeyen, hem de

öğrenmek istemeyen cahil ve gafillere, ZİKRULLAH'ı Kur'an-ı Kerim ile isbata, Hadis-i şeriflerin hiçbir kuşku ve te-reddüte yer vermeyen belâgatile i'lâma çalışacağız ve zikr-i cehrinin caiz olduğunu, Erkân-ı Evliyâ'ullah'tan dev-ranın hak ve gerçek bulunduğunu olanca vüzuhu ile açık-layacağız ve böylelikle hal ilmini bilmeyenleri irşad veya bildikleri halde itiraz ve muhalefette bulunanları ikaz et-meğe gayret edeceğiz. Onların ifade ve iddialarını delille-riyle reddederken, Erkân-ı Evliyâ'ullah'ı öğrenmek isteyen mü'minlere ve iymana talip olan âşıklara da hak ve haki-kati anlatacağız.

Bu nâçiz risaleyi Sayın Mr. LEX'e (Diğer ismi NUR) mütevazi bir hediye olarak ithaf etmeği de kadirşinaslık sayıyorum.

Görülecek eksiklik, yanlışlık ve ifade bozukluklarının iyi niyyetimize bağışlanmasını ve hoş görülmesini değerli bilginlerimizden ve sevgili okuyucularımızdan istirham eder, ecrini Allahu tealâ'dan beklerim.

AŞK YOLU'nu okuyanların gönüllerinin aşkullah, mu-habbetullah ve muhabbet-i Resulullah ile dolmasını, hi-mem-i ruhaniyyet-i Evliyâ'ullah'a mazhar olmasını, herbi-rinin maksud ve matlub-u hakikiyi bulmasını âlemlerin Rab-binden tazarru ve niyaz ederim.

Tevfik Allahu tealâ'nındır.

Istanbul, 9/Nisan/1978

Hiz. Seyyid Sultan Nureddin-i
Cerrahiyyül-Helveti türbedarı
Eş-Şeyh El-Hac
AŞKİYYÜL-CERRAHİYYÜL-HALVETİ
(Muzaffer Ozak)

(BEN GİZLİ BİR HAZİNE İDİM. BANA, KENDİMİ
BİLDİRMEK SEVDİRİLDİ. ONUN İÇİN MAHLÛKATI
YARATTIM.)

Hadis-i Kudsi

Bütün kâ'inat, mevcudat ve mahlûkat, muhabbet üzere kurulmuş ve yaratılmıştır. Her şeyin üssü esası muhabbettir. Görünen veya görünmeyen, bilinen veya bilinmeyen bütün âlemlerin özü ve özeti muhabbettir. Hılkatin sırrı muhabbettir. Yukarıda, me'alini sunduğum Hadis-i kudsi bu gerçeği olanca açıklığı ile ortaya koymakta ve isbat etmektedir. Bu itibarla, fakir-i pür-taksir de söze muhabbetle başlamak istiyorum.

MUHABBET NEDİR?

Muhabbet, sevmek ve karşılıklı sevişmek demektir. HUB kökünden üreyen ve türeyen bu sözcük, maddi deva mâ'nevi zevk ve lezzet alınan şeye ruhun eğilimi anlamına da gelmekte olup değişik tezahurleri vardır ve başlıca üç kısımdır :

1. Kişi sevdiğini öylesine sever ve ona öylesine muhabbet eder ki, sevdiği şey onun için hava, su ve besin gibi tabii ve zaruri bir ihtiyaç haline gelir. On-

suz yapamaz ve onsuz yaşayamaz. İnsanoğlu, nasıl ki hava almadan, su içmeden ve yemek yemeden hayatıyetini devam ettiremiyorsa, o kişide muhabbet ettiğini görmeden, onunla birlikte olmadan, onun kokusunu almadan yaşayamaz. Hayatı muhabbet ettiği ile kaim ve hayatıyeti onun muhabbetiyle daim olur.

Aslında, kişi nefesine muhabbet etmekte, kendisini sevmektedir. Binaenaleyh, muhabbet ettiği kişide bizzat malik bulunduğu sıfat ve hasletleri gördüğünden, kendi sıfat ve hasletlerine malik olanı sever ve ona muhabbet eder. Bir bakıma, bu muhabbet haddi zatında kişinin malik bulunduğu sıfat ve hasletlere muhabbetidir.

Meselâ, iki kişi herhangi bir vesile ile karşılaşır ve tanışır. Dış görünüşleri ile birbirlerini beğenir ve severler, dost ve arkadaş olurlar. Oysa, huyları ve âhlâkları yekdiğerine benzemediğinden, bir süre sonra ayrılırlar, hatta birbirlerinden nefret ederler ve bazen birbirlerine düşman bile olabilirler. Zira, dış görünüşleri, iç görünüşlerine uymamış, mizac ve telâkkileri bağdaşamamıştır.

2. Kişi, sevdiğini yalnız ihtiyacı bulunduğu zaman arar ve sorar. Belirli bir ihtiyacı olmazsa, onunla buluşup görüşmeyi tamamiyle tesadüflere bırakır. Def'i hacet için lâzımhane aramak nev'inden olan bu çeşit muhabbet, fizyolojik ihtiyacın giderilmesinden sonra tuvaletten çıkıp gitmek ve ikinci bir ihtiyaca kadar onu bir daha aramamak gibidir. Böylesine bir muhabbetin ise, aklen ve mantıkan makbul olmadığı meydandadır. Çünkü, bunda muhabbetten ziyade menfaat hâkimdir ve muhabbet maskesi altında ihtiyaç gidermek ve menfaat sağlamak gayesine mâ'tuftur. Şu halde, buna dosta muhabbet denilemez, belki

şahsi çıkar ve menfaatlere muhabbet şeklinde yorumlanabilir.

Günlük pratik hayatımızda da böyle olagelmektedir. Herhangi bir işini gördürmek veya ihtiyacını gidermek için dost gibi görünerek müracaat edenin muhatabı, iyiliksever bir kimse ise, bu sahte dostluk ve sevgi gösterisine bıyık altından gülmekle beraber, o sahte dostun isteğini yerine getirir ve onu başından def'eder. Kendi aptallığını düşünmeksizin, işini görüveren o kişiyi aptal zanneden sahtekâr ise, gördüğü iyiliğe rağmen karşısındakini kandırdığını sanır ve elbette kendisi aldanır.

Eğer, müracaat edilen kişi iyiliksever bir kimse değilse kendisini istismar ettirmez ve o sahte dostun isteğini bir yalan uydurarak reddeder. Yahut, elinden geleni yapacağını va'deder ve üstelik onu inandırdığına kıs kıs güler ve verdiği sözü yerine getirmez.

3. Üçüncü ve sonuncu muhabbet ise, salgın ve bulaşıcı hastalıktan kaçarcasına, sevenden yüz çevirmektir. Seven, sevdiğine yaklaşmak istedikçe, sevilen salgın ve bulaşıcı bir hastalıktan kaçır gibi ondan kaçmak ve hiç olmazsa uzaklaşmak ister.

Bu üç kısım muhabbetin içinde gizli veya aşikâr dünya menfaati, güzellik, rütbe ve makam, gençlik, sıhhat, hayat ve zenginlik vardır. Dosta muhabbet gibi görünse de, aslında bunların sağladığı menfaatlere muhabbet etmektir.

Maddi muhabbetin birinci kısmını misal olarak ele alalım :

İdeal gibi görünen bu neviden bir muhabbet, maddi muhabbetin tamı ve kâmilidir. Sevdiğini bu nevi muhabbetle seven kişi için havasız, susuz ve gıdasız yaşanmayacağı gibi, o da sevdiği olmaksızın yaşayamaz, demiştik. Böylesine bir muhabbetle sevilen ise,

ya güzelliği, ya gençliği veya hayatı için sevilen, muhabbet edilendir. Zira, bu nevi muhabbetlerde dünya menfaatleri, rütbe ve makam veya zenginlik bahis konusu değildir. Bunlar, ikinci kısım muhabbetlere mahsus ve münhasırdır. İyi, hoş ama şimdi soruyorum:

— Onsuz yapamayacağını ve yaşayamayacağını iddia ettiğin kimseyi, yaşlandığı ve fiziki bakımdan çirkinleştiği zaman da, aynı muhabbetle sevebilir misin? Gençlik de, güzellik de, hatta hayat da hiç kimseye bâki değildir. Sıhhatli ve cıvıl cıvıl neş'eli iken sevdiğini hastalandığı zaman aynı muhabbetle sevebilecek misin? Hayatta iken sevdiğini, ölümünden sonra da sevebilecek misin?

Bu sorulara verilebilecek bir tek cevap vardır :

— Hayır!..

Demek oluyor ki, maddi sevgi ve muhabbetler, ancak belirli menfaatler üzerine kurulur ve o menfaat zail olunca sevgi ve muhabbet de yok olur, gider.

— Öyle ise?

— Öyle ise, aslolan muhabbet-i hakiki'yi bulmaktır.

MUHABBET-İ HAKİKİ

Allahu tealâ'nın isteği olan muhabbet ise, hiçbir sebep ve vesile ile zail olmayan, karşılık ve menfaat gözetilmeksizin beslenen muhabbettir.

İşte, bu muhabbete (HUBBU FİLLAH) denilir.

Yani, Allah için sevmektir. Kişi, Allah için severse güzellikler çirkinliğe, gençlikler ihtiyarlığa, sıhhatler hastalığa, hayatlar ölüme dönse ve dönüşse, yine de sever. Zira, bu sevgi Allah için sevgidir. Allah için sevilen sevgili de, daima sevgilidir. O, gönül tahtına

oturmuş bir muhabbet sultanıdır. Bu nevi sevgi ve muhabbet, Allahu tealâ'nın kullarına bir vedi'asıdır. Kulu, kendi sever ve sevdirebilir, kula muhabbet ettirir. Bir de, kulu kendisi sever ve fakat kullarından o kuluna olan sevgisini saklar ve gizler, sevdiği o kulunu diğer kullarına sevdirmez. Bazan olur sevdiğini sevdirebilir, saydırır. Bazan olur kullarına dövdürür. O kul dövülürken (ALLAH!.. ALLAH!..) dedikçe: (Kulum beni zikrediyor, bana sığınıyor.) der. Hatta, has kullarından Hz. Zekerîya aleyhisselâmı testere ile biçitirmedi mi? Hz. Yahya aleyhisselâmı parçalattırmadı mı? Hz. Nuh aleyhisselâmı dövdürmedi mi? Hz. İbrahim aleyhisselâmı ateşe attırmadı mı, Hz. Yusuf Aleyhisselâmı kuyuya attırmadı, pazarda köle diye sattırmadı mı? Hz. İsa aleyhisselâmı çarmıha germeğe kasdettirmedi mi? Hz. Meryem aleyhisselâma iftira ve bühtan ettirmedi mi? Hz. Musa aleyhisselâmı anasından ayırıp Nil nehrine saldırtmadı mı? Habib-i edibinin mübarek dişini kırdırtmadı mı? Hz. İmam-ı Hüseyin'i, yetmiş iki yaranı ile susuz şehit ettirmedi mi? Hz. Ebu Bekir'is-Sıddık'ı zehirle, Hz. Ömer-ül-Faruk'u ve Hz. Osman'ı hançerle, Hz. Hayder-i Kerrâr'ı yüz bin belâ ile müptelâ kılıp zehirli kılıçla şehid ettirmedi mi? Hz. İmam-ı Hasan'ı zehirle ve daha bir çok âşıkları ve sadıkları zincirle, kiminin derisini yüzerek, kiminin pâk ve mâ'sum kellesini keserek, kimini ateşte, kimisi suda kendisine alıp vuslât vermedi mi?

Muhabbet, işte bazan böyle zuhur ve tecelli eder.

NUTK-U ŞEMSI

Göster cemalin şem'ini, yansın O'da pervaneler,
Devlet değil mi âşıkâ, şem'ine karşı yaneler..
Mescid ile medreseyi terkeyledik zâhidlere,
Hakka ibadet kılmağa, yeter bize virâneler..
Elâ gözlü, âhu dilber yağmaladı benliğimi;
Pek bağla aşkın zincirin, boşanmasın divaneler..
Ben meye tövbe etmezem, agyâr elinden içmezem;
Kudret elinle sun bana, dol u dolu peymâneler..
Cevr-ü cefa etmek ile, ŞEMSİ seni terkeylemez;
Sen sanma ki, seni seven —Hâşâ— senden usaneler..

Kulun, Allahu tealâ'ya muhabbeti ise; O'nun sevdiğine tâbi olmak, O'na kul olmayı canına minnet bilmek, O'nun emirlerini ve kulluk görevlerini seve seve yerine getirmekle mümkündür. Bir başka deyimle, kendini bir katre iken ummana düşürmekle kabildir. Hak'tan olduğunu bilmek, Hak ile olduğunu farketmek, ebediyyen onunla olacağını ve onun kendisine in'am ve ihsan buyurduğu maddi ve mâ'nevi bütün ni'metlerine şükr-ü hal ve şükr-ü kal ederek kulluğunu unutmamak, aczini ve hiçliğini bilmektir.

Mutlâk ve muhakkak olan husus, mâ'nevi sevginin maddi sevgi ile mukayese edilemeyecek derecede üstünde olduğu gerçeğidir. Ne var ki, maddi sevgiden mâ'nevi sevgiye, maddi muhabbetten mâ'nevi muhabbete yol vardır. Bu nurlu yolu bulamayanlar, mücerred maddede kalırlar, yol alamazlar, menzli-i maksude eremezler. Yukarıda bilvesile belirtmeğe çalışmıştık. Maddi muhabbete sebep ve vesile olan sıfatlar ve hasletler zail olunca, muhabbet de zail olur. Mâ'nevi muhabbetler ise ebedi ve daim kalır. İnsanlık tarihini dikkat ve ibretle tetkik ediniz. Göreceksiniz ki, nice

maddi muhabbetler zail olmuş, bazıları tarihin sararmış tozlu sahifeleri arasında unutulmuş ve bazıları da olsa olsa roman ve hikâyelere konu edilmiştir. Oysa, bugün Hz. Musa ve Hz. İsa aleyhisselâm ile Habib-i edib-i Kibriyâ için herşeylerini fedaya hazır ve amâde nice muhibbân ve nice âşıkân bu âlemde bulunmaktadır ve ebediyyete kadar da bulunacaklardır. Bir çoklarının materyalist çağı dedikleri günümüzde, Allahu tealâ ve Resulleri için, Allahu azim-üş-şânın sevgilileri için onlara âşık olan gece-gündüz bu zevat-ı zevil-ih tiramın muhabbetleriyle gözyaşı döken milyonlarca âşık vardır. Fakat, Kleopatra ve Antuan için ağlayan bulunabileceğini iddia ve isbat edebilir misiniz?

Her hâl-ü kârda, aşk ve muhabbet ister maddi, ister mâ'nevi olsun mukaddestir. Mâ'nevi muhabbetlerin, maddi muhabbetlerden çok üstün olduğunu yukarıda açıklamaya çalıştık. Çünkü, aralarında çok önemli bir fark vardır. Maddi muhabbetler ekseriya bir garaza mebni olabilir. Halbuki, mâ'nevi muhabbetler Allah içindir ve onun için de bu nevi muhabbetlere Allah için sevmek denilir. Allahu tealâ'ya muhabbet edenler de, her türlü musibetlere hazır ve hazırlıklı olmalıdırlar. Aslında, bu musibet suretinde görünen çok büyük bir ni'mettir. Allahu tealâ'nın dostları, kendilerine herhangi bir musibet isabet etmediği zamanlar, üzülür ve hayıflanırlar. Onlar için musibet, ayn-ı safadır. Unutulmamalıdır ki, belânın en şiddetlisi peygamberlere ve o peygamberlerin mirasçıları olan velilere ve Allah'ı tealâ katında dereceleri bulunan benzerlerinedir. Allahu tealâ'yı sevdiğini iddia ettiği halde, herhangi bir musibet karşısında Rabbini kullara şikâyet eden, o musibetten yakınan kimse bu dâvasında yalancıdır. Okumadınız mı, duymadınız mı?

Hız. EYUB aleyhisselâmın; canına, malına ve evlâtlarına bunca musibetler eriştiği halde hiç şikâyetle bulunmamış ve aslâ yakınmamıştır. Buna karşılık olarak da Allahu zül-celâl vel-kemal hazretleri kendisine ABD-İ-EVVÂB makamını bahş ve ihsan buyurmuştur. Bir nice musibetlere, bir nice zaman sabrettikten başka, Cenab-ı Hakkın celâlinde cemaline sığınmıştır. Yani, Allah'tan yine Allah'a sığınmış ve :

— Yâ Rab!.. Bana, musibet isabet etti. Sen, merhametlilerin en merhametlisisin, niyazı ile rahmet-i ilâhiyyeyi üzerine celbetmiştir.

Sevdiğine, bu sevgisinde sadık olan, sevdiğine itaat eder.

Muhibbi sadığın alâmeti, sevdiğini kırmamaktır.

Muhabbetin alâmeti ise, sevdiğini kimseye şikâyet etmemek, sevdiğinin naz ve niyazına sabır göstermek ve sevdiğinin niyazını seve seve yerine getirmektir.

İşte, Hız. Eyyub aleyhisselâm da böyle yapmış, Rabbini kimseye şikâyet etmemiş, Rabbinin celâlinde cemaline iltica ederek, Rabbinden yine Rabbine sığınmıştır. Ondan gayrı sığınacak bir kapı var mıdır? Allahu tealâ'dan, yine Allahu tealâ'ya sığınmak, Allahu tealâ'dan şikâyet değildir. Belki, insanlara asıl sığınacak yeri göstermek ve isbat etmektir. Allahu tealâ'yı sevdiğini iddia eden, yani muhibbi sadık olan ona aslâ isyan etmez, onu kıracağından çekinir. Seven, sevdiğine seve seve itaat eder. Muhibbi sadık olanın gerçek alâmeti, nişanı sevgilisinin yolundan yürümek, sevdiğine uymak, sevdiğinin istemediği ve beğenmediği işlerden sakınmak ve kaçınmaktır. Bu şartları yerine getirenler, muhabbetlerini izhar, ilân ve isbat etmiş olurlar. Gerçek muhabbet de budur. Sevdiğinin nazına tahammül edemeyen,

onun cefalarına katlanamayan, onun hizmetlerinde tenbellik ve gevşeklik gösteren aslâ ve kat'a muhibbi sadık olamaz.

HİKÂYE

Hazret-i Şibli'ye (Kuddise sırruh) bir hal geldi ve kendisini tımarhaneye kapattılar. Hazreti sevdiklerini zanneden bir çok kimseler, kendini ziyaret etmek üzere tımarhaneye gittiler. Şeyh Şibli, kendilerinden sordu :

— Sizler kimlersiniz?

Cevap verdiler :

— Bizler, seni sevenlerdeniz.

Hazret, yerden taş toplayarak ziyaretçilerine atmağa başlayınca, onlar birbirlerine :

— Eyvah!.. Hazret-i şeyh gerçekten deli olmuş, diyerek kaçışmağa başladılar. Hazret, onlara seslendi :

— Hani beni sevdiğinizi söylüyordunuz? Bir taş atmama bile tahammül edemediniz ve kaçmağa başladınız. Nerede kaldı bana olan sadıkane sevginiz? Eğer, beni gerçekten sevmiş olsaydınız, bu kadarcık nazıma katlanır ve benden gelebilecek belâlara sabrederdiniz, dedi ve bizlere de büyük bir muhabbet dersi vermiş oldu, gerçek muhabbet konusunda hepimizi irşâd buyurdu.

Muhabbet ehli; aşk şarabını, muhabbet kâsesinden içer ve aslında çok geniş olan bu dünya kendilerine dar gelir. Onlar, Allahu tealâ'yı tam ve kâmil bir muhabbetle severler, onun celâl ve azametinden hakkıyla korkar ve çekinirler, sun'u kudretine mest-ü

hayran olurlar. Onun emirlerini canlarına minnet ve başlarına tâc-ü devlet bilirler. Onun kudret elinden ve muhabbet kâsesinden aşk meyini içenler, onunla ünsiyet denizinde cünbüş ederler. Münâcat ve niyazları ile, onunla sohbet ederler. Bu, öylesine bir haz, zevk ve lezzettir ki artık onlar için gece-gündüz, akkara, dünya ve mâ fihyâ, rütbe, unvan, cah, makam kalmadığı gibi, kendileri de Hak'ta yok olurlar. Hak'ta yok olanların ise, ebediyyen var olacağı mutlâk ve muhakkaktır.

Ey Kerim Mevlâm!..

Bu kulunu, bir damla sudan halk ve icat buyurdun. Seni sevmek bile benim haddim değil ama, seni severim. Seni daima zikrederim. Seni zikredebilmemin de yine senin tevfinin ile olduğunu bilirim. İsm-i celilini zikretmem, beni mest-ü vâlehü hayran eyledi. Zât-ı ülûhiyyetini seven ve bu muhabbetle sermest olmayan bu cihanda tasavvur olunabilir mi? Muhabbet, öyle azim bir ni'mettir ki, bu ni'mete nail olan çöllere düşse, aşkının ateşi ona sahranın harâretini hissettirmez. Seven, ateşe düşse, sevgisinin harareti o ateşi söndürür. Aşk ateşi kutupları, buzulları eritir. Âşıkın sırtına dağları ve taşları yükleseler, aşkının ateşi ona yüklendiği yükün ağırlığını duyurmaz. Muhabbet, kişiye açlığı vesususuzluğu unutturur, aşk yolunu tutturur. Bütün mahlûkat, muhabbetten nasibini almıştır. Hayvanlar bile âşık oldukları zaman, günlerce yemeyi ve içmeyi terkederler. Deve denilen hayvancağız, aşk ile serhoş olunca kırk gün yem yemez. Ona bu aşk serhoşluğundan önce yüklenilenin kat kat fazlasını yükleseler, kaldırır. Sevgilisine olan meyil ve arzusu, kendisine yapılan her çeşit eza ve cefaya onda bir nevi direnç sağlar, hiçbirisine aldırılmaz ve hatta duymaz.

İnsaf ile düşünüp söyleyiniz :

Deve, nihayet bir hayvan iken müptelâ olduğu muhabbetten dolayı yemeyi ve içmeyi terkeder ve nice eza ve cefalara katlanırsa; Allahu tealâ'ya muhabbet ettiğini iddia edenler, bu muhabbetlerini isbat için nasıl bir delil ve ne gibi bir nişan gösterebilirler? Sevdiklerini söyledikleri Allahu tealâ'nın haram kıldığı şeylerden hangilerini terk edebilmişlerdir? Sevenler, sevdiklerinin yanında uyuyamazlar, Allahu tealâ için kaç gece uykusuz kalmışlardır? Allahu tealâ'ya olan muhabbetleri uğruna kaç gün yemeyi ve içmeyi bırakabilmişlerdir? O mahbub-u hakiki için kaç gün meşakkatlere, zorluklara ve zahmetlere katlanabilmişlerdir?

Azizim :

Sevgilin için canını, malını, rütbe ve makamını, hatta evlâdını fedaya hazır mısın? Eğer, bu sayılanları yapamadınsa, yapamayacaksan dâvan ve muhabbet iddian, yalancılıktan ve riyâdan başka bir şey değildir. Allahu azim-üş-şâna muhabbet eden, sevgilisi uğrunda ve cânanı yolunda canını feda etmelidir. Muhabbetin remzi budur. Muhibbi sadık, sevgilisinin davet ettiği yer cehennem dahi olsa, cennete tercih edebilir. Sevdigi kendisini ölüme çağırırsa, bu ölümü hayata yeğ tutabilir.

HİKÂYE

İbrahim Havvas'a, Allahu tealâ'ya sevgi ve muhabbetin mahiyyet ve hikmetini sormuşlar. Şöyle buyurmuş :

— Allahu zül-celâl vel-kemal hazretlerinin istemediklerini ve sevmediklerini gönülden çıkarıp mahvetmek, Mahbub-u hakikin emri ve isteği uğrunda

bütün kötü sıfatları, hasletleri ve istekleri sevdiği için yakıp kül olmak, nefsini irfan denizinde arındırmak ve muhabbet nurları ile nurlandırmaktır.

AŞK

Muhabbet denilen hissin, kişinin tabiatını zevk ve lezzet aldığı güzelliklere ve özelliklere kalbinin meyletmesinden zuhura gelen hâlettir demliştik. Bu hâletin kalbe yerleşerek şiddetlenmesine SULTAN-I AŞK denir. Âşık olan kimse, mâ'sukuna yani sevdiği ne aklını, mantığını ve menfaatini feda eder, mâ'sukuna tam bir bağlılıkla itaatte bulnur ve sevdiği uğruna nesi varsa hepsini feda etmeğe hazır olur. (ÂŞIKIN NESİ VARSA, MÂ'ŞUKA FEDADIR) kaide ve prensibini tam ve eksiksiz yerine getirebilen ÂŞIK'tır. Canını, cananına feda edemeyen, âşıklık dâvasında bulunmamalıdır. Allahu tealâ ve tekaddes hazretlerinin, Kitab-ı keriminde AHCEN-EL-KASAS buyurduğu Yusuf sûre-i celilesinde, Mısır kıtfirinin güzelliği dillere destan olan eşinin Hz. Yusuf aleyhisselâma beslediği aşk uğrunda âr-u namus şişesini taşa çalıp, malını, mülkünü, makamını, ırz ve namusunu ve yetmiş deve ile taşınabilen altın, gümüş, mücevher, yakut, zümrüt nev'inden bütün kıymetli eşyasını, saraylarını ve saltanatını neden ve nasıl feda ettiği hikâye olunmaktadır. Yusuf aleyhisselâm'dan haber getirene veya :

— Yusuf'u gördüm!.. diyene baħa biçilmez kıymetteki mücevherlerini nasıl saçtığı tarihen sabıttır.

O kadar ki, Yusuf aleyhisselâmın aşkı uğruna malını vere vere kendisine bir şey kalmamıştı. Yusuf diye çağırır olmuştu. Gökteki yıldızlarda Yusuf aley-

hisselâmi görür, güneş ve ayda onun adının yazılı olduğunu sanırdı.

Gerçekten de böyledir. Âşık olan, herkesi mâ'suku olarak görür ve her nereye bakarsa sevdiğinin ismini ve resmini müşahade eder ve malik olduğu herşeyi bu uğurda feda etmekten çekinmez.

Züleyha, aslında Allahu tealâ'ya âşık idi. Hak, ona Yusuf aleyhisselâmdan tecelli etmişti. Esasen, bütün aşklar Mahbub-u hakikiye ait ve râci'dir. Ne var ki, tecelliyat başka başka zuhura gelmiştir. Âşık olan mâ'sukunda, bu tecelliyi müşahade eder. Onun içinde, ârif olan aşk-ı mecazide kalmaz, önünde sonunda aşk-ı hakikiye erer. Âşık olan, mâ'suk-u hakikiyi, sevdiğinde görür. Mâ'suk-u hakikiye sevdiği perde olduğundan, o bu perdeyi yırtabilirse, mâ'suk-u hakiki o zaman kendisine zâhir olur.

Kimde aşkın nişanı vardürür,
Âkıbet mâ'sukuna erdürür..

데미şlerdir. Netekim, Züleyha da herşeyini Hz. Yusuf aleyhisselâm için feda etti ama, sonunda emr-i ilâhi ile güzelliği ve gençliği iade olununca, zaten yüzünü görür görmez iman ile müşerref olduğu Yusuf'a kavuştu. Ancak, Yusuf aleyhisselâm ile evlendiğinde ondan kaçır lomuştı. Issız ve تنها yerlere çekilir ve o tenhalarda sevdiği Allahına ibadet ederdi. Hz. Yusuf aleyhisselâm kendisini yatağa davet edince, gece ise gündüze ve gündüz ise geceye vâ'dederdi. Yusuf aleyhisselâm, kendisine :

— Neden benden kaçyorsun? Sen, artık benim helâlim oldun. Bir zamanlar, sen beni yatağına çağırıldığında ben senden kaçardım. Çünkü, o zamanlar sen bana haram idin. Rabbime isyan edeceğimden korkarak davetlerini kabul etmemekte mâ'zur idim. Oysa,

şimdi artık helâlimsin. İnsan helâlinden kaçar mı? dediğinde Züleyha şöyle cevap verirdi :

— Ey Yusuf-u Sıddıyk!.. Ben, seni Allahu tealâ'yı tanımadan önce severdim. Meğer, benim sevdiğim ve âşık olduğum sen değilmişsin.. Sen, benim asıl sevdiğime perde olmuşsun. Şimdi, ben o perdeyi yırttım ve Rabbimi buldum. Allahu tealâ'yı bulduktan ve onu tanıdıktan sonra, onun aşkı benim kalbimi istilâ etti. Diğer bütün sevgileri, kalbimden çıkarıp attı. Onun aşkı yerine hiçbir aşkı istemez ve onun aşkından gayrı hiçbir şey beni mest etmez.

Bilmem, anlatabiliyor muyum?

Mecnun'a adını sordular. Hiç düşünmeden :

— Leylâ'dır, dedi.

Mecnun'a sordular Leylâ'nın hanesin,

Çâk edip kalbini gösterdi dil-i virânesin..

Leylâ, öldüğü zaman Mecnun'a :

— Leylâ öldü, dediler.

Mecnun, cevap verdi :

— Hayır!.. Leylâ ölmedi, o benim kalbimdedir. İşte, ben Leylâ'yım, dedi.

Günlerden bir gün, Mecnun Leylâ'nın köyüne vardı ve Leylâ'nın evinin önüne gelerek gökyüzüne doğru bakmağa başladı. Kendisine :

— Gökyüzüne bakma, Leylâ'nın evinin duvarlarına bak.. Olur ki duvarlara Leylâ'nın resmi aksetmiştir. Leylânı görmüş olursun, diyenlere şu cevabı verdi :

Mecnun'a sordular Leylâ nice oldu?

Leylâ gitti, adı dillerde kaldı;

Benim gönlüm şimdi bir Leylâ buldu,

Yürü Leylâ ki, ben Mevlâ'yı buldum..

Şu ben yalvarırken, sen naz ederdin,
Şem'ayı gözetip pervaz ederdin,
Cefayı çok, vefayı az ederdin,
Yürü Leylâ ki, ben Mevlâ'yı buldum..

Bugün Mevlâ gören Leylâ'ya bakmaz,
Ulu âlâ gören ednâya bakmaz,
Aya nazar eden yıldıza bakmaz,
Yürü Leylâ ki, ben Mevlâ'yı buldum..

Mecnun arzulayıp Kâbe'ye vardı,
Halkaya yapışıp zârilik kıldı,
Mecnun Leylâ derken Mevlâ'yı buldu,
Yürü Leylâ ki, ben Mevlâ'yı buldum..

Mecnun'u beslerdi kullar, tayalar;
Mecnun'un başında kuşlar yuvalar,
Mekânımız oldu dağlar, ovalar;
Yürü Leylâ ki, ben Mevlâ'yı buldum..

Mecnun oldum dağ başında gezerim,
Mevlâ ile oldu benim pazarım,
Var Leylâ ki, bu sevdadan bezerim;
Yürü Leylâ ki, ben Mevlâ'yı buldum..

Ulu kuşlar yuva yaptı başımda,
Ben, Mevlâ'yı görür oldum düşümde;
Var git Leylâ durma benim karşımda,
Yürü Leylâ ki, ben Mevlâ'yı buldum..

Gel ey YUNUS bu sırlardan açılma,
Hakkın lûtfun görüp, gayre saçılma;
Inayet Hak olan yerden kaçınma,
Yürü Leylâ ki, ben Mevlâ'yı buldum..

Rabbim; cümlemizi taklidden tahkike, aşk-ı me-
caziden aşk-ı hakikiyye eriştirsin, gerçek âşıklarla

buluştursun ve g r şt rs n, aşkları uğrunda canlarını ve başlarını feda eden aşk ehliyle seviştirsın.

Evet!.. Leylâ'dan, Mevlâ'ya varılır.. Sanem'den, Samed'e dönülür. şirkten, tevhide erilir. Aşk-ı mecaziden, aşk-ı hakikiye vasıl olunur. İnsan olana, elbette aşk l zımıdır. Bu aşk, ister mecazı ister hakiki olsun, insana yakışan bir duygu ve haslettir. Aşktan nasibi olmayanın, merkepten farkı yok gibidir.

HIKÂYE

İstanbul'da Bayezid cami-i şerifinin inşaatı tamamlanmış, halka ibadete açılışı merasimi yapılacaktır. II. Sultan Bayezid Han, bu merasimin devrin maddi ve m 'nevi ilimler sahasında temayüz etmiş  limlerinden ve Halveti meşayihinden Cemaleddin-i Halveti hazretleri tarağından idare olunmasını irade ve ferman buyurmuştu. Hazret-i şeyh, bu kudsi vazifeyi yerine getirmek üzere kürsüye ıktı. Başta, bizzat padişah ve sadrazam olmak üzere askeri ve mülki  mer , devrin ileri gelen  limleri ve büyük bir cemaat, cami-i şerifi doldurmuştu. Cemaleddin-i Halveti hazretleri söze başlayacağı sırada, cemaatten bir zat ayağa kalkarak :

— Ey şeyhi aziz! dedi. Bu feyizli topluluk arasında bulunmak üzere gelmiştim. Fakat, gördüğünüz gibi çok kalabalık olduğundan merkebimi kaybettim. Bütün cemaat burada bulunduğuna ve zât-ı  rifanelerini dinlemeğe hazırlandıklarına göre, acaba tarif edeğeim evsafta sahipsip bir merkeb görür görmediklerini hazırundan soramaz mısınız?

Hazret-i şeyh, hafifçe tebessüm buyurarak :

— Ey Allah için kardeşim! dedi. Hele sabreyle,

merkebinin inşâallah buluruz, dedi ve hazır bulunanlara hitaben ilâve etti :

— Ey cemaat!.. İçinizde aşk nedir bilmeyen ve ömründe hiçbir şeye âşık olmayan kimse var mı?

Cemaat arasından birisi ayağa kalktı ve :

— Ya Şeyh! dedi. Ben, aşk nedir bilmem ve bugüne kadar da hiçbir şeyi sevmedim ve âşık da olmadım.

İki kişi daha, aşk nedir bilmeyen ve hiçbir şeye âşık olmadığını söyleyen birinci adama iltihak ettikleri zaman, Cemaleddin-i Halveti hazretleri, merkebinin kaybeden zata hitap etti :

— Bir merkebinin kaybettiğini söylemiştin. Bak, sana tam üç tane merkep buldum. Şu farkla ki, kaybolan merkebin dört ayaklı idi, bunlar ise iki ayaklıdır, dedi ve vâ'z-u nasihatine devam etti.

Biz, ehl-i imanı tenzih ve tebriye eder ve bütün mü'minlerin imman nurları ile nurlanan kalplerinde aşkullah, muhabbetullah ve muhabbet-i Resulullah bulunduğunu tasdik ve te'yid eyleriz. Ancak, şunu da unutmamak gerekir ki, aşkı yalnız ve yalnız şehvet ve behimi duygular mahsulü sayanları ve sananları da uyarabilmek için böylesine bir yorumda da merkeplerin en başta gelen mahlûk olduğunu açıklamakta fayda görürüz. Aşk ile şehvet, aslâ birbirine karıştırılmamalıdır.

Muhabbetin şiddetlisine AŞK denilir demiştik. Muhabbet ise; sevgi, sevmek ve devdiğinde yok olmak olduğuna göre, onun şiddetlisi olan AŞK bir bakıma CÜNUN kısmının bir şubesidir. Aşk illetine tutulana da ÂŞIK denilir.

Âşıklar da iki kısımdır :

I) Mecazi aşka tutulan âşık

II) Hakiki aşka müptelâ âşık

Aşk-ı hakikiye müptelâ olana ÂŞIK-I BİLLÂH denilir. Bunlar, Allahu sübhanehu ve tealâ hazretlerine aşık olanlardır. Bu zümre, bir kısım melekler, Allahu azim-üş-şânın peygamberleri ve onların mirascıları olan velilerdir. Sulehay-ı ümmetten olanlar da bu zümreye namzed olurlar.

Aşk-ı mecazi, bir erkeğin bir kadına karşı aşırı derecede muhabbet etmesi ve sevdiğinde fenâ bulmasıdır. Şu var ki, aşk-ı hakikiye de aşk-ı mecaziden vâsıl olunur. Mecnun: (LEYLÂ!.. LEYLÂ!..3 diyerek Mevlâ'sına kavuşmuştur. Biraz yukarıda izaha çalıştığımız vechile, Leylâ'dan kalarak Mevlâ'sını bulmayan kimseye, acımak gerekir. Zira, Leylâ'sı Mevlâ'sına perde olmuş ve bir bakıma belâsını bulmuş demektir.

Hikâyeleri dillere destan olan Mecnun'un asıl adı (KAYS)'tır. Leylâ'ya olan aşk ve muhabbetinden ötürü kendisine Mecnun adı, daha doğrusu lâkabı verilmiştir. Mecnun, Leylâ'yı öylesine bir aşkla severmiş ki, sevgilisinin köyüne vardığında, o köyde bulunan köpeklerin gözlerini ve ayaklarını öper ve bu hareketine engel olmak isteyenlere :

— Dokunmayın bana, bu gözler Leylâ'yı görmüştür. Bu ayaklar, Leylâ'nın bastığı yerlere basmıştır. Onu gören gözler ve onun bastığı yerlere basan ayaklar benim için kutsaldır ve öpülmeğe lâyıktır, dermiş Kendisine :

— Leylâ kara kuru ve çok çirkin bir kız!.. Biz, sana daha güzelini, âhu gözlü ve servi boylu bir Leylâ bulalım, diyenlere de şöyle cevap verirmiş :

— Siz, benim gözlerimle Leylâ'mı görseniz, bana böyle bir teklifte bulunmazdınız.

Mecnun, deli demektir. Kays, nam-ı diğer Mecnun da Leylâ'sının delisiydi. Ama, ne var ki gerçekten âşık olanın da mâ'sukunu böyle sevmesi gerekirdi. Zira,

herkesin yaratılışına ve istidadına göre aşk iptilâsı zuhura gelir. Sureti insan ve fakat siyretli hayvan olanlarda aşk, şehvet olarak tezahur eder. Böyle behimi duygularla aşka müptelâ olanlar arzularına nail lunca mâ'sukunu terkeder. Çünkü, arzusuna muvaffak ve şehvi duygularını tatmin etmiştir. Bu, aşk değil şehvet hırs ve isteğidir. Bu gibiler, çoğu zaman âşık olduklarını sandıkları sevdiklerini rahatlıkla öldürebilirler. Aşk cinayetleri başlıkları altında günlük gazetelere intikal eden bir çok katil olayları, bütün dünyada sık sık rastlanan ve aşk suretinde tecelli eden şehvet düşkünlerinin mâ'rifetleridir.

Aile müessesesinde, yani karı ile koca arasındaki aşklar, mücerred şehvani arzuların mahsulü ve neticesi değildir. Behimi duyguların çok ötesinde ilâhidir ve mukaddestir. Binaenaleyh, kutsal aile müessesesindeki aşkı, yukarıda tarif ettiğimiz hayvani duyguların zorlaması neticesi zuhura gelen sahte ve eğreti bağılıklarla birbirine karıştırmamak gerekir.

Aşk görünümünde tecelli eden hayvani ve şehvani bağılıklarda, bazan kıskançlık o dereceye varır ki, kişi sevdiğini seveni rahatlıkla öldürebilir. Hatta, bir çoklarının sevdiklerini bile öldürdükleri hergün duyulup görülmektedir.

Buna şaşmamak lâzımdır. Zira, bu nevi aşklar hayvânlarda dahi zuhura gelebilir. Meselâ, sahibinin sevdiği başka bir köpeği evin köpeği kıskanır ve onu ısırmağa ve elinden gelirse efendisinden uzaklaştırmaya çalışır. Buna da muvaffak olamazsa, efendisini ısırmağa yeltenmesi dahi mümkündür ve vakidir. İşte, köpeğin bu davranışı, aşk suretinde zuhura gelen kıskançlık mahsulüdür.

Bununla beraber, gerçekten âşık olan hayvanlar

da da vardır. Yırtıcı hayvanlardan bazılarının tabiata aşık oldukları tecrübelerle sabittir.

Aşk-ı hakikide gayyuriyyet vardır. Ancak, gayyuriyyetle kıskançlığı ayırdetmek lâzımdır. Çünkü, kıskançlık sıfatı nakıs olanda, gayyuriyyet sıfatı ise kâmil olanda zuhura gelir.

Resul-ü ekrem sallallahu aleyhi ve sellem efendimiz, Hz. Ömer-ül-Faruk radiyallahu anh'a :

— Yâ Ömer!.. Sen, gayyursun. Ben, senden gayyurum. Cenab-ı hak da benden gayyurdur, buyurmuşlardır.

Onun için gayyuriyyet sıfatı makbul ve memduh bir sıfattır. Bu sıfat Allahu tealâ ve tekaddes hazretlerinde KEMAL sıfatıdır ve Habib-i edibini bu sıfatla terbiye ederek sıfanlatdırmıştır.

Allahu sübhanehu ve tealâ hazretleri, kemal sıfatları ile muttasıf ve bütün noksan sıfatlardan münezzehtir. Kulların da, Allahu tealâ'ya mahsus bazı sıfatlarla sıfatlanmaları kendisi için en büyük bir nimettir, devlettir.

Ey Hakka talib!

Cenab-ı Hak ve Feyyâz-ı mutlâk hazretleri GAYYUR'dur. Sevdiği kullarının, zât-ı ülûhiyyetinden gayrısını sevmesini istemez. Zira, Mahbub-u asli ve hakiki ancak O'dur. Sevmek, zât-ı ahadiyyetiinin hakkıdır. Zât-ı ahadiyyetini seven âşıklar, ondan gayrı bir şeye gönül verseler, başlarına mutlâka bir musibet gelir. Onun için, Allahu tealâ'yı sevenlerin Allahu tealâ'dan gayrını sevmemeleri gerekir. Hiç değilse, sevdiklerinde hakkı görmeleri icap eden esasen ondan gayrı olmadığından, sevdiklerini Hak'tan gayrı görmemelidirler. Bütün güzellikler, özellikler ve sevilen herşey onun eseridir. Eserini seven de, elbette mü'essirini de seviyor demektir. Bundan dolayı ârifler eserle mü'essir-i

hakikiyi birbirlerinden aslâ ayıramazlar. Hz. Musâ aleyhisselâma, Tur dağından hitab-ı izzet zuhura geldiği gibi, sevenin sevdiği de kendisi için Tur dağı me-sâbesindedir. Sevdiğinde gördüğü güzellikler ve özellikler; mahbub ve mâ'suk-u hakikinın onun varlığında, onun vücudunda zuhurudur.

Onun için; eserde kalma, mü'essire gel!... Esmâ'da kalma, müsemmâ'ya gel!.. Kelimede kalma, mâ'naya gel!..

HIKÂYE

Günlerden bir gün, Fahr-i kâ'inat aleyhi ve âlihi cfdal-üt-tahiyyat efendimiz hazretleri, torunları Haseneyn'i mübarek dizlerine oturtmuş, bâb-ı şefkatte onları okşuyor ve seviyordu. (O, BENİM PAÇAMDIR) buyurdukları kerime-i duhter pâkizeleri Hz. Fatıma't-üz-Zehra radiyallahu anha, o iki cennet gencinin gömleklerinin yakalarını dar dikmişti. Her ikisinin de bundan müteessir ve müte'ezzi olduklarını gören Nebi'ler serveri o iki şahzadenin yakalarının düğmelerini çözdüler. Bu sırada, sevgili torunlarına karşı olan muhabbetlerinin, Allahu tealâ'ya olan aşkları derecesine vardığını sezerek ürpermişlerdir ki, gerçekten Gayretullah'a dokunup o ânda Cebra'il aleyhisselâm elinde sarı, kırmızı ve siyah renkli üç şal olduğu halde nâzil oldu ve Habib-i edib-i Kibriya'ya, Allahu tealâ ve tekaddes hazretlerinin selâmlarını tebliğ etti ve emr-i ilâhiyyeyi, daha doğrusu esrarı mübhaniyyeyi açıkladı:

— Ey Rusuller Resulü!.. Allah azze ve celle, zât-ı risaletpenahilerine selâmlarını bildiriyor ve buyuruyor ki: (Beni seven, benim de kendisini sevdiğim, âşık olduğum habibim, mâ'sukum olan nasıl olur da bana

karşı, bana olan aşkı derecesinde aşk ve muhabbetle torunlarını, evlâtlarını öper. Bu sarı şalı Hasan'a, kırmızı şalı Hüseyin'e ve siyah şalı da Resul-ü zîşânıma gönderdim. Hepsi, bu şallara bürünsünler. Siyah yas ve matem alâmetidir. Hasan, zehirle ve Hüseyin hançerle şehid edileceklerdir. Hasan'ı ağzından ve Hüseyin'i boynundan aşk ve muhabbetle öptüğü için, kaderleri böyle tayin edilmiştir, dedi ve makamına çekildi.

Filhakika, iş sonunda aynen böyle oldu. İmam-ı Hasan radiyallahu anh eşi eliyle ve zehirlenerek, İmam-ı Hüseyin Kerbelâ faciasında hançerle başı kesilerek şehit edildiler.

HİKÂYE

İbrahim Edhem kuddise sırrahul-ekrem efendimiz buyurmuşlardır ki:

(Lübnan dağlarında, bir zata tesadüf ettim. Bu zat, birlikte bulunduğumuz kırk gün içinde ne bir lokma ekmek yedi, ne de bir damla su içti. Bu acaib haline bir türlü akıl erdiremedim. Nihayet, esrik bir deve peyda oldu ve başına basıp ezerek bu zatı öldürdü. Devenin çarpması ve ayakları ile basması sonucu gözleri yuvalarından dışarı uğramıştı. Hayretler içinde onun bu hazin âkibetini tefekkür ve tezekkür ederken, ilham-ı ilâhi ile şu haberi aldım :

— Bana âşık olan, benden başkasına bakarsa, işte böyle başını ezdirir, gözlerini çıkarırım.

O zaman anladım ki, bu zat-ı akdes sevdiğini Hak'tan gayri görmüştü.)

HİKÂYE

İbrahim Edhem kuddise sırrahul-ekrem efendi-

miz, gönül tahtını mülk tahtına tercih etmiş ve Mekke-i mükerreme'de mücavir kalmıştı. Oğlu lehinde tahtından feragat ederek ülkesinden ayrılmasından sonra, aradan çok uzun yıllar geçmiş ve oğlu çok güzel ve yakışıklı bir delikanlı olmuştu. Ülkesinin padişahı olarak hac farızasını yerine getirmek niyyet ve gayretiyle Mekke-i mükerreme'ye geldiğini öğrendiği oğlunu uzaktan olsun dünya gözüyle bir kerre daha görebilmek için Kâ'be-i muazzamayı tavaf edenleri gözden geçiren İbrahim Edhem hazretleri, kalabalık arasında oğlunu derhal tanımış ve kanı kaynamıştı. Bir anda, evlâdına olan aşk ve muhabbetinin Allahu teâlâ'ya beslediği aşk mertebesine yükseldiğini farket-ti ve oracıkta ağlayarak niyazda bulundu:

— Yâ Rab!.. Aynı kalpte, hem zât-ı ulûhiyyetine hem de yıllardır yüzünü bile görmediğim oğluma olan aşkı ve sevgiyi cem'etmekten âcizim. Demeğe kalmadı, Mahbub-u hakiki olan âlemlerin Rabbi bu niyazına icabet buyurdu ve tavafta bulunan genç padişah oracığa düşüp ruhunu Hakka teslim eyledi.

Ey âşık-ı sadık!

Bilmiş ol ki, sevdiğinde Hakkı görebiliyorsan, şirkten kurtuhırsun. Yok, aşkı ikiye ayırırsan —El-İyâz-ü billâh— şirktesin ve Allah aşkı aslâ iştirak kabul etmez ve aynı kalpte hem Hâlık'ın hem mahlûkun aşkları cem'olmaz. Malını ve evlâdını kendine muzaf kı-larsan, bir musibet onları Hakka izafe eder. Hakdan bilersen, müjdeler ve beşaretler olsun, ne mutlu sanal!..

Herşey O'dur... Aşk O'dur... Âşık O'dur. . Mâ'suk O'dur... Mahbub O'dur. Matlûb O'dur.. Maksud O'dur. Ve ondan gayrı bir nesne yoktur. Gören o, görünen o, özün o, sözün o, hep o, hep ondan...

Nice Hak Âşıkları, aşk yolunda boyunlarını verdiler, canlarını verdiler de cânana vardılar, cânan ile

cümbüş ettiler. Hz. İbrahim aleyhisselâm, mâ'sukuna karşı uyuduğu için oğlunu kesmekle memur olmadı mı?

Evet, Allahu tealâ'ya âşık olanlar belâlara hazır ve hazırlıklı bulunmalıdırlar. O aşk, öyle bir belâdır ki, belâlar içinde zevk-u safadır. İbrahim aleyhisselâm, Allahu tealâ'ya âşık olduğundan ateşe atıldı ama, Nemrud'un nârı ona nur oluverdi. Onun içindir ki, Hak için nara düşenler, Hakka dost ve Halil olmuşlardır.

Eğer âşık isen yâre,
Sakın aldanma agyâre,
Düş İbrahim gibi nâre,
Bu gülşende yanar olmaz..

Öyle ise, gayrıyı terket ve aşka uy!. Gayrıdan gön-
lünü çevir, aşkı bütün benliğinde duy!. Aşkı, kendine
rehber, vücut iklimine önder et ki, mâ'suk-u hakikiye
ercesin, zat cennetine giresin, dost cemalini göresin,
vusulât gülzarının güllerini deresin.. Âşık, aşk yolunda
canını feda eder de cananı bulur. Gelmiş, geçmiş ve
aşk şarabından içmiş bütün Veli'ler, aşk yluonda can-
larını canına feda etmişlerdir. Hallac-ı Mansur'un ba-
şından geçenleri duymadın mı? Aşk yolunda, vücudu-
nun yakılarak küllerinin Dicle'ye savrulduğunu hiç
●kumadın mı? Vücudunun her zerresinin bir âşıka
isabet ettiğini, onları da aynı aşk ateşiyle yakıp tutuş-
turduğunu sana bir anlatan olmadı mı?

Hallac-ı Mansur'un lisanından zuhura gelen ENEL-
-HAK kelâmının sırrını anlayamayanlar, onu hapset-
tiler. Hz. Şibli, kendisini ziyarete gitti ve ona bu dav-
ranışının hikmetini sordu:

— Ey Mansur! Aşk nedir?

Hallac-ı Mansur gülümsedi :

— Bu sorunun cevabını yarın verebilirim, dedi.

Ertesi günü Hallac'ı darağacına götürdüler. Seyre gelen kalabalık arasında bulunan Şeyh Şibli'ye seslendi :

— Ey Şibli!.. Aşkın evveli yanmak, sonu bu yolda ölmektir...

Hallac-ı Mansur, öyle bir Hak âşığı idi ki, gözleri Allahu tealâ'dan gayrı bir şey görmezdi. Bu hal, ona kendisini bile unutturmuştu. Bu sebepledir ki, ENEL-HAK dedi. Yoksa(bu sözü kendi irade ve arzusu ile söylememişti. O, ENEL-HAK derken Hak'tan mest olmuştu. Aslında, onun lisanından zuhura gelen bu söz, Hakkın kelâmı idi.

Netekim, Hz. Musa aleyhisselâma Tur'da ateşten gelen İNNİY ENELLAH kelâmı da o mübarek ağaçtan ve ateşten gelmemiştir. Bu sebeple, Hallac-ı Mansur'un (BEN, HAKKIM!..) sözü de gerçekten Hakkın kelâmı idi ve burada Hak kelimesi sıfattı ve karşılığı da bâtil idi.

Hz. Cüneyd-i Bağdadi kuddise sırruhu efendimize sordular :

— Hallac-ı Mansurum ENEL-HAK (Ben, Hakkım!..) demesine ne buyurulur?

Hz. Cüneyd, cevap verdi:

— Ya ne deseydi? ENEL-BÂTİL mı deseydi? buyurdu.

Hak kelimesi, mücerred İLÂH mânasına gelmezdi. Meselâ: (Cennet hak, cehennem hak, sual hak, hesap ve mizan hak...) denildiğinde, hiç şüphe yoktur ki burada geçen HAK kelimeleri İLÂH mânasına gelmez. Bunun böyle olduğu herkesçe bilindiği halde, Hallac'ın (Ben hakkım..) sözünü de İLAH mânasında yorumladılar ve onu bu yüzden öldürdüler. Bizim anlayışımıza

göre, Hak yolunda Hak için, aşk yolunda aşk için berdar ve Allahu tealâ'ya âşık olanlara serdar oldu:

Mest olanların kelâmı kendinden gelmez veli,

Pes ENEL-HAK nice söyler, kişi Mansur olmadan!.

Hallac-ı Mansur'a :

— Sen kimsin? diye soranlara:

— Ben Hakkım! diye cevap verir, senin adın nedir diyenlere :

— Benim adım Hak'tır, derdi.

O, bu yolda ve bu dâva ile aşk yoluna baş verdi ve ÂŞIK-I BİLLAH olanlara örnek gösterdi. Onun için, ÂŞIK-I BİLLAH olanlar da onu dillerine vird ve gönüllerine kilit ettiler.

Gerçek aşk, gerçek sevgi; gerçek âşıktaki üç hal ile belli olur :

I) Âşık olan kimse, âşık olduğu kimsenin her sözünü, her arzusunu her emrini başına tâc, dertli gönlüne ilâç bilir, bunu kendisi için en büyük ni'met ve devlet sayar ve derhal yerine getirir. Başkalarının sözlerine ve isteklerine daima tercih eder.

II) Daima mâ'sukunun yanında bulunmayı ve ondan hiç ayrılmamayı, başkaları ile birlikte bulunmaya her zaman tercih eder.

III) Mâ'sukunun kendisinden razı ve hoşnut olmasını, başkalarının rızasına tercih eder.

İmdi, eğer gerçekten Hak âşığı isen, Hak kelâmını kul kelâmına her zaman ve her yerde tercih et.. Eğer Hakkı seviyorsan, her hal-ü kârda onunla ol ve O'nu kendinde bul.. Kalbinden, ondan gayrı ne varsa hepsini çıkar ve kalbine onun muhabbetinden gayrı hiçbir muhabbeti koyma.. Daima, onun rızasına tâlip ve cemaline râgıp ol..

Şunu da unutma!..

Aşk, perdeleri yırtmaktır. Aşk, sırları çözmektir ve cemal-i yâri burada görmektir. Burada, cemal-i yâri göremeyen körler, yarın âhirette de kör olacaklar ve cemal-i yâri göremeyeceklerdir.

Dinle NİYAZÎ'nin sözün,
Bir nesne örtmez Hak yüzün,
Hak'tan ayân bir nesne yok,
Gözsüzlere pünhân imiş..

Aşk, dağları deldirir. Aşk, maksuda erdirir. Aşk, vecdi buldurur. Vecd ise, aşk-u şevkin nefse galip gelmesi hali olduğundan, zâkire zikrin tadını tattırır. Bu öyle bir haldir ki, o ânda zâkirin uzuvlarından birisi kesilse veya kopsa, aşk-u şevk-i vecd ile zikreden Cemal-i lâ-yezali müşahede ettiğinden, o haz ve lezzet içinde acısını bile duymaz. Âşıkların ölümleri halinde de, cemale vuslât bulunduğundan, ruhun vücuttan ayrılmasının acısını, âşık mâ'suku ile buluşmanın derin hazzı içinde duymaz.

HİKÂYE

Allah dostlarından birisi, Kâbe-i muazzamada yüzü sararmış bir gencin ağlayıp inlediğini gördü. Yanına sokularak halini sordu. Genç:

— Âşıkım! dedi.

Hak dostu, gencin haline merhamet etti:

— Haber ver, her kim ise sana mâ'sukan olan kızı alıverelim, teklifinde bulununca, genç gözyaşları arasında inleyerek şu beyti okudu:

Alâka eylemek zât-ı Huda'dan gayra za'ittir,
Cemal-i lâ-yezale âşıkım, Allah şahittir.

Gencin, Hak âşığı olduğunu anlayan o zat-ı muhterem :

-- Ben de o mahebuba âşıkım! der demez, genç

adam (ALLAH) diye bir sayha vurdu ve o anda maksuduna erişti, Rabbi ile görüştü, matlûbu ile buluştu.

O hak dostu diyor ki :

— Hemen üstünü örttüm ve o mübârek cesedi kaldırmak üzere bir kaç kişi bulmak için Mescid-i haramdan dışarı çıktım. Döndüğümde, o kutlu ve mutlu gencin naaşını bıraktığım yerde bulamadım:

— Sübhanallah!.. Acaba ne oldu? diye hayret ve taaccüble etrafıma bakınırken, hâtıftan bir ses geldi:

— Ey dost!.. O âşıkı bulamadığına neden hayret ve taaccüb ediyorsun? Bu genç öylesine bir genç idi ki, onu aldatmak için şeytan yıllarca aradı da dünyada bulamadı. Cehenneme mü'ekkel Malik aradı ve o da bulamadı. Cennete mü'e'kkel Rıdvan aradı, o da bulamadı..

—Yâ Rab!.. Lûtfen ve keremen bu âciz kuluna bildir. Şu halde, bu genç adam nerededir?

— Bize olan aşk ve muhabbetinin ömrü boyunca her nefes artmasından, bize olan kulluk ve tâ'atindeki ihlâsından, kendisinden nasılsa zuhur eden isyan ve nisyanlara hemen tövbe ve istiğfarda bulunmasından ötürü, yegâne kudret sahibi olan biz azim-üş-şân onu Hak meclisi olan Melik-i muktedir indinde ağırlanan sıddıyklar zümresine ilhak ve âşıklar diyarında kendisine ikram eyledik, buyuruldu.

Âriflere, âşıkların nişan ve alâmetleri soruldu. Şu cevabı verdiler :

— Âşıklar, insanlarla ihtiyaçları kadar konuşurlar. Çoğunlukla, yalnız kalmayı tek ve tenhada bulunmayı tercih ederler. Zira, kişi sevdiği ile başbaşa kalmak için can atar. Onlar, daima tefekkürdedirler. Fazla konuşmaktan hoşlanmaz ve daima sükûtu ihtiyar ederler. Hak'tan gayrı konuşulanı anlamazlar. Bir musibete uğradıkları zaman üzülmezler, yanıp yakınmaz-

lar. O musibetin, dosttan geldiğini bilirler ve musibet gibi görünen şeyin ihtiva ettiği ni'metleri görürler. Aşk-ı ilâhî, onları almış ve onlar seve seve bu aşk ateşine dalmışlardır. Ayaklarının çıplak, başlarının açık, üst başlarının eksik olması onları kaygulandırmaz. Gözleri aşk-ı ilâhî ile giryan, sineleri aşk ateşiyle pür-yandır. Hak kelâmından gayrı kelâmı duymaz, Hak zikrinden ayrılmazlar, Allahu tealâ'dan gayrı hiçbir şeyden korkmazlar. Her yerde Hak cemalini müşahade ederler, Allahu sübhanehu ve tealâ hazretleri ile ünsiyyet ederek yalnız ona münacaatta bulunurlar. Dünya ehli ile, dünya için çekişip çelişmezler, aşk ve muhabbetlerini hiç kimse ile bölüşmezler. Onların maksudu ancak Hak'tır ve matlûpları da Hakkın rızasıdır.

HİKÂYE

Hiz. İsa aleyhisselâm, bir gün bir gencin bahçe suladığını gördü ve ona selâm verdi. Genç adam, İsa aleyhisselâmı tanımıştı :

— Ey Allah'ın Resulü! Cenab-ı Hakka dua et, bana aşkından zerre kadar nasip ve ihsan bahşetsin, dedi. İsa aleyhisselâm :

— Şunu iyi bilmiş ol ki, tâlibi olmağın zerre kadar aşkullah'a tahammül edemezsin, buyurdu. Genç adam ısrar etti :

— Öyle ise, zerrenin yarısı kadar bana aşkından ihsan buyursun, dedi. Hiz. İsa-i Ruhullah, mübarek ellerini bârigâh ahadiyyete kaldırarak niyazda bulundu :

— Yâ Rab!.. Bu gence aşkının zerresinin yarısı kadar bahş ve ihsan buyur, dedi ve oradan ayrıldı.

Bir müddet sonra, İsa aleyhisselâm yine oradan geçti ve kendisinden Allah aşkının, zerresinin yarısı

kadar nasip dileyen genci göremedi ve nerede olduğunu sordu.

— Yâ Nebiyyallah! O genç adam, aşk-ı ilâhi ile dağlara çıktı, çöllere düştü, halinden ve âkıbetinden bizlerin de haberimiz yoktur, dediler.

Hız. İsa aleyhisselâm, Cenab-ı Hakka niyazda bulundu ve o gencin kendisine gösterilmesini diledi. Vahy-i ilâhi ile, o gencin bulunduğu yer İsa aleyhisselâma bildirildi ve İsa aleyhisselâm derhal oraya gitti. Genç adamın, sarp bir kayanın üstüne oturmuş ve tefekküre dalmış bulunduğunu görerek kendisine seslendi. Genç adam, cevap vermek şöyle dursun, başını çevirip bakmadı. İsa aleyhisselâm, bu defa kendisinin kim olduğunu tanıtarak seslendi ve yine cevap alamadı. İşte, o zaman Allahu zül-celâl vel-kemâl hazretleri, İsa aleyhisselâma vahyederek buyurdu :

— Kalbinde, benim aşkımın zerre kadarının yarısı bulunan kimse, insanların seslerini nasıl işitir? Yâ İsa! İzzet ve celâlim hakkıyçün, sesini işitti de sana cevap vermedi zannetme.. O genci, destere ile kesseler, hiçbir acı duymaz. Ateşe atsalar, ateş onun canını yakmaz, hatta ateşin hararetini bile anlayamaz..

Ey âşık-ı sadık!

Ehl-i hakikat, aşka iktida ederek aşk-ı hakikiye erişmişler, âşık-ı hakiki ile buluşmuşlar ve onunla baki olmuşlardır. Bütün ilimlerin başı âşktır. Bütün malûkatın başı âşktır. Aşk için, âşık olunarak bütün bu mevcudat, mükevvenat ve malûmat halk ve icad olunmuştur. Makamdan geçersen, sahib-i makama erişirsin.

Mâşuk-u hakiki, aşkın ve âşıkın kendisidir. Aşkın evveli yoktur. Aşk, evvelin evvelidir. Aşk, âhirin âhiri-
dir. Sonun sonu, zâhir ve bâtın aşkın tam kendisidir, zâtıdır. Herşey fena bulup mahvolduktan sonra da aşk

bakidir ve bakı kalacaktır. Ebedidir, ebedi olacaktır. Aşkın nihayeti de yoktur.

Aşk, bir bahr-i ummandır. Öyle bir umman ki, bu denizin ne dibi, ne sahili, ne evveli, ne sonu ve ne de hududu vardır.

Bu sırrı anlayabilmek ni'metine malik olanlar, bu ihsan-ı ilâhiyyeye malik olabilmek lûtuf ve bahtiyarlığına erişebilenler, ancak bu sırrı bilebilirler. Bu ilâhi aşk şarabından içebilmek mutluluğuna erişenler, onu içmekle doymaz ve kanmazlar. İçtikçe hararetleri artar, susuzlukları gitmez. Aşka, doymaz ve doyulmaz. Aşka, kanmaz ve kanılmaz.

Edebiyyen ebedi olan, aşk ve âşık mâ'suk olarak kalır. Zira, içen içmeğe doymadığı ve kanmadığı gibi, gören de görmeğe doyamaz ve kanamaz.

Yâ Rabl..

Tevfikini refik ederek, kudret elinle bizlere aşk bâdesini sun ki, gönüllerimiz bir nefes bile senin aşkından ayrılmasın. Senin sevginden ayrı düşmesin. Seni sevenler, senin sevginden bir nefescik ayrı düşerlerse, artık onlar için yaşamak diye bir mefhum yoktur. Senin âşıklarına hayat-ı ebedi, hayat-ı sermedi, hayat-ı cavidani ancak sensin. Senin mübarek ve muazzez aşkındır. Gerçekte, senden ve senin sevdiğinden gayrı hiçbir şey yoktur. Bizler, gaflet ve cehaletimiz neticesi olarak başka bir sıfatla seviyorsak, o sıfatı bizlerin gönüllerimizden ve gözlerimizden al, asıl ki-me âşık olmamız gerektiğini bizlere bildir. Aşkın nasıl ve ki-me olacağını bizlere göster ve o zevki tattır. Bütün sevgiler ancak sana, bütün aşklar senin içindir. Sana ve cemal-i bâ-kemaline perde olan aşkların perdelerini yırtıp atmayı, gerçek aşkın tadını tadmayı, aşkımıza aşk katmayı nasip ve müyesser eyle ki, mâ'suk-u hakikin kim olduğunu bilelim, iki cihanda da

aşkınla bile olalım ve ondan hiç ayrılmayalım. Bizlere, bu sırrı öğretecek ve gösterecek de yine ve ancak sen-
sin ilâhî!..

Aşk-ı ilâhî ile, âşıka cehennem cennet olur. Aşk, nâ-
r-ı nur eder. Cennete giren âşık, aşkın ile yandıkça
cennet ona cehennem gibi olur. Aşk-ı ilâhî ile yanan-
lar, ne cehennemnin hararetini, ne de cennetin sayısız
ni'metlerini, ne de dünya ve âhiret âlemlerinin azapla-
rını ve lezzetlerini duyarlar. Onlar, ancak aşkı tadar-
lar, aşkı görürler, aşkı bilirler. Bizzat aşk olurlar. Ate-
şe düşen demir, yana yana kıpkırmızı ateş olduğu gi-
bi, aşka düşenin kendisi de aşk olur. Onun için, bütün
Hak dostları, veliler ve hatta Nebi'ler aşkı mürşid bil-
mişler, aşkı imam edinmişlerdir.

Ey aşka tâlip!..

Aşk-ı mecazi olmadan, aşk-ı hakiki bulunmaz de-
miştik. Aşk-ı hakikiye, aşk-ı mecaziden geçilir. Birçok
veliler de, aşk-ı mecaziden geçerek aşk-ı hakikiyye va-
sıl olmuşlardır. Aşk-ı mecazi, onlara vasıta olmuştur.
Hatta, aşk-ı mecazi ile ölen âşıkların dahi, aşk hali ile
âhiret âlemine göçtüklerinden, bu ölümleri onların
şühedâ sınıfına ilhakına vesile olmuş ve onlar şehitlik
mertebesini bulmuştur.

Peygamberler ile mukarrebiden olan Hak velile-
ri, daima bâb-ı müşahedede bulunduklarından, onlar
için aşk-ı mecaziye lüzum kalmamıştır.

Evet, aşk-ı mecazi aşk-ı hakikiyye giden yoldur.
Fakat, âşıka lâzım olan, aşk-ı mecazi perdesini yık-
mak ve aşk-ı hakikiyye vasıl olmaktır. Aşk-ı mecazi,
bir hicab-ı nurdur. Sabır ve zühd gibidir. Hazret-i
Şems, bunun içindir ki Cenab-ı Mevlâna'nın kitapla-
rını havuza atmıştır. Mevlâna Celâlüddin-i Rumi haz-
retlerini, aşk-ı hakikiden men'eden ve ona hicab olan
kitaplarına karşı beslediği aşırı sevgi ve muhabbet idi.

Kitapları, bir bakıma kendisi ile Rabbi ve aşkı arasında bir hicab-ı nur idi.

Âşık ile mâ'suk arasında, hicab-ı nurani olduğu gibi, hicab-ı zulmani de bulunabilir. Hicab-ı zulmani de işlenen günahlardır ki, bunun yırtılması ve izalesi de tövbe ile mümkündür.

Hicab-ı nuraninin yırtılması ise, bütün eşyada Hakkın kudretini müşahede ile kabil olur. Bu, bir tevfik-i Rabbanidir ki, Allahu tealâ ve tekaddes hazretleri kula âşık olmadan kulun Hakka âşık olması mümkün değildir. Allah azze ve celle, kulunu sevecek ki, kul da Hakkı sevebilsin.

Aşk-ı mecazide bulunan neye ve niçin âşık olduğunu, kime âşık olduğunu farkedince, aşk-ı mecazi aşk-ı hakikiye döner. Aşk-ı mecaziyyi şöyle bir misal ile tarif edebiliriz :

Ağaçlar ve çiçeklerle süslü muhteşem bir dağ düşününüz. Bu dağın içi altın ve mücevherlerle doludur. Bu dağın yalnız üstünü yani ağaçlarını ve çiçeklerini daha açık bir deyimle zâhirini gören, önce hayran ve daha sonra âşık olur. Dağın içerisindeki altın ve mücevherleri farkedemediğinden bânınını sezemez, zâhinde kalır. İşte, mecazi aşk da böyledir. Vaktaki, dağın hâmil bulunduğu asıl güzelliği sezmeğe başlayınca, aşk-ı mecaziden aşk-ı hakikiye geçmiş olur.

Öyle ise, mecaz perdesini yık ki, gerçeklere vakıf olabilesin. Yalnız dış güzelliğinde kalırsan, o göz ve gönül alan güzellikler sararıp solucu ve önünde sonunda mahvolucudur. Aşk-ı hakiki ise daima gençtir ve dinçtir. Onun için zeval yoktur, fâni değildir. Kaldı ki, mücerret dışta kalmamalıdır. Dışı da içi de hep o güzeldir. Bunları ayrı ayrı zannetmemeli ve bir görmelidir. İki gören şaşır ve âşık olmağa özenen şaşılmalıdır.

Yukarıda, Hz. Yusuf aleyhisselâm kıssasından bir nebze bahsetmiştik. Yeri ve sırası gelmişken, kıssaların en güzellerini, en ibret verenlerini bizlere irad eyleyerek ikaz ve irşâd buyuran Allah azze ve celle, Kur'an-ı azim-ül-bürhanında ve Yusuf sûre-i celilesinde, olayları bakınız nasıl anlatıyor:

Mısır valisi Kıtıfir'in eşi Züleyha, esir pazarından köle olarak satın aldığı Yusuf aleyhisselâma âşık olmuştu. Ne var ki, bu aşk gizli kalmamış, bütün Mısır sosyetesini tarafından duyularak her mecliste konuşulmuştu. Sinsi ve çirkin bir dedi-kodu sürüp gidiyordu.

Züleyha, Yusuf aleyhisselâma öylesine bir aşkla âşık olmuştu ki, hakkında hatta bir bakıma aleyhinde konuşulanlar ve söylenenler kendisini üzmüyor, hatta tam tersine memnun ediyordu. Zira, o aşkı ile öğünüyordu. Gerçekten âşık olanlar, aşklarının açıklanmasından ayrı bir zevk duyarlar. Hangi şartlar altında olursa olsun, sevgilerinden ve sevdiklerinden, isimlerinin bir arada söylenilmesinden âdeta hoşlanırlar. Esasen, âşık âr ve namus şişesini taşa çalıp kırmazsa, o aşkın zevki kalmaz.

(Âr ve namus şişesini taşa çalmak...) deyimini bir iki defadır kullanıyoruz, binaenaleyh bu deyim biraz açıklamakta fayda görüyoruz. Aşk, aslında bir sırdır ve daima sır olarak kalmalıdır. Âşık ile mâ'suk erasındaki ilgi ve ilişkinin duyulması ve yayılması ise, bir bakıma bu sırrın açıklanması demek olur. Saklanması gereken bir sırrın, açıklanması ise ahlâka ve âdaba aykırı düşer. Oysa, âşık olan aşkının şiddet ve harareti dolayısıyla bu kaideye uymaz ve ekseriya aşkını bizzat kendisi izhar eder. Aslında bir sır olarak saklanması gereken aşkını açıklamakla da, toplum kurallarına aykırı hareket etmiş, sırrını açığa vurmuş

ve sonuç olarak da Âr ve namus şişesini taşa çalarak kırmış olur. Sır saklamak nasıl ki, insanı ve vicdanı bir vecibe ise, sırrı açıklamak da bunun zıddı olarak bir suçtur. Bazı mutasavvıfların kullandıkları (Âr ve namus şişesini taşa çalmak) tâbirini bu mânada yorumlamalı, utanma ve namus mefhumlarını hiçe saydıkları şeklinde anlamamalıdır.

Evet, âşıkın nesi varsa mâ'suka fedadır. Mal, can, ırz, namus, rütbe, makam, mevki, unvan nesi varsa, herşeyini aşkı yolunda feda etmek, âşıkın şânından ve nişânındandır. Züleyha da, bütün dedi-kodulara aldırış etmiyor, aleyhindeki söylentilere kulak asmıyordu. Ama, insan sabrının da bir sınırı vardı. Bu dedi-koduların ne kadar haksız ve ne derece yersiz olduğunu, kendisinin kime âşık bulunduğunu göstermek, dedi-koducuları mahcup ederek susturmak zamanı gelmişti. Bunun için, Mısır sosyetesinin ileri gelen hanımlarını evinde bir ziyafete davet etti. Onlara meyve ve o meyveleri soymak için keskin birer bıçak takdim etti. Sosyete dedi-koducuları meyvelerini soymak için ellerine bıçaklarını alır almaz da, Hz. Yusuf aleyhisselâmı çağırarak hazır bulunanlara gösterdi.

Hz. Yusuf aleyhisselâmı görmeyen ve tanımayan hanımlar, onun eşsiz güzelliği ile birdenbire karşılaşınca, ne yapacaklarını şaşırdılar ve gözlerini ondan ayıramadıkları için de meyvelerini kestikleri zannı ile istisnasız hepsi ellerini kestiler. Ne var ki, Yusuf aleyhisselâmın güzelliği karşısında hayretten dehşete kapılan o dedi-koducu hanımlardan hiçbirisi derin bir hayranlıkla ona bakarken kesilen ve kanayan ellerinin acısını duymadılar ve gayr-i ihtiyari :

— Bu bir insan değil, olsa olsa bir melek, demekten de kendilerini alamadılar.

Hz. Yusuf aleyhisselâmın güzelliği karşısında lâl

ve mebhut kalan hanımlar, acaba Yusuf'un Rabbinin cemalini görseydiler halleri nice olurdu? Bu sorunun cevabını, sizlerin idrak ve iz'anınıza terk ediyorum.

Habib-i edib-i Kibriyâ aleyhi ve âlihi efdal-üt-tehâya efendimiz hazretleri, bir gün nalınlarını mıhlıyorlardı. Mübarek alınlarından inci gibi terler damladığını gören mü'minlerin annesi Hz. A'îşe-i Sıddıyka radiyallahu anha ve ebiyhâ şu me'alde bir şiir söyledi:

(Mısır kadınları, Yusuf aleyhisselâmın güzelliğini gördükleri zaman şaşkınlıktan ellerini kesmişlerdi kesilen ellerinin acısını duymadılar. Ey Allah'ın mahbubu!.. Senin şu güzelliğini görseler, yüreklerini parçalarlardı da parçalanan yüreklerinin acısını duymazlardı.) buyurduğunda..

Resul-ü ekrem sallallahu aleyhi ve sellem efendimiz saadetle :

— Yâ Humeyrâl.. Beni memnun ve mesrur ettin, buyurdular.

Bütün peygamberler güzeldirler. Çirkin peygamber yoktur. En güzelleri ise Hz. Âdem ve sonra Yusuf aleyhisselâmdır. Habib-i edib-i Kibriyâ efendimiz ise, hepsinden güzeldi. Zira, MİR'AT-I HAK idi. Ona bakan, o nurda, o mir'atta Hakkı seyrederdi :

Mir'attır bu âlem, her şey Hak ile kaim;

Mir'at-ı Muhammed'den Allah görünür daim.

Ey âşık-ı sadık!..

Züleyha, Yusuf aleyhisselâmı şehvetine ve behimi duygularına âlet etmek arzu ve iştiağı ile sevdiğinden, nefsine kul olmuş ve bu yüzden mülk ve saltanatını kaybederek her yönden fakir düşmüştü. Yusuf aleyhisselâm ise, Allahu tealâ'ya muti bulunduğu ve âlemlerin Rabbine Kul olduğundan Mısır'a sultan olmuştu. Demek oluyor ki, nefsine kul olanlar Zü-

leyha gibi sutlan dahi olsalar zelil, nefsine galib olanlar Yusuf aleyhisselâm gibi kul dahi olsalar âkibet sulian ve aziz oluyorlar. Hem yalnız bu âlemde sultan olmakla da, kalmaz, iki âlemde de sultan ve mahbub-u Rahman olurlar.

Aradan zaman geçmiş, Züleyha'nın gül yüzü sararıp solmuş, güzelliği mahvolmuş, âşıklarını berdar ettiği zülûfleri dökülmüş, inci dişleri sökülmüştü. Fâni ve zâhir güzelliğinin sonu gelmişti. Bâki güzelliği ise siddikiyyet idi. O güzelliğe de nihayet yoktu.

Hız. Yusuf aleyhisselâm, bir gün at üzerinde Mısır sokaklarından geçerken Züleyha'ya rastladı ve onu derhal tanıdı. Dünya güzeli olan eski hanımının aşkı yüzünden bu hallere düştüğünü, âr ve namus şişesini taş a çalarak mâ'suku uğrunda herşeyini feda ettiğini anlayarak Züleyha'ya yaklaştı, halini ve hatırını sordu. Züleyha, mecazi aşktan hakiki aşka vasıl olmuş, Yusuf aleyhisselâmda âlemlerin Rabbinin ve Hâlıkının san'at ve kudretini müşahade fırsatını bulmuş, eserden mü'essire geçerek o muhteşem eseri halk ve icat eden mahbub-u hakiki ile kalbi dolmuştu.

Yusuf aleyhisselâm ise, aynaları utandıran, güneşin zıyasını karartan emsalsiz güzelliği ile Züleyha'nın bedr-i tam halinde iken ayın nurunu mat eden, şehvetperestleri önünde secde ettiren o muhteşem haliyle şimdiki halini mukayese ediyordu. Birden, merhameti cuş-u huruşa geldi ve ellerini Barigâh-ı ahadiyyete açarak Züleyha'nın o eski gençliğinin ve güzelliğinin tadisini Rabbinden niyaz eyledi :

Her kimde aşkın nişanı vardürür,

Âkibet onu mâ'sukuna erdürür..

kaziyyesi mucibince duası kabul buyuruldu ve Züleyha bir anda eski güzellik, taravet ve letafetine kavuştu. Aşkı uğrunda yıllar yılı kahr ve çile çeken bu

kadını taht-ı nikâhına ve ayn-ı nigâhına aldı. Züleyha'yı muradına erdirdi. Nikâh ve nigâh ile aldığı Züleyha'yı, aşkı için geda olan bu hanımı sultan etti.

Ancak, yukarıda da hikâye ettiğimiz gibi Züleyha artık kime âşık olduğunu, kime âşık olunması gerektiğini farketmişti. Mir'at-ı Yusuf'tan dost cemalini görmüştü, gayrı Yusuf'a hacet yoktu. O, Mahbub-u hakikiyi bulmuştu, matlûp o idi, maksud o idi..

İşit bu sözü SEZAİ'den,
Ne gördün fenâ'iden?
Dost yüzünü gösterdi,
Mir'at-ı mücellâdan..

Şu var ki, yalancı aşk ile bu yola girilmez. Zira, yalancı âşıklar için bu yol çok zahmetli ve meşakkatli olur. Aşk-ı hakikiyye varanlar ise ağıyâra kanmaz, gayra inanmazlar. Má'şuk-u hakiki uğrunda canlarını ve başlarını feda ederler. Bu fedakârlığı göze alabilenler de elbet ve elbet yâr ile hem-bezm olur, cünbûş ederler :

Eğer âşık isen yâre,
Sakın aldanma agyâre;
Düş İbrahim gibi nâre,
Bu gülşende yanar olmaz..

Hak aşkı uğruna nâra düşenlerin nârı gülşen olur, gözleri Hakkı görür, ölmeden önce ölür. Daha doğrusu ölmez, olur. Onlar, hayyü Bâki iledir :

Ey gönül geç gayriden, aşka eyle iktida;
Zümre-i ehl-i hakikat aşkı kılmış mukteda,
Cümle mevcudat-ü malumata aşk akdemdûrür,
Zira, aşkın evveline bulmadılar ibtida..

Ehl-i hakikat : (Aşksız ibadetten, aşk ile işlenen

günah daha hayırlıdır..) demişlerdir. Zira, aşksız ibadetin sevabı olmaz, belki boşuna yorgunluk olur. Aşk ile işlenen günahın ıkabı, azabı vardır ama, zevki de vardır. Onun için, ne iş tutarsan tut, aşk ile tut!.. Süleyman Çelebi hazretleri, o muhteşem ve muazzam eseri olan Mevlid-i şerifinde :

Bir kez Allah dese şevk ile lisan,
Dökülür cümle günahlar misl-i hazan..

Buyuruyor. Ne doğru, ne isabetli bir kelâmlı.. Aşksız ve şevksiz bin kerre Allah diyeceğine, aşk ve şevk ile bir kerre Allah diyiver, sana yeter. Bir kerre aşk ve şevk ile Allah diyerek canâna erenler çok, hem de pek çoktur.

Ey hakikat yolcusu!

Dervîşi, dervîş yapan üç harf ile beş noktadır. Arap harfleri ile AŞK kelimesi (AYIN - ŞİN - KAF) ile yazılır. ŞİN harfinde üç ve KAF harfinde iki nokta vardır. Dervîşi dervîş yapan üç harf ile beş nokta SULTAN-I AŞK'tır. Aşksız dervîş olmaz, olsa da o kimse dervîş sayılmaz.

Evet, dervîşin sermayesi AŞK'tır. İlmi AŞK'tır. Görgüsü AŞK'tır. Bineği AŞK'tır. Arzu ve istekleri de AŞK'tır :

YUHİBBUNEHÜM VE YUHHİBBUNEH

şarabından içmeyenler, canlarından ve başlarından geçmeyenler, baş açık ve yalın ayak aşk yolunu seçmeyenler, dervîş olamazlar. Dervîşin canı AŞK'tır, canânı AŞK'tır, bizzat kendisi AŞK'tır ves-selâm!..

Mâ'suku için can vermeyen,
Aşıklık dâ'vası kılmasın..

Allah ezze ve celle, Habib-i edibine âşık; Habib-i Hudâ efendimiz de Allahu tealâ'ya âşıktır ve Allah âşıklarının başı Mahbub-u Kibriyâ efendimizdir. Bütün âşıklar, onun aşkının mirasçılarıdır, onun aşkının Mecnun'udurlar. Güneş, onun aşkı; ay onun şevki, yıldızlar onun meşkı ile devreder.

Ey âşıkım diyen derviş!..

Onun aşkıyla devran etmez misin? Onun aşkıyla on sekiz bin âlemi seyran etmez misin? Onun aşkıyla kuşça canını kurban etmez misiniz? Öyle ise, gir meydana ve onun aşkıyla devran et, aşk ile ona seslen, aşk ile onu çağır!.. Zira, gerçek âşık olan dervişin, eli kârda ve gönlü yârda olur. Tuttuğu iş, yaptığı alış-veriş onu Hakkın zikrinden alıkoymaz. Gözü, müştak-ı didâr-ı ilâhi ile giryân, gönlü aşk-ı ilâhi ile pür-yândır. Gerçek âşık olan dervişin gözleri Hak'tan gayrıyı görmez, gönlü Hak'tan gayrıyı bilmez. Hak, onun gören gözü, tutan eli ve söyleyen dilidir. Derviş ibn-i vakt olur, terki terk ehli bulunur. Dervişin virdi ALLAH ism-i celilidir. Derviş, Esmâ'da kalmaz, müsemmayı bulur mahbubuna teslim olur. Dervişin, hiçbir kaygusu ve tasası yoktur. Yegâne endişesi Hak'tır, derdi Hak'tır, dermanı Hak'tır, devâsı Hak'tır, dâvası Hak'tır. Aşkta yok olmuş, fenâ bulmuştur. Gönlü bir ân için olsun aşktan âri kalsa, derviş yaşayamaz. Dervişin hayatı, sıhhati, rahatı aşktır. Aşk, dervişin berbad eder ağlatır, vuslât ise abâd eder, diriltir. Derviş vuslâtta fırkat, fırkatte de vuslât bulur.

Aşk söyletir, aşk inletir, aşk öldürür, aşk diriltir. Aşk, kişiyi mest-ü hayran eder, gâh olur sultan eder. Aşkın ve âşıkın mezhebi yoktur. Âşık, nereye yönelse mâ'sukuna döner, nerede olursa olsun mâ'suku ile bulunur, nereye giderse mâ'suku ile gider, bir ân bile onsuz yapamaz ve yaşayamaz. Daima, mâ'sukunu zik-

reder, mâ'suku da onu zikreder. Âşık ile mâ'suk, zâkir ile mezkûr daima birlikte, her zaman beraberdir.

Kişi, sevdiğini çok zikreder. Allahu tealâ'ya âşık olan da her zaman ve her yerde onu zikreder. Aşkın gereği ve belirtisi budur, aşk bunu gerektirir. Aşk, bülbülü, mâ'sukun gül dalında her dem aşkı terennüm eder.

Aşk, kulu Allahu sübhanehu ve tealâ hazretlerine yaklaştırır. Aşk, kula kulluğunu hatırlatır ve ibadetini artırır. Aşk, riyâ ve süm'ayı kaldırır, sıdk-u ihlâsı artırır. Aşk, bütün müşkilleri halleder, kapalı kapıları açtırır.

Aşk için sema ref'olunmuş ve yeryüzü döşenmiştir. Aşk için kâ'inat halkolunmuş ve bezenmiştir. Aşk, çölleri aştırır, aşk yolculuğunu kolaylaştırır. Aşk, dağları devirir, bütün engelleri düzlüğe çevirir. Aşk, kalbi nurlandırır, gönlü sürurlandırır. Aşk uyutmaz, acıktırmaz, susatmaz. Aşk ağlatır, aşk söyletir, aşk inletir, aşk dinletir. Bütün güzel san'atları icad ettiren aşktır. Herşey, aşk için icad olunmuş ve yaratılmıştır. Aşk için harpler olmuş, gözler kanlı gözyaşları ile dolmuştur. Nice gül yüzlüler, aşk uğrunda sararıp solmuştur.

Aşk, Ferhad'a dağları deldirmiş, Mecnun'a kızgın ve ıssız çölleri aşarken kendini bildirmiş, Vamık'a dermaları aşarken rahat bir nefes aldirmiştir. Aşk, âşık Garib-i âşık-ı karip eylemiştir.

Aşk, ıssız bir dağbaşındaki kulubeyi saray, bir çok muhteşem sarayları da zindan etmiştir. Aşk, sultanı köle, köleyi sultan haline getirmiş, aşk askeri girdiği illeri mâ'mur ve nice mâ'muru viran etmiştir. Aşk, âşkın ağzından şiir olarak dökülmüş, kaleminde âbideler halinde dikilmiş, tâlip olanların kalplerine nârin birer aşk fidanı halinde ekilmiştir. Aşk,

Mansur'u darağacına sürüklemiş, Mevlâna'nın kalbindeki ateşi körüklemiş, İbrahim Edhem'i hayran ve Yusuf'u Mısır'a sultan eylemiştir. Bütün kâ'inat, mevcudat ve mahlûkat aşk ile başlamıştır, aşk ile bitse gerektir. Kâ'inatta herşey fenâyâ mahkûmdur, aşk bâkidir. Hamele-i arş, arşı aşk ile tutarlar. Gökyüzündeki bütün melekler aşk-ı ilâhî rekabeti ile birbirlerini kutlarlar. Habib-i edib-i Kibriyâ, aşka süvar olarak arşı geçmiş ve Kürsiyyi ilâhiyyi cevân etmiştir. Âşık, mâ'sukunu aşk ile KABE KAVSEYN'e erıştirmiştir. Bütün cennetler, aşk için ziynetlenmiş cennet dereceleri aşk ile yüceltilmiştir.

Gökte aşk, yerde aşk, sağda aşk, solda aşk, her yer aşk ve herşey aşktır. Aşk O'dur, âşık O'dur, Mâ'suk O'dur, Mahbub O'dur, Habib O'dur, dost O'dur. Aşka süvar olan, ergeç mâ'suka erişir. Aşk için can veren, önünde sonunda cananını bulur. O'nu sev ki, o da seni sevsin. O sevmeyince, sen O'nu sevemezsin, O sana tâlip olmayınca, sen O'na tâlip olamazsın. Yâr'ini sev ki yâr O'dur, özünü sev ki, özün de O'dur.

Ey âşık-ı sadık!..

Allahu tealâ'ya yaklaşmanın en kısa yolu zikirdir. Mahbub-u Rahman olan iki cihan serveri, âşıkların önderi, sadıkların rehberi ve âhir zaman peygamberi, ancak ve yalnız zikir yolu ile rizayı ilâhiyyeye vasıl olunabileceğini Şâh-ı Merdan, hâmil-i sırrı Kur'an olan İmam-ı Ali kerremallahu vechehu ve radiyallahu anh efendimize bildirmişlerdir. Zikrin nevilerini ve herbirinin ne hal ile olduğunu veya olacağını açıkça beyan buyurup haber vermişlerdir. Bu tariflerine göre zikir yedi kısımdır :

1. Zikr-i cehri
2. Zikr-i haf-i

3. Zikr-i kalb
4. Zikr-i ruh
5. Zikr-i sırrı ruh
6. Zikr-i sırrı fu'ad
7. Zikr-i sırrı sır

Mevlâyı müte'al hazretlerini, bu minval üzere ve çok çok zikredenler ancak veliler, âşıklar ve mü'minlerdir. Münâfıklar, kuşku içinde bulunduklarından ve ağızları ile kalpleri bir ve birlik olmadığından Allahu tealâ'yı çok az zikrederler. Kâfirler ise, zikr-i ilâhiden yüz çevirmiş bulundukları için, zulmet ve zindan içindedirler. Zikr-i ilâhiden yüzçevirenlerin elbette dünyaya hayatları zulmetler içinde kalır, kalp sıkıntısı ve meşakkatlerle gönülleri bunahr, ölümleri de gayet çetin ve zahmetli olur. Bu gibiler, kabir ve berzah âleminde de şiddetli bir azaba duçar olurlar ve kabirlerinden kör olarak kaldırılır ve haşrolunurlar. Bu körlükleri, onları cehennem ateşine sürükler. Bunlar :

— Yâ Rab!.. Bizler, dünya hayatında iken göz sahibi idik ve görürdük. Şimdi, bizleri kör olarak haşrettin, bunun sebep ve hikmeti nedir? diye niyazda bulunurlar, ağlar ve sızlarlar. Hitab-ı izzet şerefsadır olur :

— Sizler, dünya hayatında beni zikretmediniz ve ömrünüz boyunca zikrimden yüz çevirdiniz. Zikrimizden yüz çevirmenin cezası da, işte bugün mâ'ruz kaldığınız gibi, kör olarak haşrolunmaktır.

Kaldı ki, Allahu azim-üş-şanı bu dünya âleminde zikir ve tesbih etmeyenlerin gözleri kör olmasa da, o kimseler aslında ve hakikatte kördürler. İyi bilmedir ki, görmek yalnız baş gözü ile görmek demek değildir. Kalp gözleri kör olanların, hak ve hakikatleri göremeyenlerin baş gözleri görse bile ondan ne fayda umulur? Gören baş gözüne, önünde sonunda toprak

dolacak değil midir? Bu fâni âlemde, kalp gözleri kör olanların, ebedi âlemde de kör olacaklarını, Allah azze ve celle Kur'an-ı azim-ül-bürhanında açıkça ve kesinlikle beyan ve ilân buyurmuştur.

Şu halde, zikrullah gözlerin nuru ve gönüllerin sürurudur. Kalplerin cilâsı ve gönüllerin sefasıdır. Allahu tealâ'ya varan en kısa yoldur. O'nun Esmâ-i celilesini zikretmek lûtfuna ve hazzına erişen kutlu ve mutlu kişiler, Allahu tealâ ile konuşan, sevişen ve bilişen Allah âşıklarıdır.

Allahu tealâ'yı sevmeyenlerle, Allahu tealâ'nın sevmedikleri bu ni'mete eremezler ve binaenaleyh Hakk'ı zikredemezler. Allahu tealâ'yı sevmek ve O'nun sevgisine lâyük olabilmek isteyenler, Hak'ta yok olup Hak ile ebedi olmayı arzulayanlar, zikrullah'a devam etmelidirler. Mahbub-u hakikiyye mahbub olmak isteyenler, her zaman ve her yerde O'nu zikir ve tesbih etmeli ve O'na olan aşkını ve bağlılığını bu şekilde izhar eylemelidirler. Bu büyük ni'mete, ancak ve yalnız zikir ile erişilebileceğini, Allahu tealâ ile ancak ve yalnız zikir ile görüşülebileceğini, bütün peygamberler açık açık haber verdikleri gibi, Allahu tealâ'nın sevgilisi olan ve Esmâ-i ilâhiyyeden RA'UF, RAHÎYM, AZİZ isimleri ile isimlendirilmek şeref ve imtiyazı bahş ve ihsan buyurulan Habib-i edib-i Kibriyâ aleyhi ve âlihi efdal-üt-tehâya efendimiz hazretleri de beyan ve bütün insanlığa ilân buyurmuşlardır.

Âşık, hangi Esmâ ile ve hangi tarzdan zevk ve haz alıyorsa, Hakk'ı öylece zikretmelidir. Âşık, mâ'sukunu zikredince, yani O'na aşkını izhar eyleyince, mâ'sukun da o âşıkına âşık olacağı muhakkaktır. Bu sebeple, Allahu tealâ'yı ister açık, ister gizli, ister toplu, ister yalnız zikretmek caizdir. Bunun için, âşık hangi Esmâ'dan ve hangi hâletten zevk ve haz alıyorsa, o hal

âşıkın mi'zacı ve zikrettiği İsmullah da İSM-İ Â'ZAM'dır.

HİKÂYE

Bayezdi-i Bestami kuddise sırrah-us-sami hazretlerine :

— Esmâ-i ilâhiyye içinde hangisi ism-i â'zam'dır? diye sormuşlar.

Müşârünileyh, kendilerine şu cevabı vermiştir :

— Allahu tealâ'nın hangi Esmâ'sı asgar, yani küçüktür ki, bana ism-i â'zaminin yani en büyük isminin hangisi olduğunu soruyorsunuz?

Evet, Esmâ-i ilâhiyyenin hepsi ism-i â'zamdır. Zikreden âşıkın, bu Esmâ'dan nasibi olanı, o âşık için ism-i â'zamdır. Meselâ, Hz. İmam-ı Ali kerremallahu vechehu ve radyallahu anh efendimizin ism-i â'zamı HAY ve KAYYUM esmâlarıdır. Hz. A'îşe radyallahu anha ve ebiyhâ validemizin ism-i â'zamı YÂ RAB esmâsıdır. Hz. Ebu-Bekir-is-Sıddıyk radyallahu anının mazhar olduğu ism-i â'zamı VAHİD, RAHMAN ve RAHİM esmâlarıdır.

Tekrar ediyorum ve önemle hatırlatıyorum :

Allahu tealâ'nın ism-i asgarı yoktur, bütün ism'i celilleri birbirinden güzel, â'lâ ve â'zamdır. Bunu, yukarıda sunduğum misallerle kıyas edebilirsiniz. Vakıf-ı esrar-ı ilâhi, Cenab-ı Muhyiddin-ibn-i Arabi kuddise sirruh efendimiz :

— Âşık, dilediği Esmâ'sı ile Allahu sübhanehu ve tealâ hazretlerini zikredebilir, buyurmuşlardır.

Zikrullah hakkında, Kur'an-ı azim-ül-bürhan ile ehadis-i Nebeviyye'de bir çok âyetler ve Hadis-i şerif-

ler mevcuttur. Bu âyet-i kerime ve Hadis-i şeriflerin hepsi, Allahu tealâ'yı çok çok ve sık sık zikretmemiz lüzumunu, bizlere emir ve ferman buyurmaktadır.

Bazı dar görüşlü, kıt ve kısır anlayışlı kimselerin, zikr-i cehrinin caiz olmadığını ileri sürmeleri büyük bir hatadır. Malûm olduğu vechile, İslâmiyet'te en büyük zikrin namaz olduğunda kimsenin kuşkusu ve tereddüdü yoktur. Beş vakit namazın, üç vaktinde kıraat cehri olarak yapılır. Cuma ve bayram namazlarını da buna ilâve edebilirsiniz. Ayrıca kurban bayramında tekbirler, Arafat'ta telbiye, Ramazan ve kurban bayramlarında evden çıkılarak cami-i şerife gidinceye kadar tekbirler de hep cehri olarak alınır. Emir böyledir ve bunu değiştirmeye de hiç kimsenin gücünün yetmeyeceği tabii ve âşikârdır. Şu halde, zikr-i cehrinin de caiz olduğuna bundan büyük bir senet ve delil olabilir mi?

Allah düşmanları ile yapılan savaşlarda, zikrullah'ın açıkça yapılması da emr-i celili peygamberi gereğidir. Şu halde, bütün bu sarahat ve bedahat karşısında kim ve hangi cesaretle çıkar da :

— Zikr-i cehri caiz değildir!. demek cesaretini kendisinde bulabilir?

Fahr-i âlem sallallahu aleyhi ve sellem efendimiz hazretleri, ZİKR-İ HAFİ'yi, Medine-i münevvere'ye hicret buyurdukları esnada, kendilerini takibeden düşmanlarından bir mağarada gizlendikleri zaman, Ebu-Bekir-is-Sıddıyk radiyallahu anh'e talim ettikleri, bütün âlimlerin ve ehl-i iymanın malûmlarıdır. Düşmanları tarafından takibedilen ve bir mağarada gizlenen kimse, elbette ve elbette zikr-i cehri yapamazdı. Zira, zikr-i cehri yapmış olsalardı, kendilerini amansız bir şekilde izleyen düşmanlarına yerlerini belli etmiş olacaktı. Binaenaleyh, Resul-ü zîşânın

bu hareketi ise, bizlere ZIKR-İ CEHRİ'nin de caiz olduğunu açıkça bildirmektedir.

Müfessiriyn-i kirâm, (RABBİNİZİ GİZLİ OLARAK ZİKİR, TAZARRU VE DUA EDİNİZ..) me'al-i münifindeki âyet-i kerimenin, hicretten önce nâzil olduğunda müttefiktirler. Zira, hicretten önce mü'minler âşikâr olarak zikir ve salât ettiklerinde, müşriklerin tecavüz ve tasallûtlarına mâ'ruz kalıyorlardı. Onun için, beş vakit namazın üç vakti (ki, sabah-akşam ve yatsı namazlarıdır) kâfirler evlerine çekildiklerinden, cehren kılınırdı. Müşriklerin dışarıda ve sokakta bulundukları öğle ve ikindi namazlarını ise hafiyyen kıraat ederek eda ederlerdi. Ezan-ı Muhammediyye'nin ise, hicretten sonra sünnet olması, bu görüşümüzü te'yid ve te'kid eden kesin bir delildir.

Demek oluyor ki, hicretten önce müşriklerin eza ve cefalarına, tasallût ve tecavüzlerine uğramamak için zikr-i ilâhî hafiyyen yani gizli olarak yapıldı ve öyle yapılması da cidden ve hakikaten gerekliydi. Bugün bile, bazı ahvalde mecburen zikr-i hafi yapılmaktadır. Netekim, Marksist ve materyalist rejimlerle idare edilen ülkelerdeki mü'minler, dinsizlerin tecavüzüne uğramamak için farz olan namazlarını gizlice kılmakta, öğle ve ikindi namazlarında olduğu gibi sabah, akşam ve yatsı namazlarında da farz olan kıraati gizli okumaktadırlar.

İnsaf ve iz'an ile düşünülecek olursa, Zikrullah'ın gizli veya âşikâr okunmasında hiçbir mahzur olmadığı sonucuna varırız. Zikrullah'ın, gizli veya âşikâr kılmakta, şer'an bir sakınca bulunmadığını anlarız. Bu öyle bir ibadettir ki, tamamıyla Zikrullah'ı yapanın zevkine kalmıştır. Zikr-i hafiden ne'selenen âşik, Allahu tealâ'yı gizlice zikrederek menzil-i maksuduna erer. Zikri cehriden zevk alan da Allahu azim-

üş-şânı âşikâr zikreder. Biz, âcizane bütün âşıkların menzil ve maksudlarına ermelerini saffet ve samimiyetle niyaz ederiz.

Sahib-i şeri'at aleyhi ve âlihi ekmel-üt-tahiyyet efendimiz :

— Sizlerin yolunuz, cennet bahçelerine düştüğünde, o bahçelerin meyvesinden yiyiniz. O bahçelerin güllerini toplayınız ve koklayınız!. buyurduklarında, ashab-ı kirâm :

Cennet bahçesi neresidir, ya Resulallah diye sorduklarında, iki cihan serveri saadetle şu cevabı verdiler.

— Halâka-i zikir, cennet bahçesidir!..

Dağlar ile taşlar ile,
Çağırayım Mevlâm seni..
Seherlerde kuşlar ile,
Çağırayım Mevlâm seni..

Sular dibinde mahi ile,
Seherlerde ah vah ile,
Abdal olup YÂ HÛ ile,
Çağırayım Mevlâm seni..

Gökyüzünde İsa ile,
Tûr dağında Musa ile,
Elindeki asâ ile,
Çağırayım Mevlâm seni..

Derdi öküş Eyyub ile,
Gözü yaşlı Yakub ile,
Ol Muhammed Mahbub ile,
Çağırayım Mevlâm seni..

Hamd-ü şükr-ü Allah ile,
Vasf-ı KUL HÛVALLAH ile,
Baş açık, yalın ayak;
Çağırayım Mevlâm seni..

YUNUS okur diller ile,
Okur o bülbüller ile,
Hakkı seven kullar ile,
ağırayım Mevlâm seni..

Halâka-i zikirde bulunan kutlu ve mutlu kişiler, Allahu tealâ'yı ya gizli veya açık zikrederler. Gizli zikrederlerse, o halâkayı gören kimse onların ne yaptıklarını bilebilir mi? Demek oluyor ki, burada halâka halindeki zikirden murad ZİKR-İ CEHRİ'dir. Bu açık zikri gören, duyan ve anlayanlar, o cemaate dahil olabilirler. İşte, Resul-ü zişânın tavsiye buyurdukları ve cennet bahçesine teşbih ettikleri zikir, açıkça yapılan zikrullah'tır. Bundan da anlaşılıyor ki, asr-ı saadette de âşıklar halâka-i zikre oturur ve Allahu tealâ'yı zikrederlerdi. Nebiyyi âhir zamanın, bu Hadis-i şerifleri ile, ashabını ve ümmetini zikrullah'a davet buyurdukları ise gün gibi âşikârdır. Zikr-i cehriyi men'etmemeleri, bil'akis teşvik ve terqip buyurmaları da Allahu tealâ'yı açıkça zikretmenin caiz olduğunu kesinlikle belirtiyor.

Bir savaş sırasında, düşman üzerine gönderdikleri bir bölüğün yüksek sesle zikrettiklerini görerek :

— Allahu azim-üş-şân, uzakta değildir ve sağır da değildir, buyurmaları ve önlemleri de, açıkça yapılan zikrin düşmanı ikaz edip kaçmalarına engel olmak veya mü'minlere karşı daha hazırlıklı bulunmak ve binaenaleyh tedbir almak teşebbüslerine mâni olmak gayesine mâ'tuftur.

Gerçi, mezhebimizin müctehidi İmam-ı âzam Ebu-Hanife rahimehullah, zikr-i cehrinin mekruh olduğunu ictihad etmiştir. Ne var ki, ilim sahiplerine göre, bir müctehid de hata edebilir. Zira, müctehitler ictihatlarında isabet ederlerse iki sevap, hata ederlerse bir sevap alırlar. Hazret-i imamın bu ictihadında

Ümmet-i Muhammed'e merhamet duygularının galip geldiği de düşünülebilir. Allahu â'lem, bu neviden ictihatların bir sebebi de, yine ümmet-i Muhammed'i riyâdan korumak olabilir.

İmameyn'e göre ise, zikr-i cehri caizdir. Yerine, vaktine, insanına ve zamanına göre bu ictihatlarla amel olunur. Kişi, nerede (EVET!) ve nerede (HA-YIR!) demesi gerektiğini bilmelidir. Nerede, ne zaman ve niçin ne yaptığını ne yapacağını veya ne yapması gerektiğini bilemeyen kişi gafildir. Akıllı başında, vicdanı ve sağduyusu yerinde olanların ise her adımını tedbirli ve ihtiyatlı atması irfanının ve iz'anının belirtisidir. Düşmanları tarafından aranan ve izlenen bir kimsenin, gizlendiği yerde avazı çıktığı kadar ALLAH diye sayha vurması, muhtemelen helâkine sebep olabilir. Böyle bir hal ise akıl kârı değildir.

Ey aşk-ı ilâhiyyeye râgıb ve hakikate talib olan kardeşim :

Hadis-i şerifleri, yarım yamalak bilgi ile ve rastgele tefsir ve te'vile yeltenmek ve özenmek doğru değildir. Malûm olduğu vechile, sebep-i vürudunu bilmek gerekir. Resulullah sallallahu aleyhi ve sellem'in irâd buyurdukları Hadis-i şeriflerin, hicretten evvel mi, hicretten sonra mı olduğunu da kesin olarak tesbit ve tayin etmek çok önemlidir. Hazarda veya seferde veya harp halinde mi, gece mi, gündüz mü, kış mı, yaz mı, bir kişiye mi, yoksa bir cemaate hitaben mi irâd buyurulmuştur. Bütün bu faktörlerin gerçek olarak bilinmesi icabeder. Hadis ilmi, başlı başına bir ilim dalıdır. Bu sebeple, Hadis ilmine hakkıyla ve lâyıkiyle vakıf olmayanların, Hadis-i şerifleri tefsir veya te'vil ederken hataya düşmeleri mümkün ve muhtemeldir. Fahr-i âlem sallallahu aleyhi ve sellem efendimiz, bunu şiddetle men'etmişlerdir. Çünkü, emr-i celil-i pey-

gamberiye kasden muhalif sözler söyleyenlerin, ıkaba duçar olacakları muhakkaktır.

Habîb-i edib-i Kibriyâ'nın (YAP!) buyurduğunu inkâr eden, onun söylemediğini söylemiş gibi göstermeğe yeltenen veya zât-ı risaletpenahilerine yalan isnad etmek cür'etinde bulunanların, cehennemde oturacakları yeri peşinen hazırlamaları, Hadis-i şerif ile ve kesin olarak beyan buyurulmuş ve ümmet-i Muhammed'in bundan son derece sakınmaları lüzumu hatırlatılarak bazı gafiller ve cahiller uyarılmıştır. Binaenaleyh, Hadis-i şerifler konusunda behemehal Hadis âlimlerine müracaat eden kişiler âriftir.

Netekim, makbul ve mü'teber tefsirlere bakmadan Kur'an-ı kerime ve âyat-ı celileye şahsi ve indi yorumlarla mâ'na vermeğe cür'et edenlerin de helâk olacakları muhakkak ve mukadderdir.

Her iki halden de Allahu tealâ'ya sığınırız.

Ey Hakka tâlip :

Zikr-i cehrinin caiz olduğunun, İmameyn'in ictihadları ile mertebe-i sübuta vardığını açıklamıştık. Bu husustaki fetvalar da, İmameyn'in ictihadları üzeredir. Diğer müctehitler ki, Hz. İmam-ı Şafi'i, İmam-ı Ahmed İbn-i Hanbel ve İmam-ı Malik bin Enes rahimehümullah ile diğer müctehidiyn-i izâm ve fukaha-i kirâm, fıkıh ilmiyle diğer konularda bir çok hususlarda ictihadlarda bulunmuşlar, hatta bazı mevzularda kılı kırk yararcasına dikkat ve hassasiyyet göstermişlerse de, Zikrullah hakkında hiçbir ictihada varmamışlardır. Zikrullah'ın nasıl yapılacağı hususunda da fetva vermemişler ve bu konuyu âşıkların zevklerine terketmişlerdir. Ancak, zikrullah'a karşı olan, devranın caiz olmadığını ileri süren ve böylelikle erkân-ı Evliyâ'ullah'ı men'ederek inkâra yeltenen hasedçi,

inatçı ve müteassıplara verilecek cezaları beyan eden fetvalar vermişlerdir.

Bu fetvaların mahiyyet ve muhtevâsı üzerinde bir fikir sahibi olmak isteyenler FETÂVÂ-YI ÖMERİYYE ile tefsir sahibi ve Şeyh-ül-islâm Eb-üs-Su'ud efendi'nin, Zenbilli Ali Cemali efendinin verdikleri fetvâları câmi bulunan mü'teber eserleri mutlâka okumalıdır.

Devranın caiz olduğu keyfiyeti ise âyet-i kerime ile sabittir. Allah azze ve celle hazretleri ayakta iken, oturarak ve yanları üzerine yattıkları zaman Zât-ı ülûhiyyetini zikredenleri Kur'an-ı azim-ül-bürhanında övmektedir ki, her hal-ü kârda ism-i celilini zikretmemizi emir ve ferman buyurmaktadır. Bu âyet-i kerimeye istinaden, kıyamen yani ayakta zikrullah'ın yapılacağı ve tâbî'yn zamanındanberi devran edildiği muhakkaktır. Habib-i edib-i Kibriyâ efendimiz: (BENİM ZAMANIMDAN SONRA EN HAYIRLI ZAMAN, TÂBÎ'YİN ZAMANIDIR.) buyurdıklarına göre, o zamandanberi Ehlullah tarafından kıyamen zikir ve devran yapılmış ve Allah cümlesinden razı olsun, gelmiş geçmiş âlimlerden hiçbirisi buna engel olmamıştır. Tam tersine, mübah olduğu hakkında da fetvalar verilmiş ve âşıklar devrandan men'edilmedikleri gibi teşvik ve terqip edilmişlerdir. Bu sayede, asırlar boyu yetişen ve İslâm âleminde şerefli ve mümtaz birer mevki ihraz eden milyonlarca SOFİYYUN ve ÂŞIKAN kıyamen zikre ve devrana devam etmişlerdir.

Yukarıda, me'al-i münifini sunduğumuz âyet-i kerime ile sabit olan devranı, Melâ'ike-i mukarrebîyn'in Arş-i ilâhının tavaf ve davranları kadar, her yıl milyonlarca müslüman Kâ'be-i Mu'azzama etrafındaki tavaf ve davranları da âyât-ı beyyînât ile tesbit ve tevşik etmek mümkündür. Esasen, devranın bunlara remz

olarak yapıldığı da ehl-i hakikatin malûmudur. Âşıkların devranı, kalplerinin ilâcıdır.

ZÂD-ÜL-ME'AD namındaki mû'teber eserde de belirtildiği vechile, Habib-i edib-i Kibriyâ'nın, ashab-ı kirâm ile semâ ettikleri ve bunu gören bir sahabenin:

— Yâ Resulallah!.. Ne güzel oyununuz var, demesi üzerine de :

— Sus!.. Sus!.. Bu oyun değil, zikr-i şevk-i Habib'tir, buyurmaları ile de semâ ve devranın cevazı sabittir.

Hucce't-ül-İslâm İmam-ı Gazali'nin İhyâ-i Ulûm'unda (Semâ) bahsinde bu görüşü te'yid ve te'kid eden çok kıymetli malûmât bulunduğu tetkik ve tettebbu ehlinin malûmudur. Arzu ve merak edenlerin, İhyâ'i Ulûm'a bakmaları halisâne ve âcizâne tavsiye olunur.

Yine bilindiği gibi, semâ ve devran esnasında MAZHAR ve HALİLE kullanıldığı gerçektir. Bazı gaffillerin (ÇALGI) olarak vasıflandırmaya yeltendikleri bu müzik âletlerinin asr-ı saadette de kullanıldığı bilinen bir gerçektir. Habib-i edib-i Kibriyâ, Medine-i münevvere'yi şerefledirdiklerinde, Ensar-ı kirâm kendilerini mazhar çalarak ve kasideler okuyarak karşılamışlar ve iki cihan serveri bu istikbal merasimini men'etmemişlerdir. Ayrıca, bir bayram günü Hane-i saadette ve huzur-u Nebvi'de mazhar çalınarak kasideler okunduğunu gören ve bunu men'etmeğe kalan Hz. Ebu-Bekir-İs-Sıddıyk radiyallahu anh'a hitaben :

— Yâ İbni Kahafe!.. Her milletin ve her kavmin bir bayramı vardır. Bugün de onların bayramıdır, bırak çılsınlar ve söylesinler, buyurdıkları vakı'adır. Tafsilâtını öğrenmek isteyenler, Siyer ve Hadis kitaplarını karıştırabilirler.

Sofî'lerin ve âşıkların bayramları ve hicretleri de zikir esnasında vukubulduğundan, asırlardanberi müsaade edilegelmiş ve men'etmek kimsenin aklından geçmemiştir.

Evet; Sofî'lerin ve âşıkların bayramları, Allahu tealâ'yı zikrettikleri ândır. Zât-ı ülûhiyyetini zikredeni, Allahu sübhanehu ve tealâ hazretleri de zikrettiğinden, zikir kul ile Allah'ın vuslâtıdır, âşıkların bayramıdır. Bundan başka, zikirde SEYR-İ İLÂLLAH olduğundan, zikrullah ile âşıklara hicret de vardır. İşte, bunun içindir ki sofiler, devran esnasında mazhar vururlar.

Semâ ve devran esnasında vurulan mazharın büyüğü olan davulla; emr-i ile tuttuğumuz ve İslâmın beş şartından birisi olan oruç için sahura kaldırılmıyor muyuz? İ'lâyı kelimetullah için din düşmanları ile yapılan savaşlarda, farz olan cihad niyyeti ile hücumla kalkarken gürselere vurulmuyor mu? Mehter, İslâm mücahitlerini teşvik için olanca heybeti ile marşlar çalarken gülbanklar okunmuyor mu? Hâfızlar, bülendâvaz ile (NASRÜN MİNALLAHİ VE FETHÜN KARİB) okurken, gürsler, davullar, halileler vurulmuyor mu? Demek oluyor ki, bazı ibadetlerin ve özellikle farzların yerine getirilebilmesi için, bunlar lâzımdır, zaruridir ve hatta şarttır. Zikrullah da; oruç gibi, cihad gibi şeytan ve şeytan tayfası ile cenk olduğundan bu ceng-i sofiyyenin de mazhar, halile, ney ve bendir veya kudüm-u şerif ile olması elbette ve elbette mübahtır ve bu konuda ilim ve rüşd sahibi zevat-ı âlişan bir çok fetvalar vermişlerdir.

Bu itibarla; zikri, devranı ve semâ'ı görenlerin :

— Dervişler oynadı, raksetti, çalgı çaldı!. iddia-sında bulunmaları kesinlikle caiz olmayıp aksine hareket edenler için azim vebal vardır. Bu vebali, hayat-

larında görecekları aslâ gözden uzak tutulmamalıdır.

Ey Hakka tâlip :

Allahu tealâ'yı sevmek, Allahu tealâ'nın sevgisine lâyık olmak, Hak'ta yok olarak Hak ile ebedi kalmak isteyen, o mahbub-u Hakikinın sevgisine mazhar olmayı, onunla sevişmeyi, bilişmeyi ve buluşmayı ve bütün bu büyük ni'metlere ermeyi arzu ve murad edenler, mutlâka aşk yoluna girmelidirler. Bir ârif-i billâhın elini tutmalıdır. Zira; el ele, el Allahu tealâ'yadır. Bu ni'met ve mazhariyete erişebilmenin tek yolunun ancak ve yalnız zikir-i ilâhi olduğunu Habib-i edib-i Kibriyâ haber vermektedir.

Şâh-ı velâyet Hz. İmam-ı Ali kerremallahu vechehu ve radiyallahu anh bir gün iki cihanın fahri ve Rahmeten lil-âlemin olan Habib-i edib-i Kibriyâ'ya sordular :

— Yâ Resulallah!.. Allahu tealâ'ya erişmenin en kısa ve kestirme yolu nedir?

Seyyid-il-mürseliyn efendimiz hazretleri, saadetle şu cevabı verdiler :

— Yâ Ali!.. Allahu tealâ'ya erişmenin en kısa ve kestirme yolu zikir-i ilâhidir. Zikirlerin efdali olan, cennet kapılarını açan, cehennem kapılarını kapatan, nârı nura çeviren o kelime-i tayyibe-i münciyyedir ki LA İLAHE İLLALLAH ikrar ve tasdikinden ibarettir.

Bütün peygamberler, Allahu zül-celâl vel-kemal hazretleri tarafından bu yüce kelimeyi telkin ve talim için gönderilmişlerdir. Yüz suhufun esası ve dört kitabın mâ'nası bu yüce kelimedir. Arş, Kürsi, Levh, Kalem, Sidre-i aziym, yerler ve gökler ve yerlerle gökler arasında görünen veya görünmeyen, bilinen veya bilinmeyen bütün âlemler bu yüce kelime için halk ve icat buyurulmuştur.

Allahu tealâ'nın rahmetini, bu mübarek kelime

cûş-u huruşa getirir. Bütün âlemler, bu kelime-i tayyibe sayesinde Rahmet-i ilâhiyyeye mazhar olur. Günahkârlar, bu yüce kelime hürmetine bağışlanır ve affolunur. Münkirler ve münafıklar dahi, bu kelime izzetine bir lokma ekmek ve bir yudum su bulabilirler. Bu mübarek kelime, arşın direğidir, Kürsi'nin dayanağıdır. Denizlerin dalgaları, rüzgârlar ve fırtınalar, göklerde uçan kuşlar, gül dalında öten bülbüller, enginlerde yol alan gemiler, gökyüzüne havalanan uçaklar, bütün madenler, makineler her şey, ama her şey bu yüce kelimeyi ikrar ve tekrar ederek hallerince terennüm ederler.

Kâ'inat, muazzam bir dergâhtır; ay, güneş ve yıldızlar bu dergâhın parlak ışıklar saçan kandilleridir. Bu dergâhın dervişleri de bütün mevcudat ve zâkirleri bütün mahlûkatdır. Gülden o koku geliyordu, âşıktan o ses işitiliyordu. Bülbüller o kelimenin sahibi için şakiyordu. Kâfirler, bilmeden ve farkında bile olmadan inkârları ile onu ikrar ediyorlar, bilmeden ve farkında olmadan onu zikrediyorlardı. Her yerde o, herşey o idi. O, herşeyi halketmiş ve herşeyi ihata etmişti. Ondan gayrı yoktu, ancak o vardı. Ebediyyen var olacak da yine o idi. Onun evveli yoktu, o evvelerin evveli, o âhirlerin âhiri idi. Zâhir o idi, bâtın o idi, kadir o idi, nereye bakılsa gizli veya âşikâr hep o idi. Heryerde ve her şeyde onun eşsiz kudreti, emsalsiz san'atı görülmekte idi. O, HAY ve DA'İM, o her şeyde ve her yere KA'İM idi.

İşte, LA İLAHE İLLALLAH onun ismi idi. İsimden müsemmâya varmanın yolları ve çareleri de gösterilmişti. Bu, ancak onu zikretmekle mümkündü. LA İLAHE İLLALLAH onun en sevdiği ismi idi. Bu isimle çağırana mutlâka cevap verir, bu isimle ananı boş

çevirmezdi. Onun için, âşıklar ve sadıklar her nefeste LA İLAHE İLLALLAH diye çığırışırlandı.

Bugün de âşıklar ve sadıklar LA İLAHE İLLALLAH tevhidine devam etmektedirler. İlâ yevm-il haşr-i vel-karar yeryüzünde tek bir mü'min kalıncaya kadar LA İLAHE İLLALLAH devam edecektir.

Zira, bu isim dağları devirir, bu isim zulmeti nura çevirir. Bu isim, şakileri sa'id eder. Bu isim, bütün şerleri ba'id eder. Bu isim, gönüllerin pasını arındırır. Bu isim, kulu kurb-ı ilâhîde barındırır. Bu isim, âşıkı mâ'suka götürür. Bu isim, bütün güç işleri bitirir. Bu isim, kulu Hak ile beraber eder. Bu isim, kişiyi ahdine sadık er eder. Bu isim, bütün dertlerin devası, unulmaz yaraların şifasıdır. Bu isim, âşıka gözyaşları döktürür. Bu isim, münkir ve münafıklara kök söktürür. Bu isim, ağlayanları güldürür. Bu isim, kulu maksuduna erdirir. Âşık ile mâ'sukun ismi, bu isimde cem'olur ve bu birleşmeden (FE-KÂNE KABE KAVSYN) âyet-i celîlesinin sırrı mahalli zuhur bulur.

Kişi, sevdiğini çok çok zikretmez mi? Bu zikretmesi, sevdiğini unutmak kaygusundan değil, aşkını bu yoldan ifade etmek istemesinden ileri gelmektedir. Cidden ve hakikaten sevenin, sevdiğini unutması veya unutabilmesi mümkün ve muhtemel midir? Elbette değildir!.. Buna binaen, Allahu tealâ'yı zikretmek ona bir nevi aşkını ilân ve i'lâm etmek demektir. Onun için de, âşıklar her zaman, her yerde ve her vesile ile Hakkı zikrederler. Zikrettikçe de, aşk ve muhabbetleri artar, her zikir aşklarına aşk katar. İnsan, kul iken sevdiğini unutmazsa, unutmaktan, unutkanlıktan ve dalgınlıktan münezze ve mu'arra olan Allahu zülcelâl vel-kemal hazretleri kulunu unutmaz mı, onu vâ'dettiği gibi zikretmez mi? Netekim, bütün bu âlemleri onun aşkıyçün halk ve icat buyurduğunu alenen

ilân ve beyan buyurduğu Habib-i edibini nasıl ki tev-
hidi ile zikrediyorsa, zikreden bütün kullarını da el-
bette unutmayacak ve sevecektir, o kulunu zikrede-
cektir.

Günlük hayatımızda da paratik bir çok örnekle-
rini görebileceğimiz kesin deliller vardır. Bir kimse,
birini aşk-ı mecazi ile seviyorsa onu dilinden düşür-
mez, her fırsat ve vesile ondan söz açar, onun adını
anar hep ondan bahseder. Hatta, yalnız kendisi an-
makla yetinmez, dinleyenlerin de ondan söz etmeleri-
ni ve ismini söylemelerini ister ve bekler. Dilinde sev-
gilisinin adı, gözünde sevgilisinin hayali, kalbinde sev-
gilisinin aşk ateşi yanmakta, daima onu anmakta, her
andığında sevdiğine biraz daha yaklaştığına inanmak-
ta ve günün birinde onun da kendisini sevebileceğini
sanmaktadır. Onun için de gece rü'yâsında ve gündüz
dünya gözüyle sevgilisini görmek sevda ve iştiyakın-
dadır.

Oysa, aşk-ı hakiki ile Allahu tealâ'yı sevenler ve
Allahu tealâ'nın da sevdikleri nasıl olurda, sevdikle-
rinin zikrini terkederler? Allah adı âşıkın canıdır, iy-
manın bürhanıdır. Sultanlar sultanının bu mübarek
ismi, LA İLAHE İLLALLAH'tır. İsm-i celil-i ilâhi, Alla-
hu tealâ'nın metin kalesi, nur burcunun balâsı ve anı-
lacak isimlerin en âl'âsıdır. Onun ismini zikredenle-
rin kalpleri nur, gönülleri mesrur, sa'iyeleri meşkûr,
günahları mağfur olur. İsm-i celili ilâhi her okun-
duğunda, her LA İLAHE İLLALLAH tevhidinden sonra
MUHAMMEDÜN RESULULLAH kelime-i şerifesini de
dille söylemek lâzımdır. Dil ile söylenmezse, her oku-
yanın her tevhidten sonra gönülden düşünmek gere-
kir. Böyle yapılırsa, okunan tevhidin feyiz ve bereketi
tez ele gelir.

Allah âşıkları, zikirden hal alır ve âşınay-ı ruh

olurlar. Dünya ve ukbada devlet ve izzet bulurlar. Zikretmek, Allah âşıklarına nefes alıp vermek. su içmek gibidir. Bir kimse, nasıl ki teneffüs etmeden ve su içmeden yaşamıyorsa, Allah âşıklarının da Allahu azim-üş-şânı zikretmeksizin yaşayabilmeleri mümkün ve mutasavver değildir. Allahu tealâ'yı zikredenler, bu âlemde didâr-ı Hakkı görürler, şâd-ü handan olurlar, huzur ve sükûn bulurlar. Kaldı ki, bu âlemde Hakkı göremeyenler, ebedi âlemde de Hakkı göremezler. İki âlemde de, hâk-i pâ-yı Resul'e yüz süremezler, Habib-i edib-i Kibriyânın mübarek ayaklarının tozunu gözlerine sürme diye çekemeyenlerden bahtsız ve kutsuz kimse düşünülemez.

Bu sevgiyi ve aşk yolunu Ümmet-i Muhammed'e talim ve telkin için, yukarıdanberi arz ve izaha çalıştığımız hususların özü ve özeti olan bir vakı'ayı daha anlatmak isterim :

Yukarıda bir nebzecik bahsetmiştik. Hz. İmam-ı Ali kerremallahu vechehu ve radiyallahu anh efendimiz, huzur-u fâ'iz-in-nuru Cenab-ı Fahr-i risaleti yüz sürerek niyazda bulundu :

— Yâ Resulallah!.. Allahu tealâ ve tekaddes hazretlerine vuslât yolunun en yakını ve Allah celle celâlühû katında en ziyade faziletlisi ve biz kullar için en kolay olanını bildirmek lütfunda bulunur musunuz?

Rahmeten lil-âlemiyn olan iki cihan serveri saadetle buyurdular :

— Yâ Ali!.. Nübüvvetimin izharına sebep olan kelime-i mün-ciyye-i mübarekedir ki, sen o kelime-i kudsiyyeye devam et..

— O kelime-i kudsiyye hangisidir yâ Resulallah?

— Tenhalarda ve her yerde ve her işte tevhid ve zikrullah'a devam etmendir.

— Zikrin fazileti, tebliğ ile emrolunduğunuz ah-kâmın fazileti gibi midir ki, bütün mü'minler —El-Hamdü lillâh— Allahu tealâ'yı zikrederler.

— Yâ Ali!.. Şunu iyi bilmiş ol ki, yeryüzünde AL-LAH.. ALLAH.. diyen kimse bulundukça kıyamet kopmayacaktır.

— Yâ Resulallah!.. Rabbimi nasıl zikredeyim?

— Yâ Ali!.. Gözlerini yum ve sus!.. Ben üç kerre zikredeyim, sen benden işit ve dinle, sonra sen üç kerre zikret, ben dinleyeyim, buyurduktan sonra Şâh-ı risalet efendimiz mübarek gözlerini yumarak üç kerre zikrin efdali olan kelime-i tevhidi LA İLAHE İLLALLAH ism-i celilini tekrarladılar. Zikrederken, sağ taraflarına LA İLAHE diyor ve daha sonra mübarek başlarını sol yanlarına, kalb-i münevverlerine çeviriyor ve İLLALLAH ile tamamlıyorlardı. Mübarek gözleri yumulmuş olduğu halde, zikr-ü tevhidi yüksek sesle okuyorlardı.

İki cihan serveri zikri bu minval üzere tamamladıktan sonra Şâh-ı velâyet İmam-ı Ali efendimiz, ondan görüp öğrendiği gibi gözlerini yumarak sağ taraflarına LA İLAHE ve sol taraflarına İLLALLAH demek suretiyle zikr-ü tevhidi üç kerre tekrarladılar. Resulullah sallallahu aleyhi ve sellem efendimiz, bizzat yaptıkları zikrin aynını bu defa Hz. İmam-ı Ali'den seyrediyorlardı. Habib-i edib-i Kibriyâ'nın telkin-i zikrini aynen ve gördüğü gibi yapması sonunda, esasen aşk-ı Muhammed'le mücellâ ve musaffa olan kalb-i şerifleri nurlanmış, nurun alâ nur olmuştu. Başka bir deyimle kalp aynasını tevhid cilâsı ile parlatmış, safaya ermiş ve nice esrar-ı garibe ve esrar-ı ilâhiyye müşahede eylemişti. Çünkü, eşref-i mahlûkat olan zât-ı akdesin mübarek ellerinden tevhid şarabını içmiş ve âdeta kendinden geçmişti. Habib-i edib-i Kib-

riyâ'nın feyiz ve bereketine nail ve mazhar olmuş, vâris-i ulûm-u Nebeviyye, ilm-i hakikat şehrinin kâpısı, Şâh-ı velâyet ve sâki-i Kevser olmuştu.

Hız. İmam-ı Ali kerremallahu vechehu ve radiyallahuhun ehri efendimize vâris olan veliler ki, zâhirleri şeri'at-ı garrayı Ahmediyye'nin nuru ve bâtınları şer'i şerifin esrarı ile sürurlu olan o mutlu ve kutlu kişiler, hem peygamberlerin ve hem de Şah-ı Merdan'ın vârisçileri olarak nice ölü kalpleri tevhid nurları ile tevhid ile dirilterek nurlandırmışlar ve esrar-ı ilâhiyyeye mazhar kılmışlardır. Lûtu ve merhamet dolu nazarları ile bir bakışta nice âşıkları mazhar-ı zat ederek vasil-ı murat kılmışlardır. Gâh âfaki ve gâh enfûsi mâ'na ve müşahede ile seyr-i mülk-i melekût-ü ceberuti âlemlere eriştirmişler, cevân-ı âlem-i lâhuta müyesser ve mevcudatı hakikat-i hakayıkına ulaştırmışlardır. Menakıb-ı Evliyâ'ullah'ı okuyan âşıklar bu mâ'ruzatımızın sıhhatini tasdik ve te'yid edeceklerdir.

Bütün tarikatlerin doğduğu ve zuhura geldiği makam, makam-ı ilâhidir bizzat Allahu zül-celâl vel-ke-mal hazretleridir. Kudret ve izzet sahibi yüce Rabbimiz Cebra'il aleyhisselâma ve Cebra'il aleyhisselâm da Habib-i edib-i Kibriyâ'ya zikr-ü tevhidi talim ve telkin buyurmuşlardır.

Sultan-ı Enbiyâ aleyhi ve âlihi efdal-üt-tehâya efendimiz, yukarıda bilvesile işaret ettiğimiz vechile, Mekke-i mükerreme'den Medine-i münevvere'ye hicret ederlerken gizlendikleri mağarada Hız. Ebu-Bekir-İs-Sıddıyk radiyallahu anh efendimize ZİKR-İ HAFİ'Y'yi telkin buyurmuşlardır.

ZİKR-İ CEHRİ'yi de, biraz önce açıkladığımız şekilde Hız. İmam-ı Ali kerremallahu vechehu ve radiyallahu anh efendimize, Hız. İmam-ı Ali de iki şahzadesi olan Hız. İmam-ı Hasan ve Hız. İmam-ı Hüseyin

radıyallahu anhüm ecma'ıyn efendilerimize ve daha sonra da Hasen-ül-Basri hazretlerine ve Kümme-yil bin zeyyad radıyallahu anhüm ecma'ıyne talim ve telkin buyurmuşlardır. Hasen-ül-Basri hazretleri Habib-i A'cemi'ye, Habib-i A'cemi Davud-u Tâ'iyye, Dâvud-u Tâ'i Seri'us-Sakati'ye, Seri'us-Sakati kızkardeşinin oğlu yani yeğeni olan Seyyid-üt-Tâife Cüneyd-i Bagdadî'ye talim ve telkin buyurmuşlar, daha açık bir tâbirle nefha-i Muhammediyye'yi telkin ederek zikr-i Cehri yapan bütün tarikatlerin başı olmuşlar ve kıyamet gününe kadar gelecek âşıklara bu yoldan aşk-ı ilâhiyyi sunmuşlardır.

Bizim tarikatimiz olan Halvetiyye'nin kolu, Hasan-ül-Basri hazretlerinden gelmektedir. Yukarıda mübarek isimlerini zikrettiğimiz meşayihin hepsi zikr-i cehri yapan tarikatlerdir. Bu tarikatlere tâbi olan bütün kollar Hz. İmam-ı Ali kerremallahu vechehu ve radıyallahu anh efendimizin halifeleri olan dört sultan-dan gelen kollardır ki, hepsi de zikr-i cehri yaparlar. Kadiriyye, Bedeviyye, Düssukiyye, Şâzeliyye, Sâ'diyye, Magribiyye Mevleviyye, Bektâşiyye, Halvetiyye, Celvetiyye, Arusiyye ile bu tarikatlerin bütün kolları zikr-i cehri ile Allahu tealâ'yı zikrederler.

Yalnız, Seyyidinâ Hz. Ebu-Bekir-is-Sıddıyk radıyallahu anh efendimizin yolu olan Nakşibendiyye, iki kısma ayrılmıştır. Bir kısmı zikr-i hafi, bir kısmı da zikr-i cehri ile Allahu zül-celâl vel-kemal hazretlerini zikir ve tevhid ederler.

Allahu tealâ'nın rızayı şerifi için yapılan amel-lerin en güzeli ve efdali tevhid-i şeriftir. En yüce, en büyük amel olduğuna Kur'an-ı kerimdeki: (VE LE-ZİK-RULLAH-İL-EKBER) âyet-i kerimesi kesin bir delildir. Akıl ve iman nî'metine eren, Hak ve hakikati gören zikrullah'ın yüceliğini ve Allahu tealâ katındaki fa-

ziletini bu âyet-i kerime ile istidlâl edebilir.

Seyyid-ül-beşer ve şefi-i rûz-i mahşer efendimiz, buyurmuşlardır ki :

— Zikrullah, cevab-ı beşarettir. Gizli veya açık tevhid edilmesi: (SİZ, BENİ ZİKREDİNİZ Kİ, BEN DE SİZİ ZİKREDEYİM...) emr-i Rabbanisi ve hükm-ü sübhanisi gereğidir ki, bu kutsal görevin yerine getirilmesi her kula vaciptir. Bütün mü'minlere ilk farz olan 54 farzın ilk vazifesi, Allahu sübhanehu ve tealâ hazretlerini bilmek, O'nu birlemek, tevhid etmek ve her hal-ü kârda Allahu azim-üş-şânı zikretmek, her zaman, her yerde ve her vesile ile Rabbimizi zikir, tevhid ve tesbih eylemek, ibadetlerin en büyüğü ve en faziletlisidir.

Emr-i celil-i ilâhi, hiçbir kuşku ve tereddüde yer vermeyecek kesinlikle ortada iken, emr-i peygamberi bu gerçeği olanca vüzuhu ile açıklarken, Allahu tealâ'yı zikretmekten başka hiçbir kayguları olmayan sofiyyuna ve özellikle dervişlere EHL-İ BİD'AT diyebilmek ve hele onları incitecek sözler söylemek, zikir ve devranlarına tâ'an etmek ve hatta tekfire yeltenmek akıl ve iymandan nasibi olan hiçbir müslümana lâıyk değildir. Hele hele :

— Zikr-i cehride riyâ ve gösteriş vardır!.. iddiası ile yapılan zikri cerhriyyi men etmeğe kalkışmak, iman işi değil, olsa olsa nifak ve şikak konusudur. Resulullah sallallahu aleyhi ve sellem efendimiz, bir Hadis-i şeriflerinde :

(EY MÜ'MİNLER!.. SİZLER ALLAHU TEALÂ'YI ZİKREDİNİZ. VARSIN MÜNAFIKLAR SİZE MÜRÂ'İ DESİNLER.) buyurmuşlardır.

Allahu sübhanehu ve tealâ hazretlerini cehren zikredenleri riyâ ile itham edenlerin MÜNAFIK oldu-

ğunu iki cihan serveri bu Hadis-i şerifleri ile beyan ve ilân buyurmuş olmuyorlar mı?

Ey Hakka talip :

'Allahu azim-üş-şânı, her zaman, her yerde ve her fırsat ve vesile ile zikretmek caizdir. Ancak, iki yerde zikretmek caiz görülmemiştir. Birincisi cimâ esnasında ve diğeri de def'i hacet ederken cevaz yoktur. Ne var ki, veled-i kalbe malik bulunan Evliyâ'ullah, bundan müstesnadırlar. Zira, veled-i kalbe malik olanlar, kendi arzu ve iradeleri ile zikretmezler. Onların, kalpleri zikreder. Bu yüce mertebeye ulaşan Hak velileri için hiçbir hal ve mekân, zikre mâni değildir.

Allah azze ve celle hazretleri ayakta da, otururken de, yan üstü yatarken de hatta sırt üstü yatarken de zikredilebilir. Cami-i şerifte, kilisede, sinagogda yani kısacası temiz olan her yerde zikretmek caizdir. Zira, ancak mü'minler zikrederler. Zikr-i ilâhiden, Allahu tealâ'ya âşık olanlar ve Habib-i edib-i Kibriyâ olan Hz. Muhammed Mustafa sallallahu aleyhi ve selleme gönül verenler hoşlanırlar.

Ey Hak yola talip ve zikrullah'a ragıp olan âşık :
sadık :

Allahu zül-celâl vel-kemal hazretlerinin, bu âleminde rahmeti tarafı ve gazabı ciheti vardır. Ne var ki, Rabbimiz rızasını ve rahmetini salih ameller arasında ve gazabını da günah nev'inden olan suçlar arasında gizlemiştir. Bazan, günah içinde rahmetini ve bazan da ibadet içinde gazabını gizlediği de olmuştur. Çünkü, ölüden diri ve diriden ölü yaratmakta yegâne kudret sahibi olan KADİR odur.

Allah azze ve celle, bütün güzel ameller içinde ZİKRULLAH'ı hepsinden â'lâ, yüce ve üstün kılmıştır. Âbidlere, şâkirlere ve zât-ı ülûhiyyetini zikreden âşıklara bir hediye ve bahşayış-i ilâhiyye olarak bu ger-

çeği Kur'an-ı azim-ül-bürhanında, Resul-ü Kibriyâ'nın hadislerinde özel olarak açıklamış ve medheylemiş, zikr-i ilâhının, zâkir ile mezkûrunun kimler olduklarını ve ne yüce derecelere mazhar bulunduklarını beyan ve ilân ile biz kullarını Zikrullah'a teşvik ve terğib buyurmuştur.

Zikir, İsmullah'tır. Zâkir ise, Allahu tealâ'ı zikredendir. Mezkûr, zikredenle zikrolunanın karşılıklı birbirlerini zikretmeleridir. Fakat, Allahu tealâ'ya âşık olanların istikamet üzere bulunmaları şarttır. Sevdiği Rabbinin, hâlıkının men'ettiği, Habib-i edib-i lisanı ile zemmettiği her işten elini, dilini ve belini muhafaza etmesi lâzımdır. Kişi, sevdiğine itaat etmeli ve bu itaatinin icaplarını da muhabbet, samimiyyet ve sâfiyetle yerine getirmelidir. Sevdiğinin yolunda ve onun aşkı uğrunda, gerekirse herşeyini feda edebilmeli, onun sevmediği işlerden ve hallerden son derece sakınmalı ve çekinmeli, sevdiğini incitebileceği, üzeceği ve hatta gücendireceği korku ve kaygusu içinde yapmasını istediği herşeyi seve seve ve canına minnet bilerek yapmalı, yapılmamasını istediklerinden de Rabbinin inciteceğinden korkarak şiddetle sakınmalıdır. Kader icabı, kendisinden sevdiğinin öfkesini celbedebilecek bir hal zuhur ederse, derhal sevdiğinden özür dilemeli, yaptığına pişman olduğunu ağlayıp inleyerek ve affını niyaz ederek tövbe etmeli ve yalvarmalıdır. Bu af ve özür dilemenin ve tövbe etmenin de; sevginin, aşkın ve âşkın şânından olduğunu bilmeli ve tam bir şuur ve idrak içinde tövbesinde sadık kalmalıdır.

Yaptığı bütün ibadet ve zikirleri, herhangi bir menfaat karşılığı değil, sırf sevdiğinin rızasını tahsil etmek niyyet-i hâlisanesiyle yapmalı, mutlâk bir sadakat ve istikamet içinde bulunmalıdır. Meselâ, kera-

mete özenerek yapılan ibadet ve zikirler, karşılığında menfaat gözetildiği için makbul ve mü'teber olamaz. Gerçek âşıklar bundan son derece kaçınmalıdır. Suyun altında veya üstünde yüzebilmek, uzun süre suyun içinde nefes almadan kalabilmek bir keramet ise de, unutmamalıdır ki, bu hareketleri balıklar da yapabilmekte, tahtadan yapılmış herhangi bir deniz vasıtası da su üzerinde yol alabilmektedir. Havada uçmak bir keramet ise de iyi bilmelidir ki, kuşlar ve uçaklar da hava boşluğunda uzun mesafeler kat'edebilmektedirler. Tayyi mekân ile dünyanın bir ucundan öteki ucuna kadar gidebilmek bir keramet ise de, bu hareketi şeytan ve cinniler de büyük bir kolaylık ve rahatlıkla yapabilmektedirler. Nasıl ki, herbiri bir ilim harikası olmakla beraber elektrik, telefon veya televizyonun icadını ve kullanılmasını bir keramet sayabilir misiniz?

Allah azze ve celle, insanoğullarından keramet istemiyor. Harikulâdelikler beklemiyor. Zât-ı ülûhiyyetine hürmet, muhabbet ve istikametle ibadet edilmesini, kulluk görevlerini yerine getirmesini emrediyor. Bunun içindir ki, yüz suhufla dört büyük kitap göndermiş ve herbirinde açık seçik (BİZ, İNSANLARI VE CİNNİLERİ ANCAK BİZE İBADET ETMELERİ İÇİN YARATTIK..) hükm-ü celil-i ilâhisini beyan ve ilân buyurmuştur.

Evet, Allahu azim-üş-şân insanoğullarından zât-ı ülûhiyyetine muhabbet sadakat ve istikamet istemekte ve beklemektedir. Bunu, yüz suhufla dört büyük kitabında kesin olarak açıklamıştır. Kerametler ve harikulâde suretindeki istidraçlar, bu muhabbet ve istikameti sağlayamaz ama, muhabbet ve istikamet sahibi olan kulların başlarına günün birinde mutlâka keramet tâcı da konulabilir.

Âşıkların, haramlardan da son derece sakınmaları ve Allahu tealâ'nın rızası olmayan şeylere el sürmekten çekinmeleri, kimseye haksızlık etmemeleri, kimseyi incitmemeleri, elinden geldiği ve gücünün yettiği kadar ailesine, çevresine ve içinde yaşadığı topluma yararlı olmaya çalışmaları icabeder. Bunun için de, âşıklar dillerinin ucuna gelen her sözü söylemezler, kendilerine tevdi olunan sırları saklarlar, kimsenin ayıplarını araştırıp açıklamazlar, kimsenin aleyhinde bulunmazlar, ellerinden dillerinden bütün insanların selâmet ve emniyet üzere bulunmasına gayret ederler. Eline geleni yiyen, ağzına geleni söyleyen aşk iddiasında yalancıdır. Âşıkların bellerine de sahip olmaları şarttır. Hayvanlar gibi şehvetlerinin esiri ve zebunu olana âşık denilemez. Nefsinin bütün arzularına körü körüne boyun eğen, nefsinin esiri ve zebunu olan Allahu tealâ'nın değil, nefsinin kulu ve kölesi haline düşer, şeytanın oyuncağı haline gelir, insanlar arasında zelil ve hakir olur. Meğer ki, bu kötü ve çirkin halden pişman olsun, sıdk-u ihlâs ile tövbe ve istiğfarda bulunsun ve Allahu tealâ'nın sevdiği güzel ameller işlesin ki, bu hicap veren durumdan kurtulsun.

Allahu sübhanehu ve tealâ hazretleri, Zât-ı ülhıyyetine karşı işlenen günahlardan, şirkten gayrısını dilerse af ve mağfiret buyurur. Zât-ı ahadiyyetine ortak koşulmasını hiçbir vechile affetmeyeceğini ise, Kur'an-ı aziminde kesin ve açık bir ifade ile beyan ve ilân buyurmuştur.

Şirkten gayri günahlarına tövbe edenlerin, o günahı hiç işlememiş gibi olacakları ve affı ilâhiye mazhar bulunacakları kitap ve hadis ile sabittir. Şirkten tevhide dönenlerin de bu mazhariyete erişecekleri muhakkaktır.

Kullar arasında, 'Allahu tealâ'ya sevgili öyleleri vardır ki, bunlar günah dahi işleseler, işledikleri bu günahlardan ötürü sorumlu olmazlar. Zira, bunların her işleri ve her sözleri Hak iledir. Bu zümreye dahil bulunanlara yarın kıyamette soru ve hesap da yoktur. Hatta, bu gibiler mahşer yerine bile uğratılmayacaklar, o dehşet ve haşyeti görmeyecekler, diğer bütün kullar hesap için mahşer yerinde bekleyip ter dökerlerken bu zevat-ı zevil-ihtiram cennete iletileceklerdir. Bunlar, Allahu tealâ'nın âşıklarıdır. Bunların istekleri ancak ve yalnız Allah'tır ve maksudları da rızayı ilâhidir. Onun için kendilerine cennet-i ef'alın, cennet-i sıfatın ve cennet-i zâtın kapıları açıktır. Bu kutlu ve mutlu kişiler, doğruca mazhar-ı zat cennetine fazl-i kerem-i ilâhi ile dahil olurlar.

Aşk, dille tarif ve kalemle tavsif edebilmeğe imkân ve ihtimal yoktur. Aşk, uçsuz bucaksız bir derya, derinliklerine kolay kolay varılamayan bir okyanustur. Aşk nimetine mazhar olabilenler, istidatları ve nasipleri kadar hisseyâb olabilirler. Evet, aşkın nihyeti yoktur ama, bir istidadı ve nasibi vardır. Her âşık, bu nihayetsiz nurdan nasip ve istidadı miktarınca nur alır ve nurlanır. Kudret eliyle sunulan aşk-ı ilâhiyyi, herkes malik bulunduğu kabı kadar alır ve nasibi kadar içer. Onu içenler de bir daha ayılamazlar, mest-ü hayran olup kendilerinden geçerler. Ayılabilmeleri ise, ancak ve yalnız vuslât-ı ilâhi ile olur. Onun aşkıyla mest olanların da yine onun vuslâtı ile ayılabilmeleri elbette tabiidir.

Ey âşık-ı sadık :

En büyük keramet, İSTİKAMET'tir doğruluktur. Hak yoldan sapan bir kimseyi hak yola getirmeğe muvaffak olmaktır. Yoksa, duvarları yürütmek, olmayacak hayaller peşinde ömür çürütmek, çiviye yutmak,

yılanı tutmak, su üstünde yürümek, seyredenlere çeşit çeşit hal ve şekillerde görünmek, kuş gibi uçmak, etrafa dehşet saçmak keramet değildir. Belki, bunlar da birer mâ'rifet sayılabilir ama, insanlığa yarar bir iş ve davranış değildir. Bu mâ'rifetler, iz'anı kıt ve kısır olan münkirleri iymana davet için olursa belki mâ'zur görülebilir.

Ehlullah, buyurmuşlardır ki :

— Nice su üstünde yürüyenlerden efdal olanlar, insanlığı cehil ve küfür zulmetinden kurtarmak için susuz öldüler.

Bu mutlu ve kutlu kişiler - Hâşâ - ölmemişler, belki olmuşlardır. Ölen, ancak hayvandır. İnsanlığı kurtarmak için ölenler ise ölmez, olurlar. Yâr-ı kadimin indinde mahbub-u hakiki ile cünbüş ederler. Onların nurlu ve mübarek yollarından giderek tarihe şan ve şeref verenlerin de, tarihin altın sayfelerine şeref veren mutlu ve kutlu kişiler olarak kaydolandıkları ve mübarek isimlerinin kıyamete kadar tebcil ve tâ'zim olunacağı muhakkaktır.

Allah aşkıyla süslenen kalp ve kalıp sahipleri, insanlığı cehil ve küfür zilletinden, dalâlet mezelletinden kurtarmağa çalışırlar. Bu neviden Hak âşıklarının gözleri, Hak'tan gayrı bir nesne görmezler. Kulakları da Hak kelâmından gayrısını duymazlar. Dilleri, daima Hakkı zikretmekten ve insanlığı Hakka davet etmekten gayrı söz söylemez. Gerçek âşıklar, kalplerinde Hak aşkıdan gayrı bir sevgi taşımazlar. Onun içinde, ayakları Hak için yürür, elleri Hak için tutar, Hak için çalışırlar, Hak için konuşurlar, Hak için yazarlar. Zira, onlar için Hak'tan gayrı nesne yoktur.

Şimdi, aşk dâ'vasında bulunanlara sesleniyor ve soruyorum :

— Allah aşkıyçün ağlayan kaç âşıkın gözyaşını

sıldın? Bizzat, sen Allah aşkıyçün gözyaşı döktün mü? Allah aşkıyçün kaç gece uykusuz kaldın, Allah aşkıyçün hangi fedakârlıklara katlanabildin?

Bu soruları daha da sıralamak mümkündür, ama neye yarar? Ârif olana bir işaret kâfidir. Onun için tekrar hatırlatıyorum :

Allah'ı kendinde bulanlar, sağda ve solda dost cemali aramazlar. Allah'ı dışarıda arayanlar bilmelidir ki, O'nun kahır galebesi serıyyeden sureyyaya ve binen âlemlerden bilinmeyen âlemlerde caridir, o dışarıda değil, can içindedir, can içinde can O'dur. Göklere ve yerlere sığmaz ama, mü'min-muhlis ve âşık kulunun kalbi içinde bi-mekândır. Öyle ise, bu zevki tadanlar Allah aşkı ile Allah'ı zikretmezler mi? Bu ni'mete erenler, ALLAH diye devran etmezler mi?

Âşık ile mâ'suk bir tende buluşurlarsa, âşıkın zikir ve devran etmesi kadar tabii ne olabilir? Âşık, o demde HAY.. HÜ... KAYYUM.. diye çığırışmasın da helâk mi olsun? Deryalar gibi coşup, dalgalar gibi taşarak ALLAH.. ALLAH.. demesin de o enginlerde boğulsun mu? Pervaneler gibi kendisini ateşe atmasın da, aşk-ı ilâhi ile yansın ve külleri havaya mı savrulsun?

Aşk-ı ilâhi ile zikir ve devran eden âşıklara taş atanlar ve yan bakanlar, iyman ile göçebileceklerini umarlar mı? Onlar, Habib-i edib-i Kibriyâ'nın mübarek ellerinden Kevser'i içebileceklerini sanırlar mı?

Âşıkların, aşk-ı ilâhi ile yaptıkları devrana (SÂ-MİRİ İCADI) diyen gafiller, Allahu tealâ'yı zikir ve tevhid eder, günde beş vakit namazlarını kılan, yılda bir ay oruçlarını tutan, zekâtlarını veren, hac farızasını yerine getiren, aşk-ı ilâhi ile gözleri yaşlı ve ciğerleri yanık olan, seherlerde ALLAH.. ALLAH.. diye çığırışan, Hayyül-Kayyum'da yok olup HÜ diye ağlaşan Hak âşıklarına ve Habib-i edib-i Kibriyâ aleyhi ve

Âlihi efdal-üt-tehâya efendimize gönül veren İyman sahiplerine iftira ederken Allahu tealâ'dan korkmaz, Resul-u zîşândan utanmazlar mı? Ehl-i İymana, böylesine bir iftirayı nasıl revâ ve lâıyık görürler? Kendileri zikredemiyor ve devrana giremiyorlarsa, başkalarını da men'etmeğe ne hakları vardır? Allahu zül-celâi vel-kemal hazretleri, Kur'an-ı azim-ül-bürhanında : (HİÇ KİMSE DİĞERİNİ, HİÇBİR KADIN BİR BAŞKA KADINI HOR HAKİR GÖRMESİN! OLABİLİR Kİ, ALAY EDİLEN HOR VE HAKİR GÖRÜLEN, ALAY EDENDEN DE, HOR VE HAKİR GÖRENDEN DE DAHA HAYIRLIDIR..) buyurmuyor mu? Bu ne vicdandır, bu ne iz'andır, hatta bu ne çeşit bir İymandır ki, hem Kur'an'a ve Hadis'e aykırı hareket edeceksin ve hem de bunu din-i mübiyn-i islâm namına yapılmış göstereceksin? Eğer, onların boş kafacıklarında zerre kadar akıl varsa, kendilerini bu Hak âşıklarına benzetmeğe çalışsınlar, onlara özensinler, onları taklit etmeğe alıssın ve çalışsınlar. Zira, bir kavmi taklit eden, o kavimden sayılır. Kişinin sevdiği ile beraber haşrolunacağını, doğru haber verenlerin önderi, âşıkların rehberi ve âhir zaman peygamberi açıkça beyan buyurmuşlardır. Dervişlere dahlederek, onları üzen ve inciten müteassiplara önemle hatırlatıyoruz :

— Kişinin, yaptığı kötü işler ve düşünmeden söylediği sözler, sû-i hâtimlerine sebep olur. Bu gibiler, İymansız olarak âhirete geçerler. Tahkik ve müşahade erbabı, bu gerçeği kesinlikle ifade ve beyan buyurmuşlardır.

Allahu tealâ, cümlemizi İymanlarımızı yoldaş ve bizleri ehl-i aşka sırdaş eylesin. (Âmin!..)

Hak celle ve â'lâ hazretleri, Kur'an-ı Kerim'de ve Ahzâb sûre-i celilesinde : (BENİ, ÇOK ÇOK ZİKREDİNİZ..) buyurmuştur. Zikrin, çoklukla emir ve ifade

buyurulması, devamına işarettir. Medârik tefsirinin bu yorumuna muvazi olarak, diğer bazı tefsirlerde de devamdan murad, her hal-ü kârda iken zikrediniz, demektir diye yorumlamışlardır. Şu halde, ayakta iken, oturarak ve yatarak zikrolunabilir mânasını istihraç etmek mümkündür.

Şu halde, bu emr-i celil-i ilâhi ister yolda yürürken, ister devran ederken her haliyle zikrin caiz olacağını göstermektedir. Kişinin, yolda giderken Kur'an okuması caiz olduğu gibi, zikretmesi de elbette caizdir.

Âşıklar, Allahu sübhanehu ve tealâ hazretlerini her halleri ile zikrederler. Zikir esnasında onların gözleri yaşlı, kalpleri aşkullah ile nurlu, fuad'leri Allah korkusu ile dolu olur ve titreşir. Kalp gözleri esrar-ı ilâhiyyeyi müşahade eyler, bidayetlerini ve nihayetlerini düşünürler, kalpleri Allah aşkı ile yanar ve tutuşur.

Zikir esnasında, âşıkların yegâne arzu ve istekleri yani maksudları ancak Allahu tealâ'nın rızasıdır, âşıklar cehennemden kurtulmak ve cennete girmek için zikretmezler. Onların cennete, cennet köşklerine, Huri ve Gilman'a ihtiyaçları yoktur. Âşıkların nazarında cennet SİVÂ'dır. Aşkullah ile yanan âşıkların da elbette SİVA'ya arzuları olmaz. Âşıkların duaları, ınd-i ilâhi-hido makbuldür. Âşıklar, hiç kimsenin ayıbını görmezler, kendi ayıpları başkalarının ayıplarını görmelerine mânidir. Âşıklar, kim olursa olsun hiç kimse için beddua ve lânet etmezler. Onlar için fakir ile zengin müsavidir. Padişah ile köle birdir. Âşıkların hallerine ve sırlarına hiç kimsenin aklı ermez. Bu halleri ve sırları, Ancak Allahu tealâ ve Allah âşıkları bilirler. Onlara bahş ve ihsan buyurulan bu güzel ahlâk Vedit'atullah'tır. Kaldı ki, bütün ni'metler Allahu tealâ'dandır. Onun için, dervişlere ve âşıklara sakın yan bakma,

onlara taş atma —Mâ'azallah— helâkine sebep olabilir.

Mahmud-u Adli olarak tanınan ve anılan II. Sultan Mahmud'un kızı (1825 - 1898) Âdile sultanın nutkunu, ruhuna Fâtîha'lar ithaf ederek teberrûken sunuyorum .

Hak yoluna can verdiler,
İncitme hiç dervişleri,
Canân yolunu buldular,
İncitme hiç dervişleri..

Dervişlerin Hâk'tır yolu
Olmaz dahi sağ, solu;
Hak erenler kılmış Veli,
İncitme hiç dervişleri..

Dervişlerin vasfı muhal;
Dosta bunlar buldu visâl,
Böyle demiş ehl-i kemal,
İncitme hiç dervişleri..

Onlar cihandan geçtiler,
Akla karayı seçtiler,
Vahdet şarabın içtiler,
İncitme hiç dervişleri..

ÂDİLE! uzatma sözünü,
Derviş edegör özünü,
Tâ göresin Hak yüzünü,
İncitme hiç dervişleri..

Allahu tealâ'yı zikretmek için vakit, zaman, hudut, makam yoktur. Allahu tealâ'yı, her vakit ve her

zaman ve hudutsuz olarak her makamda zikredebiliriz. Kaldı ki, Allahu tealâ'yı zikretmek için makama da hacet yoktur. Temiz olan her yerde zikretmek caizdir. Allahu tealâ'yı, her makamda zikretmek caizdir ama, bazı mekân ve makamların, diğer mekân ve makamlardan üstün olduğu da muhakkaktır.

Nasıl ki, bazı peygamberler diğer Nebi'lerden faziletli iseler, nasıl ki bazı insanlar da diğer insanlardan üstün ve faziletli olarak yaratılmışlarsa, bazı mekân ve makamların da elbette faziletleri üstündür. Mekte-i Mükerrreme, Medine-i Münevvere ve Mescid-i Aksa'nın, diğer belde ve şehirlerden üstün ve faziletli olduklarını Muhbir-i sadık aleyhi ve âlihi salâvatullah-ihâlîk efendimiz haber vermişlerdir. Bunu böylece bilip kabul ettikten sonra, zikrullah'ın her makamda yapılmasının caiz olduğunu tasrih ederek deriz ki, yeterli derecede temiz ve tahir olan her yerde zikir yapılabilir.

İnsanoğluna, nefisini ibadât ve riyazât ile islâh etmesi, kulluk görevidir. Çünkü, nefis ancak ibadât ve riyazât ile islâh olunabilir. Hak celle ve â'lâ, NEFS-İ EMMARE dediğimiz insanları kötülüğe sevk ve teşvik eden nefsi, tevhid ile yerinden söker. Tamamiyle islâh olunabilmesi için âşıkların ZİKR-İ DA'İM üzere bulunmaları şarttır. Ancak, zikri gafletle yapmamalı, ne yaptığını, kimi zikrettiğini, zikrin ne olduğunu düşünmelidir.

Ehl-i Hak ve hakikat, bizleri irşâd için rivayet edip buyurmuşlardır ki :

— Allahu sübhanehu ve tealâ hazretleri nefsi yarattığı zaman, ona sordu :

— Ben kimim?

Nefs, cevap verdi :

— Sen, sensin.. Ben, benim!..

Allah azze ve celle, nefsi bin yıl cehennemə koyarak yaktı, sonra onu oradan çıkararak tekrar sordu. Yeniden aynı cevabı alınca, cehennemə atarak bin yıl daha yaktı ve çıkararak sordu, cevap aynı idi. Allahu zül-celâl vel-kemal nefsi bin yıl aç ve susuz bıraktırdı ve sonunda aynı soruyu sorunca nefis, bitkin bir halde cevap verdi :

— Sen âlemlerin Rabbisin.. Ben ise, âciz, zayıf, cılız ve buna rağmen günahkâr bir mahlûkum..

(Bu cevap üzerine, kula oruç farz olmuştur.)

Bu misal, açıkça gösteriyor ki nefsin islâhı ancak ibadât ve riyazât ile mümkündür. Şu halde, âşıklara da ibadet, riyazet ve zikir ile nefislerini islâh etmeleri şarttır ve lâzımdır. Bu sayede, nefis mutma'ine sıfatına erişir, kalbi saflaşır ve ruhu cilâlanır.

Unutulmamalıdır ki, kıyamet gününde, nedamet ânında ve hasret deminde kişiye malın, makamın rutbenin, evlad ve ıyalin hiç bir yararı olmayacaktır. Orada yalnız KALB-İ SELİM'in faydası olur ki, KALB-İ SELİM'e malik olabilmenin tek yolu ve çaresi de ZİKRUL-LAH'tır.

Kalb-i Selim demek, aşk-ı ilâhi ile canlandırılan, aşk-ı Muhammedi ile nurlandırılan ve şevk-i zikirle cilâlandırılan ve arındırılan kalp demektir. Böyle bir kalbe kalb-i selim denilir. Allahu tealâ'ya vuslât da ancak böyle bir kalp ile mümkündür. Aşkullah, öyle bir ateştir ki, kalpte Allah sevgisinden gayrı ne varsa hepsini yakar, yok eder. Bazan, öyle bir hal olur ki, âkil bir kimsede dahi VECD zâhir olur. Bu tarzda vecde gelen kişi, o haliyle ve oracıkta devr-ü semâ etmezse, o ânda derhal helâk olur, yanar ve mahvolur. Bazı müteassıpların :

— Akıl başta iken semâ ve devran caiz değildir. Ancak, kişi cezbe gelir, akıl ve şu'urunu kaybeder-

se, semâ ve devran yapabilir, demelerine cevap olarak Cüneyd Bağdadi hazretlerinin bir hikmetlerini beyan edelim :

— Sema etmek haram değildir; haram olsa dahi Haram, bu mahalde helâl olur!..

Devr-i semâ haramdır diyen müteassıplara, bundan daha veciz bir beyan ve cevap düşünebilir misiniz?

Bazı zaruretlerin haramı mübah kıldığı gibi, şer'an semâ ve devran haram olsa dahi, vecde gelen âşıkta ZARURET hali mevcut bulunduğundan, bu halde iken semâ ve devran ederse helâldir, buyuruyorlar. Hazret-i Cüneyd, aç kalan ve açlıktan ölmek derecesine varan bir kişinin ölü hayvanın veya domuzun etinden bir miktar yemesinin mübah olduğunu misal olarak göstermek suretile bu beyanlarını delil ile de isbat ediyorlar.

İnsanlar için iki kısım lezzet vardır :

I) Suri vicdanı lezzet'tir.

II) Hakikat-i lezzet-i vicdani'dir.

Suri lezzet, kişinin sevdiği ile cimâ halidir ki, bundan aldığı ve tattığı lezzete VİCDAN-I SURÎ denilir.

Hakikat-i lezzet-i vicdani ise, Hak tealâ ile buluştuğu ve bu buluşmadan aldığı zevk-i vicdanidir.

Bunlardan birincisi, meninin nüzulu ile tatmin olur. İkincisinde ise, yani zevk-i hakikat-i vicdaniyyeye vasıl olan âşık, eğer semâ ve devran etmezse, hayal gibi olan vücudünün vücud-u Hak'ta mahvolması tabiidir. Vücud-u zıllisi mahvolunca, vücudunda bulunan bütün uzuvlarında Hak'tan gayri bir şey kalmaz, bütün uzuvları da aynı zevke ve hazza ererek Hak'tan gayri bir şey göremez, Hak'tan gayri bir şey bilemez ve bütün uzuvları Hak ile hareket eder. Sıtmaya tutulan bir kişinin, akli başında ve iradesi yerinde olduğu halde, kendisini titremekten alıkoyamadığı gibi,

onun da akli başında olduğu halde kendisinde hasıl olan aşk sebebiyle ve mecburen devran ve semâ eder. Devran ve semâ ettikçe de ,aşkı ziyadeleşir ki, böyle bir aşka nail olabilmek, Mevlâ'ya vuslâta sarîh bir burhandır. Bu hal ile olan vecde VECD-İ HAYRİYYE denilir. Vecd-i hayriyye'nin ise, Allahu tealâ'nın âşık kuluna en büyük bir ihsanı ve ikramı olduğuna aslâ şüphe edilmemelidir.

Bu ha! ve cezbeyle ALLAHU TEALÂ'NIN SEVGİ-LİSİ ve CEZBE-İ MİN CEZEBAT-İR-RAHMAN buyurulmuştur ki, Resul-ü ekrem sallallahu aleyhi ve sellem efendimize :

— Yâ Resulallah!.. Uveys-ül-Karani'yi medh-u senâ buyuruyorsunuz. Oysa, o gelip zât-ı risaletpenahilerini görmüyor, dediklerinde, Habib-i edib-i Kibriyâ saadetle şu cevabı verdiler :

— Üveys, benim ile buluşamaz. Zira, onda cezbe-i min cezebat-ir-Rahman vardır..

Cenab-ı Üveys-ül Karani, gerçekten böyle bir cezbeyle malik idiler. (Radıyallahu anh)

Bu hâl, ilmi değil zevkidir. Kaldı ki, bu hali tarif ve tavsife ilim ve mantık da kâfi değildir. Bu zevki ancak tadanlar bilirler, tadmayanlar aslâ bilemezler. Tadmayana da tarif edilemez. Kar rengi sagır ahengi bilemediği gibi.

Zâkir, Hakkı zikretmeğe başlayınca, Allahu tealâ da zâkiri zikre başlar. Bu sırrı, zikirde âşıkâr kılarak Zât-ı ülûhiyyetini zikir ve tesbih eden âşıkları mazhar-ı zât edeceğine vâ'd buyurmuş ve gafillere duyurmuştur. Kişi, sevdiğini çok zikreder demiştik. Zikreden de, Allahu tealâ'yı sevdiğinden ötürü zikreder. Böyle olunca, Mevlâ'yı müte'al hazretleri zikreden kullarını sever ve onları affı mağfiret buyurur, cennet ve cemaliyle kendilerine ikramda bulunur. Kişi, sevdiği ile

beraberdır. Zikir esnasında zâkir ile mezkûr da elbette beraber olurlar.

Allahu azim-üş-şân, Tövbe sûre-i celilesinde İbrahim aleyhisselâm için EVVAHÛN HALÎM buyurmuştur. EVVAH'ın mânası Allahu tealâ'yı çok zikreyleyen, zikir esnasında Allah korkusu ile ve Allah aşkı ile ağlayan, feryat eden demektir. HALÎM'in mânası da, kendisine kötülük yapanları dahi affeden, kötülüklere iyilikle mukabelede bulunan ve kötülük yapanları daima affedebilmesi için Rabbine yalvaran demektir. Bu âyet-i kerime ile Allahu zül-celâl vel-kemal hazretleri, bizlere HALÎL'inin durumunu bildirmekte ve Zât-ı ülûhiyyetine dost olmayı isteyenlerin de aynen böyle yapmaları gerektiğini emr-ü ferman buyurmuş olmaktadır.

Eğer, zikr-i cehri Allahu tealâ katında yasaklanmış olsaydı ve zikir meclislerinde ALLAH-HU-HAY diye feryat edilmesi caiz görülmeseydi, Hak celle ve alâ Kur'an-ı Kerim'inde İbrahim aleyhisselâmı böyle medheder mi idi? Böyle bir beyan ile İbrahim Halilullah'ın medh-ü senâ olunması, bize Halil'ini örnek almak göstermek ve daima onun nurlu yolunda bulunmamızı sağlamak içindir. Yukarıda da değinmiştik, fakat tekrarında fayda görüyoruz :

— Aşıkâre zikirde riya vardır!.. iddiasında bulunanlara cevaben :

— Bütün ameller niyetlere göredir, der ve geçeriz.

Âşıkların devranında ve zikir meclislerinde nice sırlar zuhura gelir. Ne var ki, görenedir görene!.. Köre nedir, köre ne?

Dervişlerin ve âşıkların semâ ve devran esnasındaki hareketlerini dikkat ve basiretle seyredenler, nice sırlara ve nice hakikatlere vakıf olurlar. Ne var ki,

bir çok kimseler âşıklar meclisinde bulunurlar ve dervişlerin LA İLAHE İLLALLAH.. ALLAH.. HAY.. HU.. diye feryat ettiklerini gözleri ile görür ve kulakları ile duyarlar ama, aynı dervişlerin aşk-u şevk ile, sonsuz bir sefa və zevk ile Allahu tealâ'yı zikrederken geçirdikleri hallere vakıf olamazlar. Bilmezler ki, o âşıklar ve o dervişler, o halleri ile dost bahçesinin güllerini koklarlar ve kokusu aslâ kaybolmayan o gülleri dost bahçesinden kucak kucak toplarlar. Dost illerini, dostları ile seyrederler, cemal-i yâri görürler, hiçbir lisan ile tarif ve tavsifi mümkün olmayan halden hale, zevkten zevke ererler. İşte, bu büyük nimete de ancak ve yalnız zikrullah ile erişilebilir. Sen de, dost bahçesinin güllerini koklamak ve toplamak, Muhammed kokusunu almak, muhabbet meclisinde hazır bulunmak istersen, inkârı bırak ikrara gel!.. Gel ki, bu aşk vadisinde seher yelleri gibi esebilesin, gönül bahçesinin güllerini aşk ile koklayarak farkı sezebilesin, cennet bahçelerinin gülzârında gezebilesin..

Can-ü dili pâk eden,
Mevlâ zikridir zikri,
Aşk ile pazar eden
Mevlâ zikridir zikri..

Şeriattir kapısı,
Tarikattir yapısı,
Hakikattir tapusu,
Mevlâ zikridir zikri..

Düşmüşleri kaldıran,
Aşk bahrına daldıran,
Maksuduna erdiren,
Mevlâ zikridir zikri..

Erenlerin yolunu,
Sürerler hep demini,
Dervişlerin mu'ini,
Mevlâ zikridir zikri..

Şeyh yedini kim tutar,
Ref'i hicap ol eder,
Canân iline gider,
Mevlâ zikridir zikri..

VELİYYÜDDİN senin sözün,
Zikrile pâk et özün,
Dostuna tutan yüzün,
Mevlâ zikridir zikri..

Evet, âşıkların aşk odu ile vücutlarını nasıl dağıladıklarını, aşkullah, muhabbetullah ve muhabbet-i Resulullah ile nasıl ağladıklarını, cemel-i ilâhi nuruna nasıl pervane olduklarını, o nurun etrafında semâ ve devran ederken nasıl nur ile dolduklarını görmeden, âşıkların sırlarına ermeden, devrana girmeden bu gerçekleri ne benim anlatmağa ne de senin anlamağa gücümüz yetmez. Öyle ise, gel devrana gir ve ALLAH de! ALLAH diyenlerin mahrum kalmadıklarını, mahzun olmadıklarını elbette duymuşsundur. Aşk ile ALLAH de ki, sen de mahrum kalmayasın, mahzun olmayasın, bigâne bulunmayasın..

Şeyh-ul-islâm ve Müftiyyül-enâm Ebus-Su'ud efendi (Rahimehullah) nin bir fetvasında (DEVİRAN, AŞK EHLİNE HELALDİR.) buyurduğunu ve bu mevzuda fetva verdiğini duymadın mı?

Âşıkların zikir ve tevhid esnasında semâ ve devran ederlerken, onları bigâne nazarlarla seyredenlerin, gönüllerinden :

— Dervişler oynadılar, veya :

— Dervişler raksettiler, diye geçirmelerinin ve böyle düşünmelerinin bile, zikrullahı oyuna veya raksa benzetmelerinden yahut böyle bir müşahade ve mütalâa zâ'fiyyetine cür'et etmelerinden ötürü çok büyük bir günaha girdikleri ehl-i tahkik indinde malûm ve müsellemdir. Zikrullah'ı ve zikrullah esnasındaki semâ ve devranı oyuna benzetmek, cimâ'ı zinâ ile ve gazayı katl-i nefis ile eşit tutmak gibi çok ağır ve affolunmaz bir suçtur. Gerçi, cimâ ile zinâ ve gaza ile katl-i nefis fiil bakımından aynı gibi görünürlerse de, mâna ve mahiyetleri tamamen ayrı ve değişiktir. Böyle bir teşbihin, Allahu tealâ katında da çok büyük bir vebal olduğu muhakkak ve âşikârdır.

Allahu sübhanehu ve tealâ hazretleri, Kur'an-ı aziyminde :

(FE-VEYLÜN LİL-KASİYYETİ KULUBÜHÜM MİN ZIKRİLLAH) buyurmuştur. Me'al-i münifi şudur: (Yazıklar olsun, en şiddetli azaplarla azap olsun o kimselere ki, Allahu tealâ'nın zikrini işittiklerinde, Allahu tealâ'yı zikredenlerin hallerini gördüklerinde, kalplerinde kasavet ve sıkıntı hasıl olur, kalpleri kasatı olur ve daralır.)

Mü'minlerin, zikirlerini de oyuna teşbih edenler işte bu gafillerdir. Zira, kâfirlerle münafıklar Kur'an-ı Kerim'in okunmasını veya zikrullah yapılmasını duydukları zaman küfürleri, nifakları ve husranları artar. Böyle bir kalp sıkıntısına ve darlığına düştükleri için de, zikre iştirak edemezler ve üstelik zikrullah'ta bulunanlara sırt çevirirler. Zavallılar bilmezler ve düşünmezler ki, zikr-i ilâhiden yüz çevirenlerin dünya ve âhiretleri harap ve âkibetleri berbat olur.

Bazı gafil ve cahil kişiler de, inat ve hasetlerinden ötürü dervişlerin zikirlerine muhaliftirler. Acaba, hiç

akıllarına gelmez mi ki, zikri ilâhiden yüz çevirenler yâ kâfirlerdir veya münafıklardır. Zerre kadar akılları olsa, bu inat ve hasedi terkederler, kâfirler ve münafıklarla eşit olmaktan kurtulurlar, nefislerini VEYL cehennemine atmazlar. Yukarıda sunduğumuz âyet-i kerimede ve bir çok Hadis-i şerifte, tevhide ve zikrullah'a muhalif olanların tevhid ve zikir ehline taarruz ve tecavüz edenlerin, onları dilleri ile kırıp incitenlerin münafık oldukları beyan ve ilân buyurulmuştur.

Kıyamet günü, herkes dünya hayatında iktisabetiği unvanı ile huzuru ilâhiyyeye çağırılacaklardır. Zikir ehlinin aleyhinde bulunanlar da, münafıklar güruhu ile davet olunacaklarını, çok pişman olacaklarını, fakat bu pişmanlıklarının kendilerine hiçbir yarar sağlamayacağını nasıl akıl edemezler? Zira; akli başında vicdanı ve sağduyusu yerinde olan bir kimse, Hak tealâ'nın (ÜZKURULLAHE ZİKREN KESİYRA) âyet-i celilesi ile zât-ı ülûhiyyetinin çok çok zikredilmesini ve zikre devam olunmasını emir ve ferman buyurmuş olduğunu nasıl unutabilir? Kendileri, bu emri celili ilâhiyyi yerine getiremiyorlarsa bile, bu emri ilâhiyye sadakatle uyarak zikredenlere ne cesaretle mâni olmak hakkını kendilerinde bulabilirler?

Allahu zül-celâl vel-kemal hazretlerini çok çok ve devamlı olarak zikreden âşıklara, sofilere ve fukarayı dervişana muhabbet etmelidir ki, Server-i âlem sallallahu aleyhi ve sellem efendimiz hazretleri bir Hadis-i şeriflerinde: (EL-MER'U MÂ'A MEN EHABBE) yani kişi sevdiği ile beraberdir, buyurmuşlardır.

Yarın, vuku'u muhakkak ve mukadder olan kıyamet gününde Allahu tealâ'nın sevdiği ve Allahu tealâ'yı seven âşıklar ve sadıklarla beraber olabilmeyi arzulayan, onlara sevgi ve muhabbet beslemelidir. Hiçbir zaman unutulmamalıdır ki, Allahu tealâ'yı seven-

lere muhabbet, bizzat Allahu sübhanehu ve tealâ hazretlerine muhabbettir, O'nı sevmektir. Böyle olunca da, birazcık akli olanların, âşıklara muhabbet etmeleri lâzımdır.

Def'alardır tekrarlıyoruz: Allahu tealâ'yı çok çok ve devamlı olarak zikredenler, Allahu tealâ'nın sevgilileridir. Biz, fâni ve âciz birer mahlûk iken sevdiklerimizi korur ve kollarız da, yerlerin ve göklerin, yerlerle gökler arasında bilinen veya bilinmeyen, görünen veya görünmeyen âlemlerin Rabbi, sevdiği kulunu koruyup kollamaz mı? Onu sevenleri sevmez mi? Allahu tealâ'nın sevdiklerini sevenleri, Mevlâ'yı müte'al hazretleri sevdikleri ile haşreder.

Ey âşık!..

Tevhidin ikramını dilersen, saray-ı vahdete girmek istersen, Cemal-i lâ-yezâli görmeği özlersen, sıdk ile LA İLAHE İLLALLAH de!.. Tevhid et tevhide devam et!.. Allahu tealâ, tevhid edeni aslâ mahrum bırakmaz.. Unutma ki, sen yoksun O var. Eğer, kendine varlık izafe edersen, dünya ve âhirette Hak tealâ ile aranızda hicap olur. Şu halde, varlığını tek eyle ve ara yerdeki perdeyi yırt!.. Varlık, benlik ve enâniyet dâvasına kapılan şeytan olur, şeytan gibi olur. Zikir ve tevhidi tergib ve teşvik eden bunca âyat-ı beyyinât ve bunca Ehadis-i Nebeviyye gözler önünde dururken; nice ulemâ, meşâyih ve pirân Zikrullah'ı vird edinmiş bulunurken, milyonlarca ve hatta milyarlarca âşıkın, bu fâni âlemde gece-gündüz, sabah-akşam, her zaman ve her yerde zikir ve tevhid ile sayılı nefeslerini gerçek mânâda değerlendirdikleri bilinirken; zikredenlere dahleden, onları fiilen ve kavlen kıran ve inciten gafiller yarın mahşer yerinde yaptıkları bu büyük hatayı anlayacaklar ve çok pişman olacaklar, saç ve sa-

kallarını yolacaklar ama, bu gecikmiş nedametın ken-
dilerine hiçbir faydası olmayacaktır.

Evliyâ'ullah'a hased eden gafillerle, o hasetçilerin
sözlerine aldanarak zikir ehlini tenkid ve hatta tah-
kire yeltenen cahiller de aynı azaba uğrayacaklar ve
cezayı sezâlarını mutlaka bulacaklardır. Bu gibilerden
uzak durmak, Allahu tealâ'ya yakın olmaktır. Sözüm
ona okumuş ve fakat okuduğundan hiçbir şey anlaya-
mamış gafillere ve cahillere ve onlara tâbi olan bıça-
relere, hidayet dilemekten gayrı elden ne gelir?

Kudret elinden vahdet şarabını içmeyen, aşk yo-
lunda can ve baştan geçmeyen, akla karayı seçmeyen
ve bütün bunların tabii ve zaruri neticesi olarak da
aşk-ı ilâhiden habersiz, aşk yolunda rehbersiz kalan
nasipsizler, zikir ve tevhidden zevk ve haz duyabilir-
ler mi? Kaldı ki, bu güruhun tasallût ve tecavüzleri de
kendi nefislerine râcidir. Herhangi bir konuda yapı-
lan tenkid, Allah için olursa belki makbul ve mu'te-
ber olabilir. Oysa, ferman-ı ilâhiyye ve emr-i peygam-
beriyeye aykırı olarak yapılan tenkidler, nefsin ve şey-
tanın igvâsından mütevellid bulunduğundan, Allahu
tealâ da onları elbette bu niyyetlerine göre cezalandı-
racaktır.

Yalnız, biz her hal-ü kârda Hakkı tavsiye eden-
lerden olduğumuz için kendilerini uyarıyoruz :

Bu gibi hasetçiler ve inkârcılar, ölüm kendilerine
erişmeden Hakka tövbe ve istiğfar etmelidirler. Töv-
be ve istiğfarla da yetinmemeli; bu çirkin sıfatlarını
terketmelidirler. Bunun yolu ve çaresi de, bir âlim-i
Rabbani ve mürşid-i Samedani bulmaları, o mübarek
zât-i şerifin elini tutmaları, tam bir teslimiyyet ile
ona teslim olmaları ve o ârif-i billâhtan Hak ve ha-
kikati öğrenmelidirler.

Allahu zül-celâl vel-kemal hazretleri, cümlemizi

af ve mağfiretiyle şâd ve sevdiği kullar meyanında isimlerimizi yâd buyursun.

(EL-GURUR YEMNA'US-SÛRUR) buyurulmuştur. Bu sebeple, gurura kapılanlardan, bu kötü hallerinden kurtulabilmek için bütün malûmatını hatırlardan çıkarıp atmalı, destisinde bulunan bulanık suyu dökmeli, kalp aynalarını hasedden, kinden, buğzdan, riyâdan arındırmalı, suri olan bütün nakışları silmeli, ilm-i ledünne âşina olabilmenin çarelerini ve yollarını aramalı, tevhid nurları ile nurlanmalı; semâ ve devran ile şu'urlanmalı, aşkullah ile sürurlanmalı, maarif-i ilâhiyyeye ve esrar-ı sübhaniyyeye tâlip zikir ve tevhide ragıp olmalıdır. Bu takdirde, SIBGA-TULLAH ile boyanmaları, gaflet uykusundan uyanmaları mümkün ve muhtemeldir. İşte, o zaman hâlis ve kâmil birer mü'min olurlar ve âşıkların sırlarına onlar da mazhar bulunurlar. Matlûplarını görmeğe ve maksudlarının rizasına ermeğe hak kazanırlar.

Ey aşık!..

Bazı Evliyâ'ullah ındinde VECD, mü'minin kalbinde öyle bir nurdur ki, o nur kişiyi Allahu sübhanehu ve tealâ hazretlerine ibadete sevk ve teşvik eder. Nettekim, Resulullah sallallahu aleyhi ve sellem efendimiz: (VECD'İ OLMAYANIN, DİNİ YOKTUR.) buyurmuşlardır. VECD kelimesinin aslı ve kökü VECEDE olup, BULMAK mâ'nasına gelir. Kalbinde, Allah korkusu ve sevgisi ile Allahu tealâ'yı kendinde bulan VECD sahibidir. Muhtelif vesilelerle hatırlattık: (BÜTÜN AMELLER, NİYYETLERE GÖREDİR). Böyle olunca, Zikrullah'a başlanılırken: (VECD'E NİYYET ETTİM!) diye başlanması lâzımdır.

Bir kimse, diliyle kelime-i şehadet getirip, gönlü ile de tasdik eylese, bu şehadet ile gönlü cilâlanarak bu hal üzere Allahu tealâ'ya ibadete gitse, işte o kim-

se VECD ehkindendir. Zira, o kimsenin bu hali ancak Allahu azim-üş-şâna olan muhabbet ve şevki ile iktisap ve istihsal olunur ki, bu da niyyeti ile mütenasiptir. —

Devran yapmak için de VECD'e niyyet edilmelidir. Âşıkların yaptıkları semâ ve devran için İCMA'İ ÜMMET vardır. Evliyâ'ullahın erkânı olan semâ ve devran, tâbi'ıyn zamanında ictihad olunmuş, tebe-i tâbi'ıyn ve müctehidiyn-i kirâm ile o devirde yaşayan âlimler bu ictihadı te'yid ve te'kid etmişlerdir. Binaenaleyh, hicretin 80 inci yılından 800 üncü yılına kadar gelip geçmiş zevat-ı zevil-ihtiramdan hiçbirisi (SEMA VE DEVRAN HARAMDIR) dememişlerdir. Hicri 800 yılından sonra zuhur eden bazı dar görüşlü, kıt ve kısır anlayışlı bazı müteassıplar, kendilerine âlim farz ve zannederek devranın haram olduğunu ileri sürmüşler ve men'etmeğe yeltenmişlerdir.

Oysa, kibar-ı ulemadan ve kümmeliyn-i evliyâ'ullahtan pek çoğu zikir ve devran etmişlerdir. Müfessirlerden, muhaddislerden, musanniflerden, mü'elliflerden, muhakkiklerden ve müşahade erbabından büyük bir çoğunlukla zikir ve devran edenler vardır, ki her birinin sahip bulundukları ilim ve keramet, hayatta bulundukları devirlerde olduğu kadar, âhirete intikallerinden sonra da ayan beyan zâhir olmuş, baş gözleri kadar kalp gözleri de açık bulunanlardan nicesi bir tarik-i Hakka intisap eylemişlerdir. Halleri ve menkıbeleri yazılanlarla yazılmayanlar, yazılmağa kalkışılса ciltlere sığmayacak olan veli'lerin hemen hepsi, Allah aşkıyçün sema ve devran etmişlerdir. (Allahu sübhanehu ve tealâ hazretleri, cümlesinin sırlarını takdis buyursun..)

Bu zevat-ı zevil-ihtiramdan birisi de ŞEYH-ÜL-EKBER Muhyiddin-i Arabi hazretleridir. (CANİB-İ

GARBİ adındaki eserde, Hazret-i Şeyh'in te'lif buyurduğu eserlerinin bine yakın olduğu özellikle belirtilmektedir. Bu te'lifatının en önemlilerinden birisi de hiç şüphesiz TEFSİR-İ KUR'AN'dır, ki bu mü'teber ve mü'tenâ tefsirin adı EL-CEM'İ VET-TAFSİL Fİ ES-RAR-İT-TENZİL'dir. KEHF sûre-i celilesinde: (VE İZ KALE MUSA LİFETA»HU İA EBRAAHU) âyet-i kerimesine kâdar atılmış dört cilt olarak yazılmıştır, ki bu tefsir Kur'an-ı aziymin hemen yarısıdır. FÜTUHAT-İ MEKKİYYE ise yirmi dört cilttir. Diğer eserleri de, bazıları bundan eksik ve bazıları da bundan fazladır. İki cilt halinde olup Hazret-i şeyhe nisbet edilen tefsir, kendilerinin değil, KAŞANİ'nindir, müşârünileyhe isnad edilmiştir.

Mürşidlerimin büyüklerinden mürşid-i muhteremin, veli-ni'metim, efendim hazretleri buyurmuşlardır ki :

— Hazret-i şeyhin, üvey oğlu Sadreddin-i Konevi'ye bizzat kendileri tarafından yazılarak verilen icazetnameyi ziyaret etmek bahtiyarlığına eriştim. Bu icazetnamede, iki yüz altmış yedi adet te'lif buyurdıkları eserlerin isimlerini okudum.

Menkıbelerinden birisini, bu vesile ile buracığa kaydederek bu risalemizi süslemek ve keyfiyeti dikkat ve ibretinize arz etmek isterim :

HIKÂYE

Sadreddin-i Konevi hazretleri rivayet edip buyurmuşlardır ki :

— Şeyh-ül-ekber hazretleri, dokuz ay yemek yemedi ve su içmedi, bu süre içinde hiç uyumadı. Mütemadiyyen Hak tealâ hazretlerini tevhid ettiler ve bir

ân olsun zikir ve tevhiden ayrılmadılar. (Allahu süb-
hanehu ve tealâ, sırrını takdis buyursun.)

HİKÂYE

KAMUS sahibi Şeyh Ebu İshak-ı Firuz-âbadi haz-
retleri, Şeyh-ül-ekberin menakıbını yazdığı ve İTİYAD
ismini koyduğu kitabında, şöyle rivayet buyurmakta-
dır :

(Hazret-i şeyh Muhyiddin İbn-i Arabi kuddise sır-
rahul-Bâri FÜTUHAT-I MEKKİYYE adındaki o muh-
teşem eserini yazdıktan sonra, müsveddelerini Kâ'be-i
muazzamanın duvarlarının üstüne açık bir yere bı-
raktı ve niyazda bulundu :

— Yâ Rab!.. Eğer, te'lif ettiğim bu eser senin rizayı
şerifine muvafık ve mutabık ise, onu her türlü âfet-
lerden hıfzyle!..

O yıl, Mekke-i mükerreme'de o kadar çok yağmur
yağdı ve öyle bir rüzgâr ve fırtına oldu ki, tarifi müm-
kün olamaz. Hal böyle iken, duvar üstüne ve açık ola-
rak bırakılan kitap müsveddelerinin ne bir yaprağına,
ne de bir harfine —Li-hikmetin— hiçbir zarar isabet
etmedi, bozulmadı, dağılmadı ve parçalanmadı...)

İmdi, ilm-i ledünne böylesine vakıf, ilim ve kera-
metleri zâhir nice meşayih-i kiram, ulemâ-i âmiliyn
Zikrullah'ı ve devranı mübah görmüşler ve mübah ol-
duğuna dair kesin ve açık ictihatlarda bulunmuşlar-
ken, bu kutlu ve mutlu kişilerin yazdıkları eserleri
okuyup anlamaktan dahi âciz olanların Zikrullah'a ve
devrana muhalefet etmeleri ve caiz olmadığı yolunda
fetva vermeğe yeltenmeleri, hiçbir kıymet ve mâ'na
ifade etmez.

Yerlerde ve göklerde, yerlerle gökler arasında bu-

lunan her şey, Hak tealâ hazretlerini tesbih etmektedir. Bunun içindir ki, Allahu sübhanehu ve tealâ hazretleri Kur'an-ı keriminde: (HİÇBİR ŞEY YOKTUR Kİ, BANA TESBİH, TAHMİD VE ZİKİRDE BULUNMASIN. LÂKİN SİZLER ONLARIN TESBİH, TAHMİD VE ZİKİRLERİNİ ANLAYAMAZSINIZ..) buyurmaktadır.

Semâ ve devranın haram olduğunu iddia edenler ve önlemeğe yeltenenler :

— Biz eşyanın tesbihini, semâ ve devranını görmiyoruz, zikirlerini duyamıyoruz, diye itirazda bulunacak olurlarsa, o münkirlere yine Allah kelâmı ile cevap verir ve deriz ki :

— Sizler, dağların câmid ve sükûn üzere durduklarını görürsünüz. Oysa, dağlar sizin gördüğünüz gibi câmid ve sükûn üzere değildirler. Bulutlar nasıl göklerde yürüyorlar ve geçip gidiyorlarsa, öylece yürür ve geçerler buyurulmuyor mu? Sizin gibi gafillere bu gerçek açıkça duyurulmuyor mu?

Durgun bir suya, düz bir sopayı daldıracak olsak, o sopa eğri gibi görülür. Oysa, aslında o sopa dümdüzdür. Ne var ki, bizim görüşümüzde bozukluk vardır. Bunun gibi, nice şeyler vardır ki, bizim görüşümüze göre eğri veya yanlıştır ama aslında doğrudur ve yanlış olan yine bizim görüşümüz ve bakışımızdır.

Vücudu olan her şey, kendi vücudunda devir üzeredir. Dünya ve âhirette sükûn üzere duran hiçbir şey yoktur. Erbabına malûm olan bu gerçek, müsbet ilimlerle de tesbit ve tevsik edilmiştir. Güneş, ay, yıldızlar ve bütün mevcudat, Allah aşkıyla devretmekte, felek Allah aşkıyla raks ve semâ etmektedir.

Zât-ı Hak'ta mahrem-i irfan olan anlar bizi,
İlm-i sırda bahr-i bi-payân olan anlar bizi..
Bu fena gülzârına bülbül olanlar anlamaz.

Vech-i bâki hüsnüne hayran olan anlar bizi..
Dünya ve ukbayı tamir eylemekten geçmişiz,
Her taraftan yıkılıp uryân olan anlar bizi..
Biz şol abdalız bıraktık eğnimizden şalımız,
Varlığından soyunup uryân olan anlar bizi..
Kahr-u lütfü şey'i vahid bilmeyen çekti azap,
Azaptan kurtulup sultan olan anlar bizi..
Zâhidâ ayık dururken anlamazsın sen bizi,
Cür'a-i sâfi içip mestan olan anlar bizi..
Ârifin her bir sözünü duymağa insan gerek,
Bu cihanda sanma ki hayvan olan anlar bizi..
Ey NİYAZÎ katremiz deryaya saldık biz bugün,
Katre nice anlasın, ummân olan anlar bizi..

Ey âşık-ı billâh!..

Sen de aşk-ı ilâhi ile raks ve devran eyle!.. ALLAH..
HAY.. HU.. KAYYUM.. diye zikreyle!.. Ahadiyyet de-
nizi, muhabbet-i zât-ı ahadiyyetle cûş-u huruşa gel-
miştir. Âlem-i Ceberrut'ta, âlem-i ervah zâhir olmuş-
tur. Hareket üzere Allahu sübhanehu ve tealâ hazret-
lerini zikir ve tesbih etmeğe başlamıştır. Âlem-i mele-
kût'a kadar bu hal ile nüzul etmiştir. Ondan sonra
âlemler halkolunmuştur. Tesbih ve tahmid ederek
âlem-i mülk nüzul etmiş ve sonra âlem-i şehadet zu-
hura gelmiştir. Onun içindir ki, yaşadığımız bu âleme
ALEM-İ ŞUHUD derler. Bu âlemden sonra BERZAH
âleminde HAŞİR VE NEŞİR âlemine ve en son ma-
kam ve makar olan CENNET veya CEHENNEM'e varı-
larak sonuçlanacaktır. Saydığımız bu mertebeler, hiç-
bir zaman sükûn bulmaz, daima hareket üzredir.

Canlı veya cansız yaratılan bütün mahlûkat, biz-
lerin cansız saydıklarımız cümle mevcudat, daima ha-
reket üzere olurlar. Sükûn, ancak yokluktadır. Yara-
tılmış bütün eşya, kendi hareketleri üzere Allahu tea-

İâ'yı zikir ve tesbîh ederler. Hak celle ve alâ, Yâ-Sîn sûre-i celilesinde: (GÜNEŞİN, AYIN VE BÜTÜN YILDIZLARIN KENDİ FELEKLERİ (Eksenleri) ETRAFINDA DÖNEREK ZAT-I ECELLİ A'LASINI ZİKİR VE TESBİH ETTİĞİNİ...) haber vermektedir. Zât-ı ülûhiyyetine ait BAHR-İ AHADİYYET'e istilâhat-ı sofîyyede ALEM-İ AMA denilir.

Birgün, huzur-u fâ'iz-in-nuru Cenab-ı Fahr-i Risalete yüz sürmek bahtıyarlığına erişen bir a'rabi sor-du :

— **Yâ Resulallah! Bu âlemler yaratılmadan önce Rabbimiz olan Allah celle celâlûhu hazretleri nerede idi?**

Habib-i edib-i Kibriyâ, saadetle :

— **Âlem-i ama'da idi..**

Bu âlemin nerede olduğu sorulmaz. Zîra, âlem-i ama için isim, mi'ad ve taayyün yoktur. Bu âlemi insanların akıl ve idrakleri kavrayabilmekten âcizdir. Bu âlemden, bütün itibarat, kuyudat ve izafet sakıttır. Bu âlemi, insanların bilmesine ve anlamasına imkân ve ihtimal yoktur. Bu âlemi ancak Allahu zül-celâl vel-kemal hazretleri, Zât-ı ahadiyyetinin ilmi ile bilebilir.

Bahr-i ahadiyyet: (BEN, GİZLİ BİR HAZİNE İDİM. BU HAZİNEYİ BİLDİRMEK BANA SEVDİRİLDİ VE BEN MAHLUKATI YARATTIM...) Hadis-i kudsisi muktezasınca, cilve gösterip insanlar, melekler ve diğer mahlûkat tarafından bilinmeyen bir âlemdir ki, zatının tecellisiyle zatım dalgalanarak tecelli etti ve âlem-i ervah zâhir oldu. Zuhura gelen âlem-i ervahın başlangıç nuru Hazret-i Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem efendimizdir. Bunun içindir ki, Mebde-i âlem salallahu aleyhi ve sellem :

— Allah azze ve celle, ilk önce benim nurumu yarattı. Nurumun ve ruhumun yaratılmasıyla beraber **KALEM** halkolundu. Benim nefsim de en önce halk bu-

yuruldu. Hz. Adem aleyhisselâm, toprak ile su arasında iken ben Nebi idim, buyurmuşlardır.

Bu cümleden ve bu veciz ifadeden istihraç edebileceğimiz mâ'na, hakikatte âlem-i ervaha işarettir ki, bu âleme ALEM-İ AHADİYYET denilir. ALEM-İ KESRET, TAYİN-İ EVVEL, ALEM-İ TASDİK ve ALEM-İ BELA da denilir. Allahu azim-üş-şânın: (ELESTU Bİ-RABBİKÜM..) hitabına, yani ruhlara :

— Ben sizin Rabbiniz değil miyim? sorusuna cevaben, ruhların :

— Evet!.. Sen, bizim Rabbimizsin! Bizler, seni tasdik eder ve buna şahitlik ederiz, cevabını verdikleri âleme ALEM-İ ERVAH denilir.

Demek oluyor ki, bu tasdik ve şehadet âlemi ervahta vuku bulmuştur. Âlemi ervah bu tasdit tesbih ve şehadetlerinden, bir ân bile olsun ayrılmamışlardır.

Daha sonra, ruhlar âlem-i ervahdan âlem-i Melekût'a indirilmişlerdir. Âlem-i Melekût'tan, âlem-i Mülk'e yani içinde yaşadığımız bu âleme gönderilmişlerdir. Bu âlemden de BERZAH âlemine ki, ona KABİR ALEMİ denilir, Berzah âleminde de ikinci âlem olan BEKA âlemine götürüleceklerdir. Bu son âlemdir, seyrin tamamıdır. Cennet ehli cennete ve cehennem ehli cehenneme vasıl olacak ve orada ebediyyen kalacaklardır. Bütün bu âlemlerin hepsinde, yaratılanlar Allahu tealâ'yı tesbih ve zikirden bir lâhza bile ayrılmayacaklardır ve ayrılamayacaklarını da Mevlâ'yı müte'al hazretleri Kur'an-ı azim-ül-bürhanında: (HİÇBİR MAHLUK YOKTUR Kİ, BENİ ZİKRETME-SİN, BANA HAMDETME-SİN. LAKİN, BUNLARIN ZİKİR VE TESBİHLERİNİ SİZLER DUYAMAZ VE ANLAYAMAZSINIZ.) âyet-i kerimesiyle açıklanmaktadır.

Bu hüküm, umumidir. Bu hükmün haricinde bulunan Enbiyâ ve Evliyâ'ullah ile bütün eşyanın zikir

ve tesbihini Allahu tealâ'nın kendilerine duyurduğu zevat-ı zevil-ihtiram ki, bunlara ULÛL-EBSAR denilir, bu mutlu ve kutlu kişiler müstesnadır. Bu kaide-nin haricindedirler.

Hz. İmam-ı Ali kerremallahu vechehu ve radi-yallahu anh :

— Resulullah sallallahu aleyhi ve sellem ile Medine-i münevvere köylerinden birisine giderken, yolda eşyanın Habib-i edib-i Kibriyâ efendimize selâm verdiklerini ve daha sonra Allahu tealâ'yı zikre devam ettiklerini işittim, buyurmuşlardır.

Allahu sübhanehu ve tealâ hazretleri, emirler ve nehiyler hususundaki bütün hüküm ve fermanlarını, Kur'an-ı azim-ül-bürhan ile iki cihan serverine bildir-miştir. Hal böyle olunca, Habib-i edib-i ile onun üm-metinin hal ve ahvalini hakkıyle bilen, alıym ve ha-kiym olan Allahu zül-celâl vel-kemal hâzretleri neden Kur'an-ı hakıym ve Ehadis-i Nebiyyi kerim ile zikri, semâ ve devranı men'etmedi. Allahu tealâ'nın bin emri ile, bin nehyinden hangi âyet-i celile ile zikir, semâ ve devran men'edilmiştir, bulur gösterebilir misiniz?

Bil'akls, âyet-i kerime ile sabittir ki Melâ'ike-i mu-karrebîyn Allahu tealâ'nın arşını tavaf etmektedir-ler ve Arşullah çevresinde devrana devam eylemekte-dirler. Zümer sûre-i celilesindeki âyet-i kerimeyi dik-kat ve ibretinize sunarım.

Ayrıca, Fahr-i âlem sallallahu aleyhi ve sellem efendimiz hazretleri, Mi'râc-ı güzinde meleklerin Beyt-i Mâ'muru tavaf ettiklerini ve Beyt-i mâ'mur çev-resinde devran eylediklerini haber vermektedirler.

Hac farizasını yerine getiren Hacı kardeşlerimiz de. Kâ'b-e-i mu'azzamanın etrafından tavaf etmiyorlar mı?

Zikrullah'ı ve erkân-ı Evliyâ'dan semâ ve devranı

inkâr eden şaşkınlara acaba bütün bu deliller kâfi gelir mi?

İlim, ilim bilmektir;
İlim, kendin bilmektir;
Sen kendini bilmezsin,
Ya nice okumaktır?

İlim okumaktan murad,
Kişi Hakkı bilmektir,
Çün okuyup bilmezsin,
Ya bir kuru emektir..

Okudum, bildim demel
Çok tâ'at kıldım demel
Eğer Hakkı bilmezsen,
Ha bir kuru emektir..

Yirmi sekiz hece,
Okursun uçtan uca,
Sen elif dersin hoca,
Mâ'nası ne demektir?

YUNUS EMRE der hoca,
Gerekse var yüz hacca,
Hepisinden iyice,
Bir gönüle girmektir..

SOFİ'LERİN AKA'İD İMAMLARININ İSİMLERİ

Sofiiyyun tâ'ifesinin aka'id imamları, ehl-i sünnet vel-cemaat imamlarından Eş-Şeyh Ebu-Mansur Mâtürîdi ile Eş-Şeyh Ebu-Hasan Eş'arî'dir.

İmam-ı â'zam Ebu-Hanîfe, İmam-ı Şâfi'i, İmam Ahmed ibn-i Hanbel ve İmam-ı Malik ise, amel imamlarıdır. (Rahimehümullah)

Sofî'ler, bu dört imamdan birisine tâbidirler. Bu muhterem imamlar arasındaki bazı ihtilâflar fûru'at-tandır. Hepsî de, EHL-İ SÜNNET VEL-CEMAAT mezhebi üzere olup, yetmiş üç fırkadan FIRKA-İ NACİYYE'dendirler. Hepsinin de itikad, ictihad ve inançları, Resulullah sallallahu aleyhi ve sellem efendimizin arzuları üzeredir ve onun ashabının ve tâbi'ının ve tebe-i tâbi'ın ile selef-i salihinin itikadlarının aynıdır.

Bu zevat-ı zevil-ihiramın itikad ve ictihadlarına, BİD'AT ve HEVÂ aslâ karışmamıştır. Hepsî de, Resul-ü zişânın arzu ve muradı, ashabının, tâbi'ının ve selef-i salihinin nurlu ve mübarek yolları içinde ve üzerindedirler. Onun için de, kendilerine tâbi olanlara ehl-i sünnet vel-cemaat denilmiştir. Bütün tarikat-i aliyye sâlikleri, dervişler ve âşıklar da ehl-i sünnet vel-cemaat itikadı üzere bulunduklarından, bu dört imamdan birisine tâbi olmuşlardır.

Şu halde, ta'ife-i sofiiyye ve dervişler de bid'at ve

hevâ ehli değillerdir. Âşıklara EHL-İ BİD'AT diyen gafillerin kendilerinden ve kendi mezheplerinden haberleri olmadığı âşikâr, cehil ve gafletleri derkârdır.

Bid'at ve hevâ ehli, dilini gıybetten, boş faydasız ve mânasız sözlerden arındıramayan, gönüllerini büh-tan ve iftiradan sıyıramayan, yalan ve fuhşiyattan arıtmayan, ağzına geleni doğru mu, yanlış mı düşünmeden söyleyen, eline geçirdiğini haram veya helâl olup olmadığına bakmaksızın yiyen, kalp evini kin, hased, buğz, kibir vesaire gibi çirkin sıfat ve hasletlerle dolduran, kötü ve çirkin ahlâkları ile çevrelerini devamlı surette gocunduran, ellerinden ve dillerinden hiç kimseye emniyet ve selâmet vermeyen kişilerdir ki, nefislerinin kulu, şeytanın uşağı ve şehvetlerinin esiri olan bu zümre asıl bid'at ve hevâ ehlidir, denilse sezâdır.

Âşk-ı ilâhiden zerrece nasibi olan zevatta bu kötü sıfatların hiçbirisi bulunmaz. Zira, onların kalpleri tevhid nurları ile nurlanmış ve aşk-ı ilâhi ile gönülleri sürurlanmıştır. Esasen, zikrullah bu gibi kötü ve çirkin sıfatlardan kalbi arındırır. Ateşin, paslı demiri parlattığı gibi, aşkullah ateşi de zikrullah ile nurlanan ve sürurlanan kalplerin bütün kirlerini ve pisliklerini giderir ve zikir ehlini de kurtarır. Onları iki cihanın da gam ve tasalarından azad eder. Evet, kalp aynasının cilâsı TEVHİD'dir. Tevhid edenlerin dilleri ve gönülleri ise, elbette pâk ve mücellâ olur. Netekim, Sultan-ı Enbiyâ aleyhi ve âlihi ekmel-üt-tehâya efendimiz hazretleri de: (Lİ-KÜLLİ ŞEY'İN SİKALÜN VE SİKAL-ÜL-KULUB ZİKRULLAH — Her şeyin bir cilâsı vardır. Kalplerin cilâsı ise, zikrullah'tır.) buyurmuşlardır.

**ULEMAY-I AMİLİYN İLE ŞEYH-ÜL-İSLAMLARIN
DEVİRAN-I SOFİYYE HAKKINDA VERDİKLERİ
BAZI FETVA ÖRNEKLERİ :**

Zenbilli Ali efendinin, devran-ı sofiiyye hakkında verdiği üç fetvadın iki tanesini buracıkta dikkat ve ibretinize sunmakta fayda görüyorum. Diğer fetvayı da görmek isteyenler Zenbilli Ali Cemali efendi fetvalarının toplandığı fetva kitabını tetkik ve tettebbu edebilirler. Bu arada, FETAVAY-I ÖMERİYYE'ye de bakıvermeyi ihmal etmesinler. (Rahmetullahi aleyh)

BİRİNCİ FETVA :

Sofiler tâ'ifesinden bir cemaat oturup zikrullah eder iken, ayak üzere kalkıp döne döne zikretseler, şevk ile ALLAH deseler, HU deseler, mezkûrların bu tarik ile zikretmeleri helâl mıdır, haram mıdır. Helâldir dersiniz, bu tarik ile zikredenlere kâfir oldunuz diyenler kâfir olur mu olmaz mı? Beyan buyurulup, müsab oluna.

El - Cevab :

Allahu â'lem, Sofiler ne tarik ile zikretseler, kâfir olmazlar. Belki, bunlara kâfir oldunuz diyenler kâfir olurlar.

İKİNCİ FETVA :

Sofiyyun tâ'ifesi, halâka-i zikirde devran edip, döne döne zikretseler, Amr: (Bu halâka-i zikirde olan, döndüren ve helâldir diyen kâfirdir..) dese, şer'an Amr'a ne lâzım olur. Beyan buyrula.. **El - Cevab :**

Allahu tealâ â'lem, bu vaz'a bu vechile itikat küfürdür. Tecdid-i iymân ve nikâh lâzım olur. Hukâm-ı islâma lâzımdır ki, bu sofiiyyun tâ'ifesine bu vechile itikad edip itab-ı lisan edenlere te'dib-i şedid eyleyeler..

**HARREREHU EL-FAKİR ALİ CEMALİ AFA-ANH
(DEVİRAN)**

Devran ve semâ, sofiiyyun'un tarikleri erkânın-

dandır. İlk defa semâ eden Resul-ü ekrem sallallahu aleyhi ve sellem efendimiz hazretleridir. Cibril-i emîn, emr-i ilâhî Habib-i edib-i Kibriyâ'ya gelerek :

— Yâ Resulallah! Senin ümmetinin fakîrleri, zengin olan ümmetlerinden beşyüz yıl önce cennete gireceklerdir, müjdesini verince, iki cihan serveri Cenab-ı Ahmed-i Mahmud-u Muhammed aleyhisselâm vecde geldiler ve o kadar semâ ettiler ki, mübarek omuzlarından ridâları yere düştü. Bu hale şahid olan ashab-ı kiram rıdvanullahi aleyhim ecma'ıyn de, Sahib-i şerî'at aleyhi ve âlihi efdal-üt-tahiyyât efendimizle birlikte semâ ettiler.

Fahr-i âlem sallallahu aleyhi ve sellem efendimizle ashabının semâ ettiklerini gören Mu'aviye't-ibn-i Ebu Süfyân :

— Yâ Resulallah! Ne güzel oyununuz var, diyince Hâce-i kâ'inat efendimiz hazretleri saadette şöyle buyurdular :

— Sus.. Sus ya Mu'aviye! Bu oyun değil, zıkr-i Habib'dir. Kişinin sevdiğinin ismini duyup da semâ etmesi kerem değildir.

Bu hadiseyi, Avarif-ul Maarif Enes bin Malik radiyallahu anh rivayet etmişlerdir.

İkinci defa semâ eden, Cenab-ı seyyidînâ Ebu Bekir-is-Sıddıyk radiyallahu anh efendimizdir. Allah yoluna bütün malını, mülkünü, varını, yoğunu satmış, ancak bir gömleği kalmıştı. Bu gömleği de, muhterem zevcesiyle nöbetleşe giyiyorlardı. Allahu tealâ'ya ibadetlerini böylece münavebe ile yerine getiriyorlardı.

Birgün, Habib-i edib-i Kibriyâ, ashabı bâ-safaya :

— Günlerdir, Ebu-Bekir'i mescidde göremiyorum, buyurunca ashabı kirâm rıdvanullahi aleyhim ecma'ıyn :

— Yâ Nebiyallah! Ebu Bekir bütün malını dağıt-

tuğundan üzerine giyecek bir şeyciği kalmamıştır. Onun için mescide gelemiyor, cevabını verdiler.

İki cihan serveri, kendilerine :

— Kızım Fatıma'ya gidiniz ve ondan Ebu-Bekir için giyecek bir şey isteyiniz, buyurdu.

Seyyide't-ün-nisâ Fatıma't-üz-Zehrâ validemiz, emr-i Nebiyyi telâkki edince, keçi kılından dokunmuş bir kumaştan gayrı hiçbir şey bulunmadığını söyledi ve emr-i peygamberi üzerine bu kumaş Ebu-Bekir-is-Sıddıyk hazretlerine gönderildi. Ne var ki, kumaş Sıddıyk-ı Ekber'in mübarek vücudunu tamamiyle sarmadığından, açık kalan yerleri hurma yaprakları ile kapattı ve huzur-u fâ'iz-in-nur-u Cenab-ı Fahr-i risalete varmak üzere evinden çıktı. O ânda, Cebra'il aleyhisselâm nâzil oldu. Onun üstünde de, keçi kılından örülmüş dar ve kısa bir kumaş vardı ve o da açık kalan yerleri hurma yaprakları ile örtmüştü. Habib-i edib-i Kibriyâ, bu hale taaccüb ederek sordu :

— Ey Cebra'il kardeşim!.. Seni bu kıyafette hiç görmemiştım, buyurdu. Cebra'il aleyhisselâm şu cevabı verdi :

— Yâ Resulallah!.. Ebu-Bekir, bugün bu kıyafette bulunduğu için, Allahu tealâ'nın emriyle bütün gök ehli bugün bu kıyafete bürünmüşlerdir. Allah azze ve celle, Ebu-Bekir'e selâm ediyor ve soruyor: (Ben, Ebu-Bekir kulumdan razıyım. Ebu-Bekir kulum da benden razı mıdır?)

O sırada mescid-i Nebeviyye giren ve bu büyük müjde haberini bizzat fem-i saadet-i peygamberiden alan Sıddıyk-ı Ekber :

— Razıyım, razıyım!.. diye ağlamağa ve semâ etmeğe başladı.

Bu konu etrafında daha geniş bilgiler edinmek isteyenler İHYAY-I ULUM'UN KİTAB-ÜT-TEVHİD ve

SEMA bahislerine müracaat edebilirler. Biz, konuyu iki misalle daha te'yid ve te'kid etmekle yetineceğiz :

Fahr-i Âlem sallallahu aleyhi ve sellem efendimiz, birgün Cenab-ı Hayder-i Kerrâr İmam-ı Ali kerremallahu vechehu ve radiyallahu anh efendimize :

— Yâ Ali! Sen, bendensin!.. buyurduklarında, Hazret-i şâh-ı velâyet semâ ettiler.

Resul-ü zişân aleyhi ve âlihi salâvatullah-ıl-Menân efendimiz, bir başka gün de Hazret-i Cafer radiyallu anh'a :

— Yâ Cafer!.. İnsanlar içinde, benim ahlâkıma en çok benzeyen senin ahlâkıdır, buyurunca Hz. Cafer ibn-i Ebi-Tâlip hemen semâ etmeğe başladılar.

Şeyh Şehabeddin-i Suhreverdi, AVARİF-İ MAA-RİF'in yirmi ikinci bâbında şöyle buyurmaktadır :

(Bazı sapıklar, vecd hali zuhur ettiğinde, raksetderler.)

Şeri'atte raksetmek helâl değilse, haram da değildir. Belki, oturup kalkmak gibi mübah hallerdendir. Binaenaleyh, hüsnü niyyetle yapılırsa mübah olan semâ'nın, yine niyyetle ibadet olacağı da şüphesizdir. Zira, kişi semâ ettiği zaman Allahu tealâ'yı zikretmektedir. Zikr-i ilâhi ise her yerde, her zaman ve mekânda ve her harekette caizdir. Allahu tealâ'yı zikredenlerin, Rabbinden ecr-ü sevap alacağı ise muhakkaktır.

Allahu azim-üş-şâna yapılan her ibadetin evvel ve âhiri ve bir ölçüsü olduğu halde, zikrullah'a ve zikr-i ilâhiyye ölçü ve adet yoktur. Zira, Allahu sübhanehu ve teâla hazretleri bizlere zât-ı ülûhiyyetini çok çok zikretmemizi emir ve ferman buyurmaktadır. Âlemlerin Rabbini zikir ve semâ ederken safa bulan ve bu zikirle kalbi ıtmi'nân bulan ve yatışan, ferahlanan ve haz duyan ve böylelikle Fahmet-i ilâhiyyeye nail olmağa, menzil ve maksuduna erişmeğe çalışan kimse,

elbette ve elbette taraf-ı ilâhiyyeden mahrum bırakılmaz ve Allahu sübhanehu ve tealâ o kuluna ikram ve ihsanını çoğaltır, o kulunu necata ve felâha erîştirir.

Cenab-ı Şeyh-ül-ekber FÛTUHAT-I MEKKÎYYE'-de şu kıssayı nakil ve rivayet buyurmaktadır. Dikkat ve ibretle okumanızı tavsiye ederim :

HİKÂYE

Şeyh Cafer bin Muhammed-il-Halveti ile Cüneyd-i Bağdadi hazretleri, hac niyyetile Hicaz'a gidiyorlardı. Bu arada Kudüs-ü şerifi ve tür-u Sinâ'yı ziyaret ettiler. Hz. Musa aleyhisselâmin, âlemlerin Rabbi ile bin bir kelâmda konuştuğu yere vardılar. Makam-ı Musa aleyhisselâmda durdular dua ve niyazda bulundular. O yüce makamın heybet ve kudsiyyeti ile vecde gelen Hz. Cüneyd Bağdadi, müridleri arasında bulunan güzel sesli bir zata bir kaside okumasını rica ve istirham etti. O zat, kaside okurken Hazret-i Şeyh ile dervişleri aşk ve şevke geldiler ve vecd içinde semâ etmeğe başladılar. Bu sırada, nasılsa orada bulunan bir rahip bu hale şahit ve hayran oldu ve yüksek sesle :

— Ey ümmet-i Muhammed!.. diye bu âşıklar kervanına seslendi. Fakat vecd içinde bulunan dervişler rahibin bu çağırısını duymadılar. Rahip, bu çağırısını üç defa tekrarladı. Yine de hiçbirisinden cevap alamadı. Zira, hepsi kendilerinden geçmiş, vecd içinde ve âdeta başka bir âlemde bulunuyorlardı. Rahip, bu cemaate iyice yaklaştığı esnada dervişler vecd ve semâlarından farig oldular. O zaman, rahip bu âşıklar cemaatine iyice yaklaştı ve sordu :

— İçinizde üstadınız kimdir?

Hız. Cüneyd-i Bağdadi cevap verdi :

— Aramızda fark yoktur. Hepimiz sadât ve üstadız!

Rahip ısrar etti :

— Elbette içnizde bir seyyidiniz vardır, onu soruyorum, kimdir?

Dervişler, Hazret-i Cüneyd'i gösterdiler ve aralarında şöyle bir konuşma oldu :

— Yaptığınız bu devran ve semâ, bütün müslümanlara mı mahsustur, yoksa bir kısmınıza mı münhasırdır?

— Bu yaptığımız devran ve semâ'yı Ümmet-i Muhammed arasında yalnız âşıklar zümresi yapar.

— Bu devran ve semâ'ı ne niyyetle yaparsınız?

— Allahu sübhanehu ve tealâ hazretlerini sevdiğimizizden, ona karşı duyduğumuz aşktan ve onu zikretmekle aldığımız şevk, haz ve ferahımızdan semâ ederiz, niyyetimiz de yalnız budur.

— Bu devran ve semâ esnasında Allahu tealâ'nın ismini zikir ile Esmâ-yı celilesini yüksek sesle çağırmanızın sebebi nedir?

— Bunu Allahu azim-üş-şâna kulluk niyyeti ile yaparız.

— Hak tealâ, ruhlar âleminde bütün ervaha (ELESTÜ Bİ-RABBİKÜM) yani ben sizin Rabbiniz değil miyim buyurduğunda, ruhlar (BELÂ ŞEHİDNA) yani evet sen bizim Rabbimizsin, biz şahidiz, dediler. Bu sorunun ismi nedir?

— Buna NİDA-İ EZELİ derler..

— Doğru söyledin yâ Şeyh! Ver, uzat bana o mübarek ellerini, diyerek Hazret-i şeyhin elini tuttu, Kelime-i şehadet getirdi ve şeref-i iymân ile müşerref oldu.

Hazret-i Cüneyd-i Bağdadi, Rahibe sordu :

— Benim doğru, Hak söylediğimi nereden bildin?

Eski rahip, yeni mü'min samimiyetle cevap verdi :

— Ben, İncil-i şerifte ümmet-i Muhammed'in âşıkları derviş hırkası giyerler ve ekmek kırıntılarını yer-

ler, **aza kanaat ederler** ve buna razı olurlar, Allahu tealâ'yı severler ve onu anarken ferahlanırlar ve büyük bir haz duyarlar. Onlar, Allahu sübhanehu ve tealâ hazretlerinin âşıklarıdır. Allah aşkıyle vecde gelirler ve Allah yoluna rağbet ederler. Allahu tealâ'dan korkarlar ve her işlerinde Allah'ın rızasını ararlar, diye gördüm. Bütün bu saydığım sıfatların hepsini de sizde ve dervişlerinizde farkettim ve şeref-i islâm ile müşerref oldum el-hamdü lillâh!.. dedi.

Bu **zât-ı akdes**, o âşıklar kervanı ile üç gün beraber bulunmuş ve üçüncü günü İslâm üzere âlem-i bekaya rıhlet ederek cennete dahil olmuştur.

Allah azze ve celle, ümmet-i Muhammed'in âşıklarını gerek İncil-i şerifte ve gerekse diğer semavi kitaplarda zikreylemiş ve onları medh-u senâ etmiştir. FETİH sûre-i celilesindeki âyet-i kerime, bu sözümüzü te'yid ve tasdik etmektedir.

Ashab-ı kirâmdan ve Cenab-ı Fahr-i risaletin amcazadelerinden olan Cafer ibn-i Ebi-Talip radiyallahu anh, Habeşistan'a hicret etmişti. Hicretten dönerek Habib-i edib-i Kibriyâ efendimize kavuştuğunda raksettğini ve bu esnada yine rakederek iki cihan serverinin mübarek alnından öptüğünü Ebu-Zübeyir, Câbir radiyallahu anh'ten rivayet etmektedir. (Radiyallahu anhüm ecma'ıyn.)

(FELEMMMA KADA ZEYDÜN MİNHA VETARA...) âyet-i kerimesi nâzil olunca, Habib-i edib-i Kibriyâ bu emr-i celil-i ilâhiyyi Zeyd bin Hârise radiyallahu anh'e okudular. Zeyd sordu :

— Yâ Resulallah! Bu âyet-i kerime benim hakkımda mı nâzil oldu?

Fahr-i kâ'inat aleyhi ve âlihi efdal-üt-tahıyyat efendimiz saadetle :

— Evet yâ Zeyd! Senin hakkında ve senin isminle

zikrolunarak nâzil oldu, buyurunca Zeyd bin Hâri-se raksetmeğe başladı.

Sözü uzatmak neye yarar? Anlayana bu kadarı da kâfidir ve açıkça görülüyor ki, başta Habib-i edib-i Kibriyâ efendimiz olmak üzere Sıddıyk-i ekber, Aliy-yül-Mürtezâ, Cafer ibn-i Ebi-Talip ve Zeyd bin Hâri-se (Rıdvanullahi aleyhim ecma'ıyn) bizzat semâ ve devran etmekle, semâ ve devranın şer'an ve hükmen caiz olduğunu bizlere göstermektedirler. Kaldı ki, Resulü Ekrem ile mü'minlerin annesi Hz. A'îşe-i Sıddıyka radiyallahu anha ve ebihyâ ile, Habeşî'lerin raksını seyrettikleri de Hadis kitapları ile sabittir.

Yukarıda da açıkladığımız gibi raksın İmam-ı Şafi'i, İmam-ı Malik, İmam-ı Hanbeli ile Hücce't-ül-islâm İmam-ı Gazali indinde ve ileri gelen meşayih ve âlimler nazarında mübah olduğu kesin olarak isbatlanmıştır. Hatta: (Hüsn-ü niyyet ile bazı zamanlarda ibadettir.) denilmiştir.

Devran hakkında ilk defa ictihadda bulunan Vahidüddin-i Kadı (Kuddise sırruh) hazretleridir. Bu ictihadın sebebi de, Sofilerin kalplerine AŞK-I İLAHÎ'nin galebe etmesindendir. Bu aşk-ı ilâhî ancak devran ile sükûn bulur.

SIRRI DEVRAN

Tarikat-ı aliyyenin, Allahu tealâ'yı cehren yani âşikâre zikreden kollarından birisi de Halveti tarikatidir. Bu tarikat ehli, Allahu azim-üş-şânı devran ederek zikrederler. Zikrullah ile edilen devranın rûmuz ve işaretine ve esrarına binaen, kibar-ı meşayihin kerametleri gün gibi zâhir kemalleri bâhir, ilm-i ilâhîde yekta ve aşk-ı ilâhîde hüveydâ, esrar-ı Ali'de benâm ve müştehir olan zevat-ı zevil-ihtiramın ictihadları ile devran ve erkân ittihaz olunmuştur ki, bu tarikat-ı

aliyyede devranı ilk defa vaz'ı ictihad eden Vahidüddin-i Kadı (Kuddise sırruh) hazretleridir ve tâ'bi'yn devrinde vaz'olunan bu ictihad —El-Hamdü lillâh— günümüze kadar devam etmektedir.

Dört mezheb imamından İmam-ı Şafi'i, İmam-ı Malik ve İmam-ı Hanbel devranın helâl olduğuna cevaz vermişlerdir. Yalnız sirac-ül-ümme olan Hz. İmam-ı â'zam bu hususta hiçbir şey söylememiş, ne haram olduğunu beyanla men'etmiş ve ne de mübah olduğunu açıklayarak ibaha eylemiştir. İmam-ı â'zam hazretlerinin talebelerinden olan İmam-ı Yusuf ve İmam-ı Muhammed ki, her ikisi de müctehiddir, devranın helâl olduğu hususunda fetva vermişlerdir. Binaenaleyh, Hanefi mezhebinde devran ve semâ hususunda imam-meynin fetvası yürürlüktedir. Aşk-ı ilâhi ile yapılan devranın cevazına delil-i şer'i ve bürhan-ı kat'i olan âyet-i kerime, Zümer sûre-i celilesinin 75 inci âyatedir ki: (MELEKLERİN, ARŞIN ETRAFINI KUŞATARAK TAVAF ETTİKLERİNİ VE RABBİLERİNİ HAMD İLE TESBİH EYLEDİKLERİNİ GÖRÜRSÜN..) me'al-i mü-nifindedir.

Bu âyet-i kerimeden de sarahaten anlaşılmaktadır ki, Melâ'ike-i kirâm Arş-ı â'lânın etrafında tesbih ederek devran yapmaktadırlar. Devran, daire şeklinde olduğundan; farz, vâcib, sünnet ve nâfile olarak kıldığımız namazların, meleklerin ibadetlerini de câmi olduğu gibi, Sofiyye'nin ictihad ettiği devran-ı şerifte Arş-ı â'lâ meleklerinin ibadetlerini câmi bulunduğundan, tıpkı onlar gibi devran ederek Hakkın zikrolunması ictihad buyurulmuştur.

Bu şekilde devranın cevazına dair yukarıda bazı fetva örnekleri takdim etmiştik. Buna dair bazı müteber fetva kitaplarında da fetvalar vardır. Ezcümle, FETAVAY-I ÖMERİYYE'de Ebus-Su'ud efendi ile Zenbilli Ali Cemali efendi fetvalarında böylece mukayed-

dir. Hâc farızasını ifa edenlerin Kâ'be-i muazzamayı tavaf ederken okudukları dua ve tekbirler gibi, meleklerin ilim meclislerini, zikir meclislerini tavaf ettikleri gibi, Halvetiyye tarikat-i alıyyesi yolunda da âşıklar ve dervişler HAY.. ALLAH.. KAYYUM. DA'İM.. AHAD.. SAMED.. esmâlarını cehren okuyarak devran ederler. Dünya ehli, dünya menfaatleri için kapı kapı dolaşarak devran ettikleri gibi, Allahu tealâ'ya âşık olanlar da rızayı Bâri için ism-i ilâhi ile devran ederler ve böylece menzil-i maksudlarına ererler.

Huzur-u fâ'iz-in-nuru Cenab-ı Fahr-i risalete yüz süren bir â'rabi sordu :

— Yâ Resulallah!.. Cennet-i â'lâda da devran ve semâ var mıdır?

Resulullah sallallahu aleyhi ve sellem sükût ettiler ve cevap vermediler. O ânda, Cebra'il aleyhisse-lâm nâzil oldu ve taraf-ı ilâhiden aldığı emirle, cennet-i â'lâ'da da cuma günleri devran ve semâ edileceğini iki cihan serverine haber verdi.

Ey âşık-ı sadık!..

Cennette namaz ve oruç yoktur ama, aşkullah'ın izhar olunması münasebetiyle devran ve semâ vardır. Âşıklara müjdeler olsun!..

Mübarek isimleri tarihe ve hafıza-i beşere nakşolunmuş şeyh-ül-islâmların devran ve kıyamen zikrullah hakkında verdikleri fetavay-ı şerife örneklerinden bir kaç tanesini daha teberrüken dikkatinize sunuyorum :

Ol tâ'ife-i şerîfe-i şerife ashabı, cehr ile ettikleri ezkârı tecviz edip, tecviz eden imameyn-il mükerremeyn kavilleri üzere olup saadet-i azime ve hüsn-ü itikad ile tariklerine sülûk edip şer'ile behremend ve ber-murad olalar. (Burada zikrolunan, men'edilen devran değildir.) ALLAHÜM-

ME ERİN-EL HAKKA HAKKA..

El-Cevap : Ol müslümanları kâfir itikad eden kâfir olur. Eğer, şetederlerse tâ'zir olunur. Bu mes'ele beyanında e'imme-i Hanefiyye'den cevap bu vechiledir ki, bazı kimseler bir yere cemiyet edip devran ile vech-i şer'i üzere devranı ashab-ı Samir icad etmiştir, böyle zikrullah haramdır, eğer ibadet telâkki ederseniz kâfir olursunuz, bunun üzerine ölürsünüz, gaslolunmayıp namazınız kılınmaz ve makabir-i müslümana defnolunmazsınız dese, Amr hakkında hükm-ü şer'i nedir?

El-Cevap : Allahu â'lem rakstır. Raksa, e'imme-i din yetmiş mâ'na vermişlerdir. Raks münferid olur. Halka-i zikirde olan ki, raks değildir.

ŞEYH-ÜL-İSLAM
BALİ ZADE

Diğer fetva örneği :

Dördüncü Sultan Mehmed Hanın Devranı sofiyye dair sormuş olduğu suale verilen fetva sureti :
Bu mes'ele beyanında e'imme-i Hanefiyye'den cevap ne vechiledir ki, bu surette ol kimseleri vech-i şer'i üzere zikretmek ibadettir itikad edip, devran-ı zikrullah eyleseler, ol kimselere devran ettiklerinden ötürü bir nesne olur mu? Beyan buyurulup müsab olalar.. El-Cevap : Allahu â'lem, cehr ile zikrullahı cevazın e'imme-i din ve hususan imameyn-i mükerremeyn hazretleri tecviz ile kat'ı meratib-i âliyye ve kesf-i keramat-ı celiiyye ile ettiklerinde ıstibah-ı şerifim olmamakla buyurdum ki, hükm-ü şerifim ile vardıkta bu bapta sâdir olan ferman-ı celil-i kadrin imameyn kavli şerifleri ve fetavay-ı münifleri mucibince amel edip, dahî şeyh-i müşarün-ileyh tâ'ife-i münkiriyn bir vechile dahlettirmeyip, men'u def'e-

dip ashab-ı mu'annidinden olanlar ekid-i töv-
beleri zâhir olunca haps-i medid ile hapsedip,
şer'i şerife inkiyad ve şeyh-i müşârün ileyhe iti-
kad edince vücuh-u zecr ile darp ve te'dip ve tek-
rar islâm ve nikâh eylesin ki, saire mucib-i ib-
ret ve sebab-i maslâhat ola.. Bu hükm-ü hüma-
yunumu, sicilli mahfuza kaydedip daima maz-
munu ile amel edip şeyh-i müşârün-ileyh yedinde
ibka edesin, alamet-i şerife itimad kılasın.. Evâ'il-i
tahriran fi şehr-i Şaban-ı mu'azzam sene seb'a
ve seb'ıyn ve elf, Konstantiniyyeti mahrusse..

Sofiyye devranı hakkında fetva sureti

Şeyh-ül-islâm Muhammed Sâ'düddin efendinin,
Efdal zadeye fetva sorusu :

E'imme-i Hanefiyye'den cevap ne vechiledir ki,
bir bölük cemaat ayak üzere durup zikrederler-
ken, ihtiyarları ile yani kendi istekleri ile döne
döne zikretseler ca'iz midir? Beyan buyurulup
müsab oluna..

El-Cevap: Ca'izdir, sahihtir, zikrullah'a tayin-i
va'z yoktur.

Ketebbeh-ül-fakir

EFDAL ZADE Eş-şehir

Diğer bir fetva örneği

Bu mes'ele hakkında e'imme-i Hanefiyye'den ce-
vap ne vechiledir? Bir alay fukaray-ı muvahhıdiyn
zikrullah ederek ayak üzere kalkıp, Allahu tealâ'yı
zikredip gâni nasihati mutazammın ilâhi sözleri
okuyup gâhi ağlayıp gâhi inleyip (VEZKÜRULLA-
HE KIYAMEN VE KU'UDEN VE ALA CÜNUBİHİM
muktezasınca döne döne tevhid etseler, şer'an ne
lâzım gelir? Beyan buyurulup müsab ola..

El-Cevap: Sevak-ı cezil lâzımgelir.

Ketebehu
EBUS-SU'UD

Diğer bir fetva örneği

Bu mes'ele hakkında e-imme-i Hanefiyye'den cevap ne vechiledir? Mescidlerde, cevâmide ve sair mevkı-i şerifte fukaray-ı ehl-i tevhid cem' olup ka'idiyn ve ka'imiyn, belki da'iriyn oldukları halde zikrullah etseler ve deseler ki, zikrullah ibadettir, devran enva'ı hareketten bir hareke-i mübahıtır. Ezkâr-ı zikrullah ile memur olduğumuz ecelden bu vechile ederiz, diye itikat etmek, bir alay cehele mezkûrları ikfar edip ve deseler ki, bunlar imam olsalar biz bunlara iktida etmeyiz ve selâm verip almayız. Böyle diyen gûruha şer'an ne lâzımgelir? Beyan buyurulup müsab oluna.. El-Cevap: Allahu â'lem, mezkûr fukaray-ı ehl-i tevhid mü'min-i kâmilûn olmalarında kelâm yoktur. Belki, içlerinde lâ yu'ad ve lâ yuhsâ Evliyâ'ullah zuhur etmesi haddi tevatûrdür. Ezkâr-ı zikrullah edip meşiy ve hareketlerini mübah itikad ettikleri ecelden hâşâ ikfâr eden vâ'iz cehelesi kendileri olup MEN HAFİRE Bİ'RE AHİHİ VEKA FİYHİ mazmununa mazhar olmuşlardır. Bu itikadda musir olurlar ise, kendilerine iktida caiz olmayıp, rücu ve tecdid-i iymânları zâhir olmaz ise, selâm ve kelâmın kat'ı ve sair kefere muamelesi gibi muamele olunması lâzımdır.

ŞEYH-ÜL-İSLAM
EBUS-SU'UD

AKIL

Allahu sübhanehu ve tealâ hazretlerinin insanlara bahş ve ihsan buyurduğu en yüce ni'metlerinden

biri de AKIL'dır. Akıl nerede ise hayâ orada ve hayâ nerede ise iman da o kimsededir.

Bu, aklın herşeyi ölçüp tartabileceği mâ'nasına alınmamalıdır. Hiçbir aklın, Zât-ı Bâri'nin künh-ü hakikatine vakıf olabilmesine imkân ve ihtimal yoktur. Çünkü, akıl terazisi bu kudreti tartamaz.

Akıl, daima menfaatini arar. Menfaati olmayan yerlere gitmez.

Akıl, (TEVFİKLİ) veya (TEVFİKSİZ) olmak üzere iki kısma ayrılır.

Tevfiksiz akla malik olanların, bu akılları ile menfaatleri uğrunda yapamayacakların denâ'ât yoktur. Şöyle bir misal verebiliriz :

Bir hırsız şebekesine mensup olanlar, tevfiksiz olan akılları ile yapmayı tasarladıkları soygunun plânını hazırlarlar. Çoğu defa da bu plânlarını tam ve eksiksiz uygulayarak muvaffak da olurlar. Hatta, yakalanacak olurlarsa yine o tevfiksiz akılları ile kurtuluş çare ve yollarını da bulabilirler ve bu davadan böylece yakalarını sıyrırırlar. Bütün bunlar mümkündür ve olabilir ya, vicdan ve iz'anınıza hitabederek sizlerden soruyorum :

— Bu neviden işlere cür'et eden kişilere, akıl sahibi diyebilir misiniz?

Dünyada, hased edilmeyen değer yegâne cevher AKIL'dır. Dikkat buyurun, herkes kendi aklını beğenir, onunla böbürlenir ve her işin üstesinden gelebileceğini sanır. Oysa, bu kişinin fiillerine ve hareketlerine bakınız, akılla ilgi ve ilişkisi olmayan bir takım davranışlar içindedir.

Tevfikli akıl ise, insanı daima iyiye, doğruya ve güzele götürür. İşte VEDİA'TULLAH olan akıl cevheri de budur. Bu cevhere malik olanlara, Allahu tealâ'nın emir ve nehiyleri telkin ve talim olunabilir. Bu

akıl, hayrı ve şerri, iyiyi ve kötüyü, güzeli ve çirkini ayırdedebilmek vasfına sahiptir. Onlar Hak ile bâtılı da fark ve temyiz ederler. Yalnız, bazı ilâhi sırlar vardır ki, bu akılla da idrak ve ihata edilemez.

Mi'rac-ı güzinde, Cebra'il aleyhisselâm sidre-i müntehada kalmış ve :

— Yâ Resulallah!.. Benim sınırın buraya kadardır. Bir adım daha atarsam, ben yanarım, demiştir.

Bu hal, aklın sidre-i müntehâya kadar gidebileceğine ve oradan ileri geçemeyeceğine delil ve işarettir. Demek oluyor ki, aklın da bir sınırı vardır ve herkes o sınırı aşamaz.

Aklın da ötesinde öyle bir takım âlemler vardır ki, o âlemler ne akıl ve mantıkla, ne de havsala-i beşerle ifade ve izah olunamaz. Zira, o âlemler ve sırlar, akıl ve mantık terazisi ile ölçülemez. Bu sırlar âlemini akıl ve mantık terazisi ile ölçmeğe kalkışanın akıl terazisi kırılır ve mantığı darmadağın olur.

Aklın ölçemediği ve eremediği, mantığın çözüp halledemediği o kadar sır vardır ki, bu sırlar aklın erdiğinden çok ama pek çok fazladır. Evet, herkese akıl ve mantık gereklidir ama, bunlarla her zaman her işe erişilemez.

Yukarıda işaret ettiğimiz gibi, akıl ve mantık daima menfaatini arar. Menfaati olmayan yerlere gitmez. Bazan aldandığı da olur. Ekseriya, akıl ve mantığı ile menfaat sandığı işle, kendi zararına da gidebilir.

İlâhi sırlar ve aşk, akıl ve mantığın çok ötesindedir. Aman dikkat buyurunuz, biz akıl ve mantığı red ve inkâr etmiyoruz. Ancak, akıl ve mantıkla herşeyin anlaşılamayacağını, her sırrın çözümlenemeyeceğini ifade ve izaha çalışıyoruz.

Bilindiği gibi, mantığı ilk icad eden şeytandır. Al-lahu tealâ'ya karşı, kendi kıt ve kısır mantığı ile savunan şeytandır. Allah azze ve celle :

— Neden Âdem'e secde etmedin? سوالini tevcih buyurunca, şeytan :

— Yâ Rab!.. Beni ateşten ve âdem'i ise topraktan yarattın. Ateş, topraktan üstündür, cevabı ile mantığı ile KIYAS ka'idesini ortaya koymuş ve elbet yanılmış ve aldanmıştır. Ne akılla, ne de mantık ve kıyasla ilâhî sırları çözmeğe imkân ve ihtimal bulunmadığından, bu mantık ve kıyası ile vaki itirazından ötürü Rahmet-i ilâhiyyeden koğulmuştur.

Bu kıssa, bizlere herşeyin akıl ve mantıkla ölçülemeyeceğini ve ölçmeye yeltenenlerin şeytan gibi iflâs edeceklerini, müflis ve iblis olacaklarını açık seçik göstermektedir.

HİKÂYE

Bir akıl hastahanesinin önünden geçen birisi, pencereden dışarısını seyreden hastalardan birisine seslenerek sordu :

— Acaba bu hastahannede ne kadar deli var?

Hasta, adamı tepeden tırnağa süzdükten sonra cevabı yapıştırdı :

— Sen bizi bırak, çünkü sayımız bellidir. Bana haber ver, dışarıda ne kadar akıllı varsınız?

Evet, dünyanın üstü akıllı olduklarını zanneden delilerle, ve altı da ölülerle doludur. Bu gerçeği, hiçbir zaman unutmamak gerektir.

Ey Hakka talip, rizayı ilâhiyyeye ragıp, cemal-i lâ-yezâle âşık olan ehl-i vefa!..

Sizlere, hiç aklınızdan çıkmayacak bir düstur sunuyorum :

BİL!.. BUL!.. OL!..

Allahu tealâ'nın rizasına giden nurlu yola talip olanın, Rabbini bilmeğe ragıp bulunanın, evvelâ kendi nefsini bîlmesi şarttır. Zira, nefsini bilen, Rabbini de bilir. Allahu tealâ ise, ancak Allah ile bilinir. Bilmeyen bulamaz, bulmayan olamaz ve ham kalır.

Allahu azim-üş-şâna giden yol o kadar çoktur ki, bütûn yaratılmışların nefesleri sayısındadır ve bu gerçek ehlince mâ'lum ve müsellemdir. Fakat, en kısa yol Habib-i edib-i Kibriyâ aleyhi ve âlihi ekmel-üt-tehâyâ efendimiz hazretlerinin ira'a ve işaret buyurdıkları yoldur. Ona tâbi olmakla, her adımını onun nurlu ve mübarek adımını attığı izleri takip etmekle kolayca kat'olunabilir.

İnsaf ile düşünülecek olursa, insanı bir mikrop dahi Hakka götürebilir. Her şeyde tecelliyat-ı ilâhiyyeyi ve kudret-i sübhaniyyeyi görenler için, bu müşahade haktır ve gerçektir. Ne var ki, mes'ele görene ve işitene göredir. Her zerrede, tecelliyat-ı ilâhiyye gün gibi âşikârdır ve her nereye yönelinse kudret-i sübhaniyye derkârdır. Kâ'inatta, her zerre Allahu azim-üş-şânı ikrar, tesbih ve tahmid etmektedir. Ancak, baş gözleri gördüğü halde, kalp gözleri görmeyen, başlarının iki tarafındaki kulakları işittiği halde, kalp kulakları duymayan bu büyük ni'metten mahrum kalır.

Allahu sübhanehu ve tealâ hazretlerine giden en kısa yol, Habib-i edib-i Kibriyâ'ya ittibâ ile mümkün olan nurlu yoldur, demiştik. Bu nurlu yolun, iç içe dört kapusu vardır. Bu nurlu kapuları, yan yana değil, iç içedir.

BİRİNCİ KAPU : Şeri'at kapusudur.

İKİNCİ KAPU : Tarikat kapusudur.
ÜÇÜNCÜ KAPU : Hakikat kapusudur.
DÖRDÜNCÜ KAPU : Mâ'rifet kapusudur.

Dördüncü kapudan da geçilince, iç içe üç saray vardır :

BİRİNCİ SARAY : Kutbiyyet
İKİNCİ SARAY : Kurbiyyet
ÜÇÜNCÜ SARAY : Ubudiyyet saraylarıdır.

Bunda olan zevk-u sefanın ve esrar-ı ilâhının dille tarifi ve kalemle tavsifi mümkün ve muhtemel değildir. Tadmayan bilmez ve tadmayana anlatılamaz. Görmeyenlere göstermek mutasavver değildir. Ancak görebilenler, ancak tadabilenler bu zevk ve sefaya nail olabilirler.

Şeri'at, Resul-ü zîşânın tatlı sözleridir ki, biz ona KAVL-İ RESUL diyoruz.

Tarikat, Habib-i edib-i Kibriyâ'nın ibret alınacak fiilleri ki, biz ona EF'AL-İ RESUL diyoruz.

Hakikat, iki cihan serverinin özenilecek halleridir ki, biz ona da HAL-İ RESUL diyoruz.

Mâ'rifet, Rahmeten lil-âlemiyn olan o zât-ı akdesin sırrıdır ki, biz ona da ESRAR-I MUHAMMEDİYYET diyoruz.

İşte, bu sırra mazhar olan kutlu ve mutlu kişiler sefaya ererler, aşk bahçesinin güllerini dererler, yâr-ı hakiki ile cünbüş ederler. Allahu tealâ onları ve onlar da Allah'ı severler. Bu sevgi ve bu aşk, hakiki âşık ile hakiki mâ'şuk arasındadır ki, tadmayanın anlayamayacağı muâzzam bir sırdır.

Şeri'at, tarikat yoldur varana;
Hakikat, mâ'rifet bundan içeri..

Hakka giden yolun birinci kapusu ŞERİ'AT'tir demiştik. Ne var ki, bu aziz şeri'at-i Muhammediyye kalplerinde hastalık olanlarla, imanlarının nuru eksik bulunanlar için, taze yeşil cevizin dış kabuğu kadar acıdır. Şeri'at-i garrayı Ahmediyye'nin yani Allahu tealâ'ya yapılacak ibadet ve tâ'atin ve emâvir-i ilâhiyyeye hakkıyla ve lâıyıkıyla riayet etmenin, Allahu tealâ'nın (YAP!) dediklerini yapmak ve (YAPMA!) dediklerinden şiddetle ve dehşetle kaçınmak nefse çok ağır gelen şeylerdir. Meselâ, şeri'at orucu emreder, oysa nefis yemek ister. Şeri'at, namazı emreder, oysa nefis tenbelliği sever. Şeri'at, zekâtı emreder, oysa nefis eline geleni kendisinin sanarak ve sayarak malına ve parasına kıyamaz. Şeri'at, zinâyı men'eder, oysa nefis şehvetinin ve behimi duygularının zebunu olarak karşılaştığı her güzelle tatmin olmayı özler.

Nefis, şeri'at-i nasıl sevebilir ki, onun her türlü arzu ve temayüllerine karşıdır ve mânidir. Bu sebeptendir ki, aslında baldan tatlı olan Habib-i edib i Kibriyâ'nın mübarek sözleri olan şeri'at, zevk ve safasına düşkün olan nefse, yeşil cevizin dış kabuğu kadar acı gelir. Ağzının tadını bilmeyene ve hastaya da bal, sırasında acı gibi gelmez mi? Nefislerinin kötülükleri yüzünden kalpeleri hasta olanlarla, imanlarının nuru eksik bulunanlar için de şeri'at, cevizin dış yeşil kabuğu kadar acı gelir.

Aslına bakılacak olursa, şeri'at nefis ile öylesine bir savaşa girişmiştir ki, bu savaş din ve millet düşmanları ile yapılan savaşlardan daha çetin ve daha zorludur. Netekim, Resulullah sallallahu aleyhi ve sellem de dış düşmanlarla yapılan savaşı CİHAD-I ASGAR (Küçük cihad) ve nefisle yapılan savaşı da CİHAD-I EKBER (Büyük cihad) olarak ilân etmiştir ki, hakikatte bundan ibarettir.

Halveti yolun güderiz,
Çekilir Hakka gideriz,
Gazay-ı ekber ederiz,
İmam-ı Ali'dir ulumuz..

Hidayet burcudur nur-u şeri'at.. Saadet tâcıdır dürrü şeri'at.. Şeri'atla olan Allah'a kul, kulu makbul eder sırrı şeri'at.. Şeri'at, cana bir âb-ı hayattır, eder ihyâ dil-i zülâli şeri'at.. Şeri'attir eden insanı insan, zira nur-u peygamberdir şeri'at.. Açar hep mâ'sivânın zülmetini visale erdirir bedr-i şeri'at.. Şeri'attir nizam-ı her du-âlem, hayat-ı dü-cihan bahr-i şeri'at.. Şeri'at-sız kişinin hali husran, kemale erdirir mihr-i şeri'at.. Şeri'atle amel eyle ey âşık, selâmet semtine erdirir şeri'at..

Saray-ı din esasıdır şeri'at,
Tarik-ı Hak hüdâsıdır şeri'at..
Budur ol kapu dergâh-ı Hakka,
Ki, yolun ibtidasıdır şeri'at..
Dahi bununla hatmolur bu yollar,
Bu râhın intihâsıdır şeri'at..
Sır'at-ı müstakiyme davet eden,
Münâdiler nidâsıdır şeri'at..
Şeri'at, Enbiyânın sünnetidir;
Kamunun ihdâsıdır şeri'at..
Hudâ'nın leyle-i mi'râc içinde,
Habibine atâsıdır Şeri'at..
Yirmi üç yıla dek Cebra'ilin,
Ana vahy-i Hudâsıdır Şeri'at..
Cihanda çoktur enva'ı ulûmun,
Kamusunun hümâsıdır Şeri'at..
Bu nefs-i kâfiri katletmek için,
Hakkın hükm-ü kazasıdır şeri'at..
Cihad-ı ekber eden ehl-i diller,

Kulübunun safasıdır şeri'at..
Tarikat kârbânının önünce,
Delil-ü muktedasıdır şeri'at..
Hakikat gerçi sultanlıktır ama,
Önünde anın livâsıdır şeri'at..
Şeri'atten veli yâd olmaz aslâ,
Velinin âşınâsıdır Şeri'at..
Şeri'atle durur arz-u semâvât,
Bu bünyânın binasıdır şeri'at..
Ne bilsin şer'i pâki ehl-i ilhad,
Ol â'danın, â'dasıdır şeri'at..
Hemen anlar da aklınca sanır kim,
Nizam için â'lâsıdır şeri'at..
Sakın canâ, sakın anlara uyup;
Deme sen de nolasıdır Şeri'at..
Şeri'atsiz hakikat oldu ilhâd,
Hakikat nur-u ziyasıdır Şeri'at..
Ziya olmaz ise nuru da yok bil,
Hakikatle kıyasıdır Şeri'at..
Cihana bir veli hiç gelmez, illâ!
Elinde anın asasıdır Şeri'at..
Dahi başında tâc-ü şal ve kisve,
Hem eğninde abasıdır Şeri'at..
Hakikat canıdır ancak velinin,
Canından mâ'dasıdır şeri'at..
Çıkıyacak can beden öldüğü gibi,
Çıkıyacak sır, kalasıdır Şeri'at..
Karar etmez idin olmayacak can,
Hakikatin bekasıdır şeri'at..
Hakikat, dilber-i râ'na gibidir;
Anın zerrin libâsıdır şeri'at..
Sakın soyma anı na-mahrem içre,
Yüzün suyu, hayâsıdır şeri'at..
Hakikat, Arş-ı â'lâdır muhakkak;

O arşın istivâsıdır şeri'at..
Cemi Enbiyâ ve Evliyâ'nın,
NİYAZÎ rehnümâsıdır Şeri'at..

NEFSİN SIFATLARI

Nefsın sıfatı dörttür :

- 1) Nefs-i emmâre
- 2) Nefs-i levvâme
- 3) Nefs-i mülhime
- 4) Nefs-i mutma'inne

Nefs-i mutma'innenin üç rütbesi daha vardır :

- I) Nefs-i râdiyye
- II) Nefs-i merdiyye
- III) Nefs-i sâfiyye'dir.

Bu mertebeleri, makam-ı mâ'rifetin tarifinde üç ayrı saray olarak tarif etmiştik.

Nefs-i emmâre, insanı daima Allahu tealâ'nın men'ettiği şeylere götürür, emrettiklerinden de alıko-yar. Şeri'atin acı ve ağır geldiği nefis budur. Bu nefis sahipleri şeri'atten kaçarlar ve onu hiç sevmezler. Kâ-firlerin, âsilerin ve fâsıklerin malik oldukları nefis de budur. Şeri'at kılıcı ile bu nefis teslim alınınca, insan bu büyük düşmanına galip gelmiş olur, zâhiren insan olduğu için bâtinen de insanlığın birinci merdivenine ayak basmış ve yükselmeğe başlamış demektir. Bunun tam zıddı olarak, insan nefs-i emmâreye yenik düşer-se, yaşayış bakımından hayvanlar gibi dalâlette ve bel-ki hayvandan da daha aşağı bir derekeye düşer. Bu gibiler, dış görünüşleriyle insan gibi görünseler de, as-lında ve bâtınında yırtıcı hayvandan beter olurlar.

Demek oluyor ki, insanın mâ'nasını da insan ede-cek olan ancak ve yalnız ŞERİ'AT'tir. Allahu tealâ'ya

ve Resul-ü mücteba'ya inanan ve iyman edenler, bu nurlu yolda ilk kapudan yani şeri'at kapusundan tev-fik-i Rabbani ile dahil olabilirler. Artık bunlar Cİ-HAD-I EKBER olan nefs-i emmâreleriyle savaşa giri-şirler. Ne var ki, nefs-i emmâre ile cihad etmek, ya-zıldığı ve söylendiği kadar kolay bir mes'ele değildir. Zira, nefs-i emmârenin öyle hiyle ve desiseleri vardır ki, hariçten şeytan da vesveseleri ile katılınca, bu hiy-le ve desiseleri sezmek ve anlamak, tek başına nefsi ile mücadele eden için pek kolay olmaz.

Meselâ, şeri'atin emrettiği hususları nefsine karşı uygulayan mücahide, öyle tuzaklar hazırlar ki nefse terkettiremediği ibadetlerini iptal ettirebilmek için vesveseler telkin eder ve o nefsi u'cub ve riyâ bataklık-lıklarına sürükler. Ona :

— Şöyle bir çevrene bak!. Herkes namaz kılıyor ama, senin kıldığın namaz gibi kılabilen var mı? Sen-den â'lâ kul bulunur mu? Çoğu kimseler var ki, ne namaz kılıyor ve ne de oruç tutuyorlar. Oysa, sen na-mazını kılıyor, orucunu tutuyor, zekât veriyor ve sada-ka dağıtıyorsun. Senden üstün ve faziletli kul olabilir mi? Hiç korkmadan ve çekinmeden Allahu tealâ'ya nasıl kulluk ve ibadet ettiğini açıkla, namazını, oru-cunu zekâtını herkese anlat, senin nasıl mükemmel bir müslüman olduğunu herkes görsün ve anlasın, hiç kimsenin senden daha üstün olamayacağını öğrensın! gibi telkinlerle kendisini beğenmeğe, kendi ibadetle-rine mağrur olmağa sürükleyen u'cub ve riyâyı, hased ve gazabı, şehveti, mal ve makam sevgisini aşılamağa çalışır. Onu şöhret delisi haline getirmek için olanca gayreti ile uğraşır. Onu ibadet ve tâ'atten men'edeme-yince, Allahu tealâ'nın nehiyelerine tecavüzü emreder, hudud-u ilâhiyyeyi aşmağa zorlar :

— Allahu sübhanehu ve tealâ hazretleri çok af-

fedici ve kerem sahibidir, korkma seni de af ve mağ-firet buyurur, telkinatı ile günah işlemeğe zorlar, sapıklığa çekebilmek için ne mümkünse yapar.

Nefsin ve şeytanın bu ve benzeri hiyle ve desise-lerinden, ancak tevfik-i Rabbani ile kurtulmak müm-kündür.

Bu sebeple, şeri'at kapusundan içeriye girenler, yaptıkları işlerin hak üzere olup olmadığını fark ve temyiz edebilmek hususunda bir çok müşküllerle karşı-laşırlar, kendi kendilerine nefislerini mürakabe ede-bilmek gücüne de sahip olamadıkları için hayli boca-larlar.

Birinci kapu olan ŞERİ'AT kapusundan içeri girip bu vartalarla karşılaşanlar için kurtuluş çaresi, ikinci kapu olan TARİKAT kapusuna müracaat etmektir ki, FİİL-İ RESUL'dür demiştik. Bu kapudan dahil olan-lar, kendilerini mürakabeyi bir mürşid-i kâmile terk ve teslim etmelidirler. Şeriat ile tek başına âmil ol-mak, hastanın kendi kendisini tedaviye çalışması gi-bidir. Oysa, tarikat kapusundan girince kendisini hâ-zık ve tecrübeli bir hekimin tedavisine bırakmak el-bette daha akıllıca bir davranış olur. Bir tabib-i hâzık olan mürşid-i kâmil , müracaat eden bu hastasına bazı perhizler salık verir, ilâçlarını ve dozajlarını tayin ve tesbit eder ve onu kısa zamanda şifaya kavuşturur. Mürşid-i kâmil, nefsin ve şeytanın açtığı yaraları da zikrullah ile iyileştirir, nefsin hastalığını terbiye ve tedavi için elinden gelen gayreti sarfeder. Onu, nef-sinin ve şeytanın vesveselerinden, hiyle ve desiselerin-den kurtarmağa çalışır. Eğer, sâlik kendisine emir ve tavsiye edilen hususları aynen ve harfiyyen uygularsa, kısa bir zaman içinde feyzi artar, bununla da kalmaz HAKİKAT kapusunu da kolaylıkla bulur.

Ancak, TARİKAT kapusundan içeri mürşid olan zâtın, Resul-u ekrem sallallahu aleyhi ve sellem efendimiz hazretlerine nâ'ib olmağa lâıyk Ahlâk-ı Kur'aniyye ve ahlâk-ı Muhammediyye ile mütehallık, sünnet-i seniyye-i Nebviyye ile müzeyyen ve mütetabık, ârif-i billâh, vâsıl-ı ilâllah bir şeyh-i agâh olması şarttır.

Yoksa, mürşid suretinde görünerek halkı ibadet ve tâ'atten men'eden kulu kulluktan uzaklaştıran mürşid-i kâmil olamaz. Olsa olsa, böyleleri mürşid suretinde birer iblistir ki, maalesef sayılamayacak kadar çoktur. Çünkü, bu gibiler de iblisin mürşidleridirler. Bu tâbire şaşırmayınız!.. Mürşid-i Rahman olan veliler bulunduğu gibi, mürşid-i Şeytan olan deliler de eksik değildir. Allah azze ve celle, bu gibilerin şerlerinden Habib-i edib-i hürmetine bizleri ve bütün insanları korusun.. (Âmin, bi-hürmeti seyyid-il-mürseliyn.)

Bunlar, dergâh bârigâh-ı ahadiyyete giden yol üzerinde iblis gibi oturarak halkı Hakka varmaktan men'ederler ve tarik-i Hak namına tarik-i dalâlete sürüklerler. Hatta, yalnız insanların imanlarını çalmakla da kalmazlar canları, malları, ırz ve iffetleri ile de oynamaya yeltenirler.

Binaenaleyh, Hak yolcularına âcizane tavsiyem bu gibi kimselerden uzak bulunmalarıdır. Zira, bunlardan uzak olmak Allahu tealâ'ya yaklaşmak demektir.

Bizim kasedtiğimiz mâ'nada mürşid-i kâmil, her hal-ü kârda müstakiym olur. Mürşid-i â'zam olan Habib-i edib-i Kibriyâ'ya hakkıyla ve lâıykıyla nâ'ib olabilmek şeref ve imtiyazına nail bulunur. Keramat-ı vücud-u Muhammediyyet'e sahip olarak, Hak'tan gayri kimseden hiçbir şey beklemez. Allahu tealâ'nın kendisine bahş ve ihsan buyurduğu ni'metleri yemez, başkalarına yedirir, giymez başkalarına giydirir. Kimse-

ye bâr olmaz, yâr olur. Müritlerini, akla gelen ve gelmeyen her çeşit kötülüklerden korur ve kurtarır. Onları, daima Hak yoluna iletmeğe uğraşır. İstikameti öğretir, insanlığa hizmeti öğretir. Muhabbet-i ilâhiyyeye vasıl olabilmenin tek yolu ve çaresi olan şefkat ve merhameti telkin ve talim eder. Malik olduğu gizli hazinelerini, müridinden esirgemez, kıskanmaz ve onları eğiterek vâsıl-ı didar eder.

Böyle bir mürşid-i kâmile erişebilmek bahtiyarlığına mazhar olanlar, şeriatın da, tarikatın da hazzına ve süruruna kavuşurlar, hakikat ve mâ'rifet kapularına ulaşırlar ve oradan da geçerek kutbiyyet sarayına varır ve kurbiyyet tahtına otururlar, ubudiyyet saltanatını sürerler. Bu 'kutlu ve mutlu kişiler, Hak'ta yok olup Hak ile bekaya erer ve sıddıkiyyet makamını ihraz ile Melik-i muktedir olan Allah azze ve celle indindeki mak'ad-ı sıdka erişir; Enbiyâ, Evliyâ, sıddıykler, şehidler ve salihlerle beraber zât cennetine girerler, taraf-ı ilâhiden ikram ve ihsan olunurlar. (Allahümme yessir lenâ yâ Müyessirü yâ Allah!..)

Ey âşık-ı sadık ve Hakka tâlip olan kardeşim :

Bu fakir-i pür-taksir, şeri'atı bir gül ile tarif ve tavsif etmeğe çalışacağım. Bir gülü elimize aldığımız zaman, o gülün dikenini ŞERİ'AT'e, sapı TARİKAT'e, çiçeği HAİKAT'e ve kokusu da MÂ'RİFET'e misaldir.

Gülün kendisi de, kokusu da ancak dikeninin ve sapının muhafazası ile mümkündür. Dikenini ve sapı olmazsa, ne gül ne de kokusu kalır. Gülü koruyan bunlardır. Tıpkı bunun gibi, HAKİKAT ve MÂ'RİFET de, ŞERİ'AT ve TARİKAT ile hıfzolunur. Güle ve kokusuna malik olmak isteyenler, o gülün sapına da dikenine de tahammül etmek mecburiyetindedirler. Böylesine bir tahammül ve mecburiyet ise, o güle ve kokusuna âşık olanlar için büyük bir fedakârlık sa-

yılamaz. Bunu, aslâ unutmamalıdır. Hâr açılırsa gül olur. Gülün bekası diken ile kaimdir. Düşünmelidir ki, her işin başı bir takım zorluklarla başlar. Buna mukabil, her zorluğa iki kolaylık bahş ve ihsan buyurulduğunu Kur'an-ı azim-ül-bürhan kesin olarak açıklamıştır.

İlk tahsilini tamamlayamayan bir kişi ortaokul tedrisatına devam edebilir mi? Etse de, okunanlardan ve anlatılanlardan bir şeyler öğrenebilir mi? Orta tahsilini tamamlayamayanlar da, lisede muvaffak olabilirler mi? Liseyi bitiremeyenler, üniversitede yüksek tahsil yapabilirler mi?

İmdi, ŞERİ'AT ilkokuldur. TARİKAT, ortaokuldur. HAKİKAT lise ve MÂ'RİFET üniversite ile tefsir olunur. Nasıl ki, Hz. Musa aleyhisselâma kadar gelen dinler ilkokula, MUSEVİLİK ortaokula, İSEVİLİK liseye ve MUHAMMEDİLİK de yüksek tahsil olan üniversiteye benzerler. Bu minval üzere misal vermeğe devam edecek olursak, SUHUF'lar ilkokul okuma kitabına, TEVRAT ve ZEBUR ortaokul kitabına, İNCİL lise kitabına ve Kur'an-ı aziym de üniversite kitabına müşabihdir.

Bir binanın, temeli ve duvarları sağlam olmazsa, çatısı tutmaz ve yerine oturmaz. Tavanı olmayan bir binada da elbette oturulamaz. Hal ve hakikat böyle olunca, binanın temeline ŞERİ'AT'i, duvarlarına TARİKAT'i, çatısına ve tavanına da HAKİKAT'i, içinde oturulmasına da MÂ'RİFET'i teşbih edebiliriz. Bu dört unsur bir araya gelmezse, gayet tabii bina da olmaz.

Zünnarı kesmeden iynana nail olunur mu? Sırat'ı geçmeden cennete varılır mı? Demek ki, küfür kalpten çıkacak ki, iymana oraya yerleşebilsin. Şirkten kurtulmalıdır ki, kişi muvahhid olabilsin.

Mend olup ana rahmine düşmeyen, insan olarak

doğabilir mi? Vücut bulabilir mi? Hayat arkadaşlarımız olan eşlerimizi birer güle ve kayınvalidelerimizi de dikene teşbih edecek olursak, diken misali kayınvalidelerimiz olmasaydı, gül misali eşlerimiz nasıl vücut bulurlardı? Demek ki, gülü elde etmek isteyenler, dikenine katlanmalı ve onu hoş ve tabii görmelidirler. Dikenine tahammül edemeyenlerin, güle talip olmaları cidden ve hakikaten şaşılacak bir haldir.

Saadete erişmek isteyenler, bir takım zorluklara ve sıkıntılara hazır olmalı, azim ve sebat sayesinde bütün güçlüklerin yenilebileceğini de aslâ unutmamalıdır.

Netekim, ölmesini bilmeyenlerin yaşamağa da hakları yoktur. Tarlalarını ekmek, madazlamak, çapalamak zahmet ve meşakkatine katlanamayanların da o tarla veya tarlalardan ürün almaları mümkün değildir. Kadının ezâ ve cefasına tahammül edemeyenler de, evlât sahibi olamaz ve babalık hazzına eremezler.

Bu konuda, daha bir çok misaller vermek kabildir. Fakat, ibret alabilecek yeteneğe sahip bulunanlara bu kadarının da yeterli olacağını zannederim.

Öz ve özet olarak şu misali de zikredebilirim :

İslâm'da, nefse müşkil ve ağır gelen ŞERİ'AT'e, o müşkillerden hasıl olan menfaatler TARİKAT'e, Hak yolunda bulunmak HAKİKAT'e, Hakka vuslât bularak safaya ermek ve iki cihanda da sultan olmak ise MÂ'RİFET'e en güzel birer misaldir.

Cenab-ı Hak, cennet ve cehennemî halk ve icat eyleyince, Cebra'il aleyhisselâma :

— Git ve yarattığım cenneti seyr-ü temaşa eyle!.. buyurdu.

Cebra'il aleyhisselâm bu emr-i ilâhî ve ferman-ı sübhani üzerine cennete vardı, cennet ni'met ve de-

recelerini, köşklerini ve saraylarını seyretti. Mest-ü hayran kaldı.

Fakat, cennete girmek için bir takım mani'alar bulunduğunu da müşahade eyledi ki bunların abdest, gusül, namaz, oruç, hac ve zekât, cihad gibi gibi farzlar olduğunu anladı ve Hakka niyazda bulundu :

— Yâ Rebbel-âlemiyn!.. Halk ve icat buyurduğun cennetin tarif ve tavsifi mümkün ve muhtemel değildir. Gözlerin görmediği, dimağların düşünmediği, kalplerin tahattur dahi edemediği ni'metler yaratmış ve hazırlatmışsın. Ancak, bu mani'aları aşarak bu ni'metlere erişecek olan kullara aferinler olsun. Bu mâni'aları aşacak kul var mıdır?

Hitab-ı izzet şeref-sadir oldu :

— Benim öyle has kullarım vardır ki, onlar beni severler ve ben de onları severim. İşte, o kulların emirlerimi canlarına minnet ve başlarına tâc-ı devlet bilirler. Bu mâni'alar, elbette onların cennetime girmelerine engel olamayacaktır, belki bu kullarımın cennetime girmelerine vesile teşkil edecektir, buyuruldu.

Cebra'il aleyhisselâm, yine emr-i ilâhi ile cehenneme vardı. Cehennem derekelerini, orada bulunan zincirleri, ateşten kelepçeleri ve bukağıları, mâ-ı hamiyim-i, zakkumları, hurma ağacı kalınlığındaki yılanları, katır cesametindeki akrepleri, ateş deryalarını, ateşten mâ'mul tabutları gördü ve büyük bir korku ve dehşete kapılarak, celâl-i ilâhi ile titrerken, cehennemin etrafına insanın nefsin hoş gelen içki, kumar, kadın ve saire gibi nefsin arzuladıkları ve şeytanın tuzak olarak hazırladıkları şeyleri gördü ve yine niyazda bulundu

— Yâ Rab!.. Bütün bunlara aldanmayacak ve buraya girmeyecek kulların da var mı?

Hak celle ve alâ buyurdu :

— Evet yâ Cebra'il!.. Benim has kullarım, bu fuhşiyata ve bu alâyişe aslâ aldanmazlar, şeri'atimden hiç ayrılmazlar, emirlerimden ve nehiyelerimden hiç bir sebep ve suretle farig olmazlar. İşte, ben o has kullarıma cehennemi haram kıldım.

Ey ehl-i vefa!..

Kur'an-ı aziym, mü'minlere şifa ve kâfirlere husrandır. Kâfirlere ve münkiirlere, şeri'at ağır ve müşkildir ama âşıklara ve gerçek mü'minlere ni'met ve devlettir. Evet, şeri'at kâfirlere, münafıklara, günahkârlara ve âsilere nisan yağmuru gibidir. Nasıl ki nisan yağmuru isabet ettiği yerlere, rahmet-i ilâhiyye olarak taze bir hayat bahşeder ve yeşertirse, o çevreye canlılık, yeşillik ve güzellik erıştırirse, gül bahçesindeki goncaları açıtırıp yetiştirirse ve cihana misk ve anber kokuları ulaştırırsa, mü'minlere de aynı tazelik ve canlılığı, güzellik ve özelliği ve en nefis kokuları ve duyguları bahşeder. Buna mukabil, aynı nisan yağmuru bir pislik birikintisine düşünce onun pis ve çirkin kokularını artırır, kâfirlerin, münafıkların, günahkâr âsilerin de tiksindirici kokularını çevrelerine yayar. Bunun için de, onlar nisan yağmuru mesebesinde olan şeri'atten hiç hoşlanmazlar.

Şeri'at, mü'minlere ni'met ve devlet, kâfirlere nîket ve zillettir. Şeri'at, mü'minlere kolay ve rahat, kâfirlere ve münafıklara zor ve berbat gelir. Şeri'at, âşıklara nur ve rahmet, kâfirlere ise korkunç bir zulmettir. Şeri'at, mü'minlere hafif ve afif, kâfirlere de azap ve ıkap ile müteradiftir.

Onun için değil midir ki, nefsimize ağır gelecek olan ilâhi emirleri hakkıyla ve lâıykıyla yerine getirebilmek için, biz âciz kullarına kolaylıklar bahş ve ih-

san buyurmasını niyaz ediyor ve günde en az kırk kerre :

— Yâ Rabbel-âlemiyn!.. Ancak sana ibadet edebiliriz ve bu ibadette daim olabilmemiz için ancak senden yardım bekleriz, diye Allahu tealâ'ya yalvarıyoruz. Zira, Allahu azim-üş-şân bir kulunu huzuruna kabul buyurmayacak olursa, o kulundan şeri'atını ve zât-ı ülûhiyyetine karşı yapmakla mükellef bulunduğu ibadet ve tâ'atını ref'eder ve o kul Rabbine ibadetten şevk ve zikirden zevk alamaz.

Ârifler buyurmuşlardır ki :

— Bir kulun, bir vakit namazı kazaya kalsa, o kul: (Acaba, ben Rabbime ne gibi bir suç işledim ki, Rabbim beni huzuruna kabul buyurmadı?) diye derin derin düşünmeli, tövbe ve istiğfar etmeli ve gözyaşı dökerek pişman olmalıdır.

Bu sözleri sakın yadırgamayınız!. Allah azze ve celle hazretleri mü'min kullarını öylesine seviyor ki, onları günde beş vakit huzuruna kabul buyurmak tenezzülünde bulunuyor. Binaenaleyh, Allah aşkına susayanlar, bu aşka vasıl olabilmek için hiçbir fedakârlıktan çekinmemeli ve kaçınmamalıdır. Tam bir teslimiyyet ile Allahu tealâ'ya teslim olmalı ve onun emirlerine ve hükümlerine riayeti canlarına minnet ve kendileri için en büyük ve erişilmez saadet bilmelidirler.

Dünya hayatı fânidir, gelip geçici ve elden gidicidir. Bu fâni âlemden sonraki baki ve ebedi âlem için en büyük sermaye, ancak ve yalnız iymandır, Allahu tealâ'ya ibadet, tâ'at ve muhabbettir. Hak'tan geldik, er veya geç önünde sonunda yine ona dönüp gideceğiz. Şu halde, akli başında, vicdanı ve sağduyusu yerinde olanlar onun her mâ'nada sevimliye lâyık olduğunu, onun yegâne mahbub ve matlûp bulunduğunu bir ân bile hatırlarından çıkarmazlar. Ona kulluk et-

menin, gerçekte sultanlık olduğunu takdir ve her nefeslerinde onunla olmayı arzu ederler. Onun sevdiklerini sever, sevmediklerini de sevmezler. Onun yerdiğini yerer, övdüğünü överler. Hak ile hak olurlar, kendi özlerini bilirler, aşkullah ile yaşarlar ve Hakka âşık olarak bu fenâ âleminden beka âlemine göçerler. Bu mutlu ve kutlu kişiler, ölmez OLUR'lar. Yani, ham kalmazlar.

Onun için, ŞERİ'AT'sız TARİKAT bâtıldır. TARİKAT'sız ŞERİ'AT de münkir ve münafıklara atıldır. Âşıklara, şeri'at baldan tatlı, tarikat susuz kalanlara MA-İ ZİLAL'den lezizdir. Hakikat bir tâc ve mâ'rifet ise ebedi bir sultanlıktır ki, aslâ zevali yoktur. Şeri'at-sız ve tarikatsız hakikat ve mâ'rifete ancak Allahu teâlâ'nın lûtf'u keremi, fazl-ü inayeti ve hidayeti ile erişilebilir. Zira, Allahu sübhanehu ve tealâ hazretleri mülkünde müstakillen maliktir, istediğini istediğine vermeğe kadirdir. Dilediğini hidayete ve dilediğini de dalâlete iletir. Dilediğine azap eder, dilediğini de affıyla şâd eder. Cennet ve cemal, ibadetlerle değil, ancak fazl-ü keremi iledir. Şirkten gayrı, dilerse bütün günahları affeder. AFÜV'dür, affı sever. Kerimdir, keremi sever. Kendisine yürüyerek gidene koşarak gelir. Zât-ı ülühiyyetini zikreden zikreder. Rahman'dır, zât-ı ahadiyyetini tanımayanları dahi mahrum etmez. Azabını imhal eder ve fakat aslâ ihmal etmez. Lâtif'tir, lûtfu sever. Cemil'dir, güzeli sever. ALLAH diyeni mahrum bırakmaz, mahzun koymaz, mahcup kılmaz. Onu sevenler, onun sevgililerini de sevmelidirler. Sevgililerinin en başında Habib-i edib-i Kibriyâ Hz. Muhammed Mustafa (Sallallahu aleyhi ve sellem) efendimizdir. Allah azze ve celle, zât-ı ülühiyyetini sevenlere lûtfen ve tenezzülen hitap buyurarak :

— Eğer, beni seviyorsanız ve eğer bu sevdiğinizde

sadık iseniz, Muhammed'ime tâbi olun, onu sevin ki ben de sizi seveyim ve günahlarınızı bağışlayayım!.. ferman-ı sübhanisi ile, Resulullah sallallahu aleyhi ve sellem'in yüce katındaki şeref ve itibarını beyan ve ilân buyurmuştur.

Ey Hakka talip :

İslâm şeri'atini öğrenebilmek için, evvelâ din-i mübiyn-i islâmın aka'id ve ibadetlerinin mâ'na ve mahiyetini ve daha sonra da islâm tasavvufunun hakikatlerini öğrenmek ve öğrendiklerini de tam bir ihlâs ile yerine getirmek kulluk görevlerinin başında gelir.

Bu ihlâs ile Allahu tealâ'ya ibadet ve tâ'at ederk hakikate ve nefsinin mârifetinin zevkine varabilmek ve o hali iktisap edebilmek isteyenler, mutlâka bir mürşid-i kâmilin terbiye ve mürakabesine girmeli, nefsin kötü ve çirkin sıfatları olan u'cub, kibir, riyâ, enâniyyet yani benliği terketmeli, Kur'an ahlâkı ile ahlâklanmağa çalışmalı ve gönlünden Allah aşkından ve peygamber muhabbetinden gayrısını söküp atmalı, mâ-sivâdan soyunup arınmalı, kalbini aşkullah, muhabbetullah ve muhabbet-i Resulullah ile tenvir ve tezyin eylemelidir.

Hakka talip olanlar, bu saydıklarımızı sıdk-ü ihlâs ile yerine getirebilirlerse, kısa zamanda matlûp ve maksutlarına vasıl olurlar.

Âşıklar için lüzumlu ve önemli olan vazifelerden birisi de, Ehlullah'a muhabbet etmektir. Zira, Ehlullah'a muhabbet aynen Resulullah'a ve Resulullah'a muhabbet ise yüce Allah'a muhabbet olduğundan, kişinin feyzinin artmasına sebep ve vesile olur.

Âşıkların feyzi en ziyade kendi mürşidine muhabbet etmesi ve onun hizmetini seve seve yerine getirip yapması ve o zât-ı âli-kadrin dua ve himmetini alma-

siyla artar. Müridin, hürşidine karşı derunundan gelen muhabbet, mürşidin derununda cârî olan mâ'nevî bir nehir gibidir. İşte, cârî olan feyiz, mürşidin müridine feyzini aktarmasına sebep olur. Ne var ki, bu feyiz müridin mürşidine olan muhabbetinin azlığına veya çokluğuna göre cereyan eder. Sözün kısıtı, mürid mürşidini ciddi, samimi ve rıyâsız bir muhabbetle sevmelidir. İyi bilmelidir ki, kalpten kalbe yol vardır. Binaenaleyh, mürid mürşidine olan aşk ve muhabbetinin karşılığını, mürşidinden göreceği himmetle alır ve maksuduna tez zamanda ulaşır. Bütün bu anlattıklarımız, asırlar boyunca denenmiş, müsbet ve verimli sonuçları görülmüş gerçeklerin özünü özetidir.

MÜRŞİDE YAPILACAK RİÂYET HAKKINDA BİLİNMESİ VE BELLENMESİ LAZIM OLAN BAZI VAZİFELER :

BİRİNCİSİ : Niyyet âdabıdır. Âşık; Allah rızasıy-
çün eline, beline ve diline sahip olmağa gayret etme-
lidir.

İKİNCİSİ : Rabîta âdabıdır. Şeyhini hatırandan hiç
çıkarmamalı, şeyhinin bulunmadığı yerlerde dahi ay-
nen şeyhinin huzurunda imiş gibi edebe riayet etme-
li, şeyhin huzuru ile ve sevgi ile şeyhine hizmette ku-
sur etmemelidir.

ÜÇÜNCÜSÜ : Mürşidinin huzurunda edebe fev-
kalâde dikkat ve riayet etmelidir.

DÖRDÜNCÜSÜ : Şeyhi ile konuşurken, sözleri ve
davranışları ile son derece edepli ve terbiyeli olmalı,
iltifat görürse şımarmamalı, ihtar ve ikazla karşıla-
şırsa şeyhine küsmemelidir.

BEŞİNCİSİ : Mürşide sadakat ve samimiyetle hizmeti cana minnet bilmelidir.

ALTINCISI : Şeyhinden ihlâs, istifade ve istifaze ve huzur-u kalb talep ederken de edepli olmalıdır.

YEDİNCİSİ : Evrâd ve ezkârını okurken de son derece edepli bulunmalıdır.

SEKİZİNCİSİ : Seyr-i sülûk ve nefis ile mücadelede edebe son derecede dikkat ve riayet etmelidir.

Birinci vazife niyyet âdabıdır denilmiştir. Hiçbir zaman hatırdan çıkarmamalıdır ki, her iş ve her amel niyyete göredir. Bu sebeple, âşık yapacağı her işi, işleyeceği her ameli Allah için yapmalıdır. Tam bir ihlâs ile ve Allah için yapılan ameller makbul ve mergub olur. Kulların görmeleri, övmeleri ve sevmeleri için işlenen işlerde ise riyâ karışabilir. Herkes ve her iş ve amel, işleyenin niyyetine göre cezalandırılır. Hak rizasını tahsil niyyeti ile ve Allah için işlenen ameller, Allahu tealâ tarafından kabul buyurulur ve mükâfatı ihsan olunur. Halkın görmesi için yapılan ve az çok riyâ karışan ameller ise, belki bazı kulların takdirlerini celbeder amma, âhiret âleminde mürâ'înin yani gösterişçinin hiçbir nasibi olamaz. İşlenen amel, dünya için yapılırsa o amelî işleyen muhtemel dünyaya malik olabilir ve her istediğini ele geçirir. Fakat, işlenen amel karşılığında âhiret talep olunursa, o kimseye âhiret eciri verilir. Allahu azim-üş-şâna şükredenler yakın bir gelecekte muhakkak mükâfatlarını bulur ve alırlar. Kur'an-ı azim-ül-bürhanın beyan buyurduğu gerçek budur. Böyle olunca, Hak rizasına ve Hakka talip olanlar her işlerini Allah rizasını tahsil niyyet-i hâlisanesi ile yapmalıdırlar.

İkinci vazife, rabita âdabıdır denilmiştir. Allah için. Allah yolunda sadık olan mürid, kalbini şeyhi vasıtasıyla Cenab-ı Kibriyâ'ya tevcih etmelidir. Yalnız Alla-

hu tealâ'yı ve Hak rızasını talep etmeli: (İlâhî! maksudum sensin, matlûbüm ve isteğim senin rizayı şerifindir.) niyazı ile dünya veya âhireti değil, bizzat Allahu sübhanehu ve tealâ hazretlerine tâlip olmalıdır. Âşık, ESMA'dan geçerek MÜSEMMA'ya talip olunca, yani bir başka deyimle mürid zata talip olunca sîfata teveccühü sahih olmaz. Zata teveccüh etmek ve Zata talip olmak, sîfata teveccüh mertebesinden elbet daha â'lâdır. Zatullah'a talip olanlar, dünya veya âhirete talip olamazlar ve olmamalıdırlar. Zira, onların kasıdları ancak ZAT'tır. Zat, ise hiç şüphesiz sîfattan daha yücedir. Kaldı ki, ZAT'a malik olan mutlâka sîfata da malik olur. Buna karşılık, sîfata malik olan zata malik olamaz.

Üçüncü vazife, müridin mürşidinin huzurundaki edebidir, denilmişti. Mürid, şeyhinin huzurunda nasıl edep ile bulunursa, şeyhinin bulunmadığı yerlerde de aynen şeyhinin huzurunda imiş gibi edebe riayet etmeli, kulluk vazifelerini tam ve eksiksiz yerine getirmeli, her yerde ve her işte son derece edepli ve terbiyeli olmalıdır. Biz, Allahu azim-üş-şânı göremiyorum amma, Allah azze ve celle her hal-ü kârda bizi görüyor inancı ve güvenci, kulun islâmını ihsana tebdil eder ve onu mü'min-i kâmil haline getirir. Allahu tealâ'nın, kendilerine şah damarlarından daha yakın olduğunun bilinci, müridin kalbindeki SEYR-İ İLLALLAH aşk ve şevkini artırır. Maksud, ancak Allahu zülcelâl vel-kemal hazretleridir. Şeyhine böylesine bir rabîta ile bağlananlar için bu hal, seyr-i ilallah'a vesile olur.

Kâmil ve mütekâmil bir mürid, mürşidinin zatına ve ef'aline ve Hakka olan tâ'atına kemal derecesinde muhabbet etmelidir. Buna muvaffak olan müridin kalbinden, mürşidin ruhaniyyeti kat'iyen ayrıl-

maz. Nasıl ayrılırsın ki, kişi hakkıyla sevdiğini hiç unuttabilir mi? Aklı, fikri ve zikri hep sevdiğindedir. İşte, sadık bir mürid şeyhine olan hürmet ve muhabbetiyle mürşidine tevessül ederse, seyr-i sülûkünde şeyhi ile daim olur ve şeyhini bir ân için bile olsa hatırından çıkarmaz, o hal ile ve o halin feyiz ve berekâtı sayesinde sadık mürid Hak rızasına kolaylıkla vasil olabilir. Bunun mutlâka böyle olacağına tam bir itikad ile bağlanmağa da RABITA denilir. Sadık mürid, mürşidine öylesine hürmet ve muhabbette bulunur ki bu muhabbeti kendisine nefsinı unutturur, mürşidini hiçbir suretle hatırından çıkarmaz ve bu mertebede mürşid ile mürid arasından ikilik kalkar ve mürid mürşidinde yok olur. Müridin, mürşidine karşı bu ihlâsına karşılık (ŞEYHTE YOK OLMA) derecesi Allahu tealâ tarafından sadık müritlere ihsan ve inayet buyrulur. Mürşitte hasıl olan feyz-i ilâhi, müritte de hasıl olmağa başlar. Bu gayet mu'azzam bir inayet-i Rabbanîyedir. Böyle bir inayete nail ve mazhar olan müride, taraf-ı ilâhiden dört âli mertebe ihsan buyrulur :

- I) FENA FİŞ-ŞEYH mertebesidir.
- II) FENA FÎ-PÎR mertebesidir.
- III) FENA FÎR-RESUL mertebesidir.
- IV) FENA FİLLAH ni'met-i uzmâsıdır.

Allahu tealâ'da yok olanlar da Hak ile bâki olurlar, onunla cünbüş ederler ve MAK'AD-I SIDK'a ererler.

Mürşidine hizmet etmeyi murad eden mürid, bu hizmetini mutlâka abdestli olarak yapmalıdır. Bu abdest, hem zâhir hem de bâtın abdesti olmalıdır. Zâhir abdesti, abdestin dört farzı olan dirseklere kadar elleri ve yüzü yıkamak, başın dört bölüğünden bir bölüğünü meshetmek, topukları ile ayakları yıkamak-

tan ibarettir. Evvelâ eller yıkanır, sonra sırası ile üç kerre ağıza ve buruna su verilir, yüz yıkanırken sakalların arası hilâllanarak, baştan gayrı her uzuv üçer kerre yıkanır ki, bunlar da abdestin sünnetleridir.

Bâtın abdesti ise, mürşidine hizmet edecek olan âşıklar, tarif edilen zâhir abdestine riayet ettikleri gibi, bâtın abdestine de aynı şekilde dikkat ve riayet etmelidirler. Zâhir abdesti, el ve kollardaki, yüzdeki, ayaktaki ve diğer abdest uzuvlarındaki kirleri giderdiği gibi, bâtın abdesti de bütün bu uzuvlardaki mâ'nevi kirleri arındırır ve paklar. Meselâ ele bulaşan maddi kirler, su ile yıkanmak suretiyle temizlenebilir-se de, mâ'nevi kirleri su ile izale mümkün değildir. Bundan dolayıdır ki, suyun fi'ilen ve hükmen bulunmadığı yerlerde, bâtın taharetine işaret olmak ve bâtın abdestinin kıymet ve ehemmiyetine dikkati çekmek için teyemmüm farz kılınmıştır.

Binaenaleyh, âşıklar zâhir abdesti alırlarken, Besmele-i şerife ile ellerin yıkanması sırasında, şunları düşünmeli ve :

— İlâhî!.. Rizayı şerifine aykırı yerlere el uzatmayacağım. Zât-ı ülûhiyyetinden gayrısına el açmayacağım. Bundan önce aldığım abdestle, bu abdestim arasında bilmeyerek, yanlışlık veya unutkanlıkla rizayı ilâhiyyene aykırı bir yere el uzatmış isem, bu ellerimi su ile yıkayıp temizlediğim gibi, mâ'nen de öyle temiz tutacağım, diye niyyet etmeli ve Allahu tealâ'ya söz vermelidir.

Parmakların arasının hilâllanması, yani ovuşturulması da dünya muhabbetinden el yumağa remz ve işarettir. Ağızı sünnet üzere üç kerre yıkarken, bâtın abdesti olarak da şunları düşünmeli ve:

— Yâ Rab!.. Zât-ı ülûhiyyetini zikir ve tevhid ettiğim, kitabını okuduğum, şükür ve hamd-ü senâ ey-

lediğim bu ağzımla gıybet etmeyecek, yalan söylemeyeceğim, kötü ve çirkin sözler sarfetmeyeceğim, kimseye iftirada bulunmayacağım; lüzumsuz, boş ve anlamsız sözlerle, küfür, seb ve şetmile kirletmeyeceğim. Lûtfeyle, bundan böyle senin sevmediğin hiçbir söz benim bu ağzımdan çıkmasın, rizayı şerifine uygun olarak helâl ve tayyib olan şeylerden yemek bana nasib olsun, niyazında bulunarak Allahu azim-üş-şâna söz verilmelidir.

Zâhirde, ağız su ile, misvak ile, fırça ve diş macunu ile ve bunların hiçbirisi bulunmazsa parmakla ovularak yıkandığı ve arındırıldığı gibi, bân abdesti ile de yukarıda saydığımız hususlar düşünülerek ve niyyet edilerek paklanır. Bu takdirde, Allahu tealâ'nın men'ettiği şeylerden kaçınmak ve sakınmak mümkün olur ki, ağızın bânını ve mâ'nevi temizliği de böylece sağlanmış olur.

Aynı şekilde, buruna üç kerre su verilirken de, tıpkı ağızda olduğu gibi niyazda bulunmalı ve :

— İlâhil.. Burnuma cennet kokularını, şemme-i Muhammediyye'yi duyur, diye yalvarmalıdır.

Yüz yıkarken de, bân abdesti olarak şunları düşünmeli ve :

— Yâ Rab!.. Yüzümü, zât-ı ülûhiyyetinden gayrısına yöneltmem, ancak senden ister ve ancak senden beklerim. Rizayı ilâhiyyeni gözlerim. Gözlerime ibret ni'metini bahş ve ihsan buyur, ancak senin ni'metini, cennetini ve cemal-ı bâ'kemalini göreyim. Kâfirlerin, yüzlerinin kara ve gözlerinin gök olacağı o büyük gün geldiğinde, benim yüzümü ak eyle, yüzümden ve alımdan secde eserini silme, yüzümü nur-u Kur'an ve nur-u Habib-i Rahman ile nurlandır, baş yüzümü insan ettiğin gibi, bân ve ruh yüzümü de insan eyle, niyazında bulunmalıdır.

Abdesti farz kılan âyet-i kerimede de, bu sözümüze ve görüşümüze delâlet ve işaret vardır. Allah azze ve celle hazretleri, Kur'an-ı keriminde şöyle buyurmaktadır :

— Ey mü'minler!.. Namaz kılmak istediğiniz zaman, ellerinizi ve yüzlerinizi yıkayınız.

Demek oluyor ki, insanların bir zâhir ve bir de bâtın yüzleri vardır ve bu sebeple emr-i celil-i ilâhî YÜZÜNÜZÜ şeklinde değil YÜZLERİNİZİ ve ELLERİNİZİ olarak ayet şeref-sadir olmuştur.

Evet, zâhir abdestinde kollar yıkanırken, bâtın abdesti olarak da şöyle düşünmeli ve :

— İlâhi!.. Kollarım, rizayı ilâhiyyene aykırı işler görmesin, ancak senin için tutsun, senin için yazsın, senin için çalışsın, rizayı şerifin için vursun. Ellerimi ve kollarımı kötüye kullanmayacağıma, kötü şeyler yazmayacağıma, kimseye haksız yere vurarak incitmeyeceğime, çalmayacağıma, diye niyyet ederek Hakka söz vermelidir. Ayrıca, defterinin sağ yanından ve sağ eline verilmesini, ellerine cehennem kelepçeleri takılmamasını, cehennem ateşine atılmamasını, hasret ateşi ile yakılmamasını da tazarrû ve niyaz etmelidir.

Zâhir abdestinde baş meshedilirken, bâtın abdesti olarak da şunları düşünmeli ve :

— İlâhi!.. Başıma iymân tâcını giydirdin, o muazzam tâcî ebediyyen başımdan alma, beni iymansızlar gûruhu arasına salma, diye yalvarmalıdır.

Ensenin ve kulakların mesholunarak zâhir abdestine devam edilirken, bâtın abdesti olarak da şunları düşünmeli ve :

— Yâ Rab!.. Kulaklarıma Hak kelâmından gayrı sözler işittirme, sevmediğin sözleri bana duyurma, bu dünya âleminde en büyük bir lûtuf olarak bana

(EY MÜ'MİN!..) hitab-ı kerameti ile hitap buyurduğun gibi, yarın kıyamet gününde de bu kerim hitap ile beni şâdeyle.. Zât-ı ülûhiyyetine kulluk şeref ve imtiyazını yüklediğin boynuma, küfür ve nifak yüklerini, günah ve isyan hamulelerini yükleme, boynuma cehennem bukağılarını ve zincirlerini vurdurma, diye niyazda bulunulmalıdır.

Zâhir abdestinde ayaklar yıkanırken, bâtın abdesti olarak da, şunları düşünmeli ve :

— Yâ Rab!.. Şu ayaklarımı hidayet yollarında sabit ve daim eyle, rizayı ilâhiyyene, rıdvanına, cennet ve cemaline giden yoldan ayaklarımı kaydırma, sırat-ı müstakiym üzere doğru yolda son nefesime kadar yürümeği nasip ve müyesser eyle, söz veriyorum rizayı şerifin olmayan yerlere gitmeyeceğim, her zaman ve her mekânda ancak rizayı ilâhiyyene doğru seyredeceğim, diye de niyaz edip Hakka söz vermelidir.

Bütün bunları aynen ve harfiyyen yerine getirerek zâhir abdesti alan âşıklar, aynı zamanda bâtın abdesti de almış bulunurlar, her iki abdesti de tamamlamış cem'etmiş olurlar. Abdeste başlarken BİSMİL-LAH-İR-RAHMAN-İR-RAHİYM ve sonunda EL-HAMDÜ LİLLAH diyen ve her uzvunu yıkarken Kelime-i tevhid ve kelime-i şهادeti tekrar edenler, zâhir ve bâtınları ile Allahu tealâ'nın rizayı şerifine muvafık tam bir abdest almış olurlar ki, bu abdest âşıkların abdestidir. Zâhidler, yalnız su ile zâhir abdesti alır ve elbette me'cur olurlar. Oysa, âşıklar zâhir ve bâtın abdesti alırken, gözyaşlarını abdest suyuna karıştırarak, gönüllerinde aşk ateşi ile ısınmış ve hatta kaynamış gözyaşı ile abdest almış olduklarından kurb-u sultan olurlar, vâleh-ü mest-ü hayran kalırlar.

Bunun içindir ki, Hakka talip olan âşıklara Hak mürşitleri daima abdestli bulunmaları lüzumunu ha-

tırlatır ve emrederler. Bu abdestlerinde noksanlık getirmemeği müridlerine talim ve tavsiye ederler. Kaldı ki, şeriat-ı garrayı Ahmediyye'de daima abdestli bulunmak müstehaptır. Fakat, tarikat-ı Muhammediyye ve silk-i celil-i Ahmediyye'de mürşidin emrine imtisalen lâzım ve vaciptir. Bu sebeple, şeyhin hizmetinde bulunacak olanların behemehal abdestli bulunmaları şarttır. Daima abdestli bulunmanın sayısız faydaları vardır. Daima abdestli bulunan kişi, ibadete hazır ve müheyyâ demektir. Ayrıca, daima abdestli bulunanlara nüzül (inme) inmeyeceğini de bil-vesile müjdelemek isterim.

Âşık, her zaman günahlarına, kusur ve gafletlerine tövbe etmelidir. Aynı zamanda, bütün mü'minler içinde istigfar etmelidir. İstigfar etmek demek (YA RABI.. SENDEN AFFOLUNMAMI, BAĞIŞLANMAMI İSTİYORUM..) demektir.. Âşık, Fatiha sûre-i celilesiyle ihlâs-ı şerif okuyarak, mürşidinin ruhaniyyetine hediye etmelidir. Âşık, kalbini daima mürşidinin kalbine rabtettmeli ve bu rabitasında tam bir ihlâs ve muhabbet üzere bulunmalıdır. Zira, kalpten kalbe yol vardır. Mürşidin ruhaniyyetinin, müridin mürşidine olan kemal-i muhabbetinden dolayı, nerede olursa olsun, kendisi ile beraber olduğunu yakinen bilmelidir. Çünkü, sadık mürid uyanık iken, uykusunda ve rü'yâsında ve her halinde mürşidinin ruhaniyyeti ondan ayrılmaz. Mürşid, sadık müridin maksud ve menziline vesile olduğundan, mürid mürşidini göz açıp kapayıncaya kadar hayalinden kaybetse, yani tarfe't-ül-ayn miktarı unutsa veya hatırından çıkarsa, o müridin makbul bir mürid ve sadık bir talib-i Hak olamayacağına ehl-i hakikat müttefiktirler.

Mürid-i sadık, mürşidinin yüzüne bakmaksızın hizmet etmelidir. Şeyhinin huzurunu bir kale gibi far-

zetmeli, sultanın emrinden ve hizmetinden firar eden ve sonra yakalanarak tekrar huzura getirilen firari gibi, şeyhine karşı tam bir hudû üzere bulunmalıdır. Mürşidi emretmeden, huzurunda oturmamalı, şer'i ve fıkhi yahut tarikatle ilgili bir müşkili varsa kemal-i tâ'zim ile sormalı ve o müşkilini halletmelidir. Kendiliğinden söz söylememeli, şeyhinin huzurunda iken ihvanı ile aslâ konuşmamalıdır. Tarikatte ne kadar eski veya ihtiyar olsa dahi mürşidin huzurunda konuşmaktan sakınmalıdır. Zira, şeyhin huzurunda ihvanı veya başkaları ile yüksek sesle konuşmak, müridin feyzine mâni olur, amellerinin iptaline yol açar ve nâsibi kesilir.

Mürşidin huzurunda konuşmaktan sakınmanın da birçok faydaları vardır. Biz, özellikle iki yararını açıklamak isteriz :

BİRİNCİSİ : Mürşidine ve makamına hürmet ve tâ'zimidir.

İKİNCİSİ : Nefsine izhar-ı mahviyyettir, denilmiştir.

Âşık olan kimse, nasıl ki mâ'sukundan gayrısına bakmadığı gibi, mürid de şeyhinin huzurunda âşıkın mâ'suku karşısında durduğu gibi durmalı, şeyhinin meclisinde bulunan kimselere iltifat etmemeli, mürşidine hürmet, muhabbet ve tâ'zimini ziyade kılmalıdır. Müridin, mürşide karşı olan hürmet, muhabbet, aşk ve tâ'zimi Allah ve Resulü için olduğundan, zâhirde şeyhine olan tâ'zim ve muhabbeti de Allahu tealâ ve Resul-ü muctebâ'ya râcidir. Hal böyle olunca şeyhin huzurunda hudû ve huşû içinde durmak, istihsal-i maksud ve rizayı matlûb için tazarrû üzere bulunmak, bâtına ve rizaya müteveccih olmak lâzımdır.

Mürid-i sadık, mürşidini Resulullah sallallahu aleyhi ve şellemin nâ'ibi ve halifesi olarak gördüğünden ve bildiğinden, hüküm-ü tasarrufta mürşide olan hürmet ve itaatin Habib-i edib-i Kibriyâ'ya hürmet ve mutava'at, mürşide olan isyanın ise Resul-ü zîşâna ve Allahu azim-üş-şâna isyan olduğunu hiçbir zaman unutmamalıdır. Netekim, Hadis-i şerifte de böyle buyurulmuş ve bütün gafillere duyurulmuştur. Bahis konusu Hadis-i şerif, me'alên şöyledir :

BANA İTAAT, ALLAHU TEALA'YA İTAAT, BANA İSYAN, ALLAHU ZÜL-CELAL VEL-KEMAL'E İSYAN, EMİRİNE İTAAT BANA İTAAT; EMİRİNE İSYAN BANA İSYANDIR, buyurmuştur.

Âlimler, Enbiyâ'nın vârisleridirler. Diğer bir Hadis-i şerifte de şöyle buyurulmaktadır :

KAVMÎ ARASINDA ALİM, ÜMMETİ ARASINDA NEBİ GİBİDİR.

Bir diğer Hadis-i şerifte de şöyle buyurulmaktadır :

ÜMMETİMİN ALİMLERİ, BENİ İSRAİL'İN NEBİLERİ GİBİDİR.

Görülüyor ki, zümre-i dervişanın mürşidlerine ihlâs üzere tâ'zim etmeleri, terakki ve te'ali etmelerine sebeptir. Bunun aksi olarak, mürşidi, kerih ve küçük görmek de Tarıkatta tedennilerine sebeptir. Bu itibarla şeyhin huzurunda gafil kalp ile veya nefsinde şeyhi aleyhinde bulunmak ve şeyhi hor görmek, şeyhe karşı lâ'übalî hareketlerde bulunmak, mürşidin o müridinden nefretini mucip olacağından, mürşid nazarından soku-

tunu ve kalbinden muhabbetin hurucunu intâc eder. Ehl-i Hak demişlerdir ki :

— Yedi kat semadan düşmek, mürşidin kalbinden ve muhabbetinden düşmekten daha ehvendir.

Her kim, Allah rızasıçün şeyhine ve üstadına hürmeten tatlı ve mülâyim bir söz söylese, mağfired olunur, fevz-ü necata kavuşur.

Mürşidin sözlerini lisanı ile tasdik etmekle beraber, lâfzan veya kalben şeyhine muhalefette bulunulmamalıdır. Zira, mürşide gerek lâfzan ve gerekse kalben itiraz ve muhalefet eyleyen mürid, ebediyyen felâh bulamaz. Çünkü, Ehlullah'ta bazan öyle umur ve kudret vardır ki, mahz-ı kudretten neş'et eder. Bazı umur ve kudret de vardır ki, bir hikmete mebnidir. Mürşidin yaptığı işten ve o işin sebep ve hikmetinden sorular sormak, şeyhine kalben dahi olsa itiraz ve muhalefette bulunmak, taarruz ve tecavüze yeltenmek o zât-ı akdesi karşı edepsizlik olacağından, bu çirkin ve kötü davranışın müridin helâkine sebep olacağından korkulur.

Hiçbir zaman unutmamalıdır ki, mürşidin iradesi kendisinde değildir, Hak'tadır. Her iş, zâhırde görüldüğü ve yorumlandığı gibi olamaz, nice gizli sebepleri ve hikmetleri vardır. Binaenaleyh, hemen teslim-i külli ile teslim olmalı, kalp huzuruna kavuşmalı, sükût edip konuşmamalıdır.

Ey Hakka talip!..

Mürşid ile lâ'übalı üslûp ve ifadelerle konuşmak tarikat-i aliyyede kat'iiyyen caiz değildir, demiştik. Ancak, dini veya dünyevi bir müşkilin halli veyahut halini arz için olursa, cevaz vardır. Gördüğü bir rû'yayı kendisine bahş ve ihsan buyurulan bir keşfini hikâye ederek beklemeli, mürşidi tâbir ederse kemal-i dikkatle dinlemeli, etmezse mutlâka tâbiri için talep ve is-

rarda bulunmamalıdır. Zira, tâbir edilmeyişinde de bir sebep ve hikmet bulunduğuna itikad etmek gerekir.

Mürşide yapılacak riayetin beşincisi, ona hizmet etmek âdabıdır, denilmişti. Mürşide hizmet, ya bedenle veya mal ile olur. Bedenle olan hizmet iki kısımdır :

BİRİNCİSİ : Mürşide hizmet etmek, Allah ve Resulüne râci olduğundan buna böylece itikad etmeli ve o hizmetin kendisine Allahu tealâ tarafından büyük bir ni'met olarak bahş ve ihsan buyurulduğunu bilmelidir. Böyle bir hizmete mazhariyetinden dolayı; memnun, mesrur ve müteşekkir olmalı, kendisine teklif edilen işten usanmamalı veya bu işi kerhen yapmamalıdır. Aksine hareket, yapılan amelin ecrini kaybetmektir. Kendisine verilen iş ve hizmeti, Allah için yapanın da ecre nail olacağı muhakkaktır. Bu hizmette, şeyhinin ricalarını dahi bir emir telâkki etmeli ve hiç geciktirmeden derhal yerine getirmelidir. Velew ki, emrolunan iş çok güç dahi olsa, hiçbir özür ve engel o işin yapılmasını geciktirmemelidir. Meğer ki o işte Allahu tealâ'ya —Mâ'azallah— isyan gibi bir hal olursa, Allahu azim-üş-şâna isyanda kula itaat caiz olmayacağından, şeri'atte de böyle bir emre itaat olunamaz. Fakat, tarikatte mürşidin müridini imtihan etmesi melhuz olduğundan ve müridin mürşidine hüsn-ü zan ve niyyeti olması icabettiğinden :

— Mürşidim, benim Allahu tealâ'ya isyanımı aslâ ve kat'a istemez. Her halde, bir hikmete mebni beni gayr-ı şer'i işe memur etti, inanç ve itikadı ile şeyhine itaat etmesi lâzımdır.

Netekim, nefis terbiyesi için bazı mürşid-i kâmil müridlerine gayr-ı şer'i işler işleterek onları imti-

han ve islâh etmişlerdir. Bu işi, her kişi anlamaz. Bu işi, ancak er kişi anlar!..

HIKÂYE

İbadetleri ile u'cub illetine müptelâ olan müridini terbiye etmek için, ramazan günü halk arasında ve âşikâre ona oruç yediren ve o müridin halk tarafından levmedilmesine yol açan ve şeri'atin emri ve hükümü gereğince onun hapsolunmasına sebep olarak o müridin u'cubunu kıran ve ramazan sonrası aynı müridine altmış gün birbiri ardınca keffaret ve bir gün de kaza niyyeti ile oruç tutturan mürşid-i kâmiller, sayılamayacak kadar çoktur ve gizlidir.

HIKÂYE

Mürşid-i agâh, ârif-i billâh bir zât-ı akdes, âlem-i bâkiye göçeceği gün müridlerine erdikleri makamları kendilerine bildirmek ve şeyhe teslimiyetlerinin derecelerini anlatarak halifelerinden hangisinin kendisini istihlâfa ehak olduğunu tanıtmak için hepsini yanına çağırır ve her birisine :

— Bu akşam, bacını benim odama getir!.. emrini verdi.

Bu emri, gayr-ı şer'i addederek suretâ :

— Eyvallah efendim!.. demekle beraber içlerinden de :

— Böyle çirkin ve gayr-i meşrû bir teklif bize yapılır mıydı? diye düşünerek şeyhlerine levmeden halifeler, mürşidlerinin bu emrini nazar-ı itibara almadılar. Zira, görünüşte yapılan teklif şer'i şerife uygun

değildi ve mahiyyeti itibariyle Allahu tealâ'ya isyan demekti. Binaenaleyh, böyle bir işte kula itaat caiz olmazdı.

Ancak, içlerinden gerçekten ârif olan birisi, kendi kendisine :

— Yıllardır emrinde ve hizmetinde bulunduğum şeyhim, bize hiçbir zaman şeri'at hükümlerine, islâma, insana ve ahlâka mugayir herhangi bir teklifte bulunmadı. Bunda, mutlâka bizim anlayamayacağımız bazı hikmetler vardır. Şeyhime karşı hüsn-ü zannım tamdır, diye düşündü ve evine giderek eşini aldı ve şeyhin odasına götürdü. Şeyh, kendisine :

— Şimdi de aşağıya in, ocağı yak ve suyu ısıt, gusul edeceğim! dedi ve onu gönderdikten sonra yatağına girerek, halifesinin eşine :

— Kızım!.. Sayılı nefeslerim tükenmek üzeredir. Ben, Rabbime mülâki olacağım. Ruhumu teslim edince, çenemi ve ayaklarımın parmaklarını bağla, karnımın üstüne ağır bir şey koyuver ve bana da hakkını helâl et, dedi ve ALLAH sayhası ile ruhunu teslim eyledi.

Kadıncağız, feryat ve figan ederek aşağıda ocak yakmak ve su ısıtmakla meşgul eşine keyfiyeti haber verdi. Mürşidine teslimiyyetinde gerçekten sadık olan halife, bilâ-münazaa onun postuna oturdu.

Bu misalleri, tarikat-i aliyyede şer'i şerife muhalif gibi görünen bazı hadislerin aslında şeri'ate tamamiyle uygun olduğunu açıklamak için verdik. Bu ve benzeri bir çok olaylarla, bir çok gafiller bu sırları görmüşler ve ârif-i billâh olmuşlardır. Müridin, mürşidinin elinde gassal elindeki meyyit gibi olması, onun daha üstün derecelere yükselmesini sağlar. Mürşid-i kâmiller, mâ'nevi tabib-i hazıktırlar. Onların terbiye ve tedavileri sayesinde İNSAN olmak isteyenlerin, tes-

lim-i külli ile teslimiyyetleri şarttır. Onların her emirlerinde ve tavsiyelerinde nice hikmetler mevcuttur. Menzil-i maksuduna ermek isteyenlerin, mürşidlerinin emirlerini, sebep ve hikmetini idrak edemeseler dahi yerine getirmeleri lâzımdır. Yoksa, gayr-ı şer'i olduğu zannıyla itiraz veya muhalefet edenler ham kalırlar.

Yukarıda bilvesile (NEFS İLE CİHAD, CİHAD-I EKBERDİR) demiştik. Bu cihadı yapabilenler ise, ancak erlerdir. Cihad hud'adır, nefsin ve şeytanın hud'asına ise herkesin akli ermez. Nefs ve şeytan ile cihadı bilenler, bazan nefsi Allah'a isyan suretiyle nefs-i şeytanı Allah'a itaat ettirirler ki, bu işe şeytanın bile akli ermez lâ'al ve mebhut kalır. Bu iddia ve görüşümüzü isbatlayan nice kıssalar vardır amma, risâlemizin hacmi isti'aba kâfi değildir.

Mürid, mürşidine karşı herhangi bir vâ'dde bulunmuşsa, helâk olacağını bilse dahi, o taahhüdünü mutlâka yerine getirmelidir. Bütün işlerini geri bırakıp, o vâ'dini ifa etmeli, mürşidinin tayin ve tesbit ettiği vakitten bir ân bile olsa geciktirmemelidir.

Mürşide, mal ile hizmetin âdabı da şudur: Mürid, Allahu tealâ'nın kendisine bahş ve ihsan buyurduğu bütün mal ve evlâdın, âlem-i ezelde mürşidinin ruhaniyyeti berekâtıyla taraf-ı Hak'tan atâ ve ikram olduğuna itikad etmelidir. Bu itibarla, malının ve evlâdının tamamıyla mürşidine ait bulunduğunu, kendisinin de şeyhinin kölesi olduğunu, yiyip içtiklerinin ve giydiklerinin mürşidinin kereminden olduğunu bilmeli ve böyle itikad etmelidir. Mürşidine, herhangi bir şey takdim edecek olursa, herkesin mürşidine takdim ederken de âşikâre değil, edeple postunun altına koyuvermeli veya posta ile göndermelidir. Şeyhe hizmet eden bir mahremi vasıtasıyla da takdim olunabilir. Takdim ettiği şeyin, mürşidi tarafından kabul edil-

mesini kendisine minnet bilmeli ve şeyhinin reddetmemesinden dolayı Hak tealâ'ya şükretmelidir.

Daha önce de izaha çalışmıştık. Mürid, mürşidinin Resulullah sallallahu aleyhi ve sellem nâ'ibi ve halifesi olduğunu bilmeli ve öyle tanınmalıdır. Binaenaleyh, mürşid reddedecek olursa, Allah ve Resulünün de kendisini reddedeceğine inanmalı, kabul ederse Allah ve Resulünün kendisini kabul buyuracaklarına itikad etmelidir.

Mürşidin ruhaniyyetinin, müridi üzerine hazır ve nazır olduğu, yaptığı her işten, attığı her adımdan Allahu tealâ'nın izniyle haberdar bulunduğu inancıyla uykusunda bile mürşidine karşı hürmetkâr olmalı ve ayaklarını uzatarak yatmamalıdır. Her hal-ü kârda, mürşidine hürmet ve muhabbet etmeli, bu hürmet ve muhabbetten dür kalacağı korku ve kaygusu içinde bulunmalıdır. İyi bilmelidir ki, mürşid-i kâmil ister hayatta isterse âlem-i bekada bulunsun, müridin ruhu kabzolunurken, ruhaniyyeti ile hazır olarak şeytanın şerrinden ve hiylesinden onu kurtarır ve şeytanı o ânda def'eder. Mürşidin ruhaniyyeti, Münker ve Nekir kabir sorularını sorarken de müridinin yanında hazır olur ve müridine münkereynin sorularına cevap verirken yardım eder. Kabirde de, onu şeytanın şerrinden, hiyle ve desiselerinden korur ve kurtarır. Mürşidin ruhaniyyetinden şeytan daima firar eder.

Gel ey kardeş Hakkı bulayım dersen,
Bir kâmil mürşide varmayınc'olmaz..
Resulün cemalin göreyim dersen,
Bir kâmil mürşide varmayınc'olmaz..

Niceler geldiler mürşid arayı,
Arayanlar buldu derde devâyı,

Bin yıl okur isen aktan karayı,
Bir kâmil mürşide varmayınc'olmaz..

Gel imdi kardeşler gidelim bile,
Nice âşıkların bağırını dele,
Cebra'il delildir Muhammed bile,
Bir kâmil mürşide varmayınc'olmaz..

Kadılar, müftüler cümle geldiler;
Kitapların bir araya koydular,
Sen bu ilmi kimden aldın dediler,
Bir kâmil mürşide varmayınc'olmaz..

Cümle kitapları yayayım dersen,
Nice onda varıp kalayım dersen,
Her bir harfine yüz bin mâ'ni versen,
Bir kâmil mürşide varmayınc'olmaz..

YUNUS EMRE'm bunda mâ'ni var dedi,
Bir kâmil mürşide sen de var dedi,
Hazret-i Musa'ya Hızr'a var dedi,
Bir kâmil mürşide varmayınc'olmaz..

Ey âşık-ı sadık!..

İyi bil ki, ruhaniyyette hicab ve madde, müddet ve zaman yoktur. Bazı ârifler şöyle rivayet etmişlerdir:

Ihvanımızdan bazıları, vefat eden mukarreb müridin kabrine teveccüh ettiklerinde, mürşid-i kâmilin ruhaniyyeti ile müridinin imdadına yetiştiğini, kendisini teselli ettiğini, kabrin dehşet ve vahşetinden merhumu teskin eylediğini keşfile müşahade etmişlerdir. Zikrolunan bu hâlet, Kudretullah'a râci olup, Allahu téalâ'nın kudret ve kuvvetine inanmak iyma-
nın erkânındandır. Bu ve benzeri mâ'nevi konularda,

aklın tasarrufu bulunmadığından, hemen böylece itikad lâzımdır. Bütün bunlar esrar-ı ilâhiyye'dendir. İlâhi sırların ise, akılla ölçülemeyeceği tabii ve âşikârdır. Asıl akıllı kişi ona denir ki, mürşid-i kâmilin bulunmadığı yerlerde dahi kendisinin her işine ve her haline izn-i ilâhi ile vakıf ve muttali olduğuna itikad eder ve inanır. Ga'ib âlemini ancak Allahu sübhanehu ve tealâ hazretleri bilir. Kullarından dilediğine de bildirir.

Onun için mürid, sahip bulunduğu malına ve mülküne, rütbe ve makamına, sıhhat ve hayatına güvenmemeli, bunların hiçbirisine itibar ve itimad etmemeli, ancak ve yalnız Allahu azim-üş-şânın fazl-u keremine itimad ve istinad eylemelidir. Madde âleminde kişinin sahip bulunduğu hiçbir şey Allahu tealâ'nın fazl-u keremiyle müsavi olamaz. Kendisine bahş ve ihsan buyurulan herşeyin, Allahu tealâ'nın fazl-u kereminden olduğunu hiçbir zaman unutulmamalı ve buna böylece itikad ederek daima hatırdâ tutmalıdır.

ALLAHU TEALA'NIN VE RESUL-Ü MÜCTEBA'NIN SEVMEDİĞİ SIFATLAR

Kibir, riyâ, u'cub, süm'a, hades, gazap, şehvet, mal ve dünya sevgisi, rütbe ve makam tutkusudur.

KİBİR : Kendisini ve nefsinin başkalarından yüksek görmek, hakkı kabul etmemek, büyüklenmek, büyüklük satmaktır.

RIYA : Yaptığı iyi ve güzel amelleri, Allah rızası için değil de, gösteriş için, desinler, söylesinler, övsünler ve sevsinler diye yapanlardır ki, böylelerine MÜRA'İ denir.

U'CUB : İbadetlerinde kendisini başkalarından üstün görmek, bundan dolayı gururlanmak, bütün diğer insanları Hakka ibadette kendisinden aşağı bilmek ve ibadet ve emellerine güvenmektir.

SÜM'A : Yaptığı iyi ve güzel hareketleri, Allah rızasını tahsil niyyeti ile değil, gösteriş için, herkesin duyması ve beğenmesi ve kendisine iyi adam denilmesi ve öyle tanınması gayesi ile yapmaktır.

HASED : Başkalarının nail oldukları ni'met ve faziletleri çekemeyen, kıskanan ve o ni'met ve fazileti giderebilmek için elinden gelen herşeyi yapmaktan çekinmeyen kimselerin halidir ki bu gibilere HASİD denilir.

Başkalarının malik oldukları ni'metlere kendilerinin de malik olmalarını istemeğe GIBTA denilir. Gıpta, şeri'atte caiz ise de tarikat ve hakikatte aslâ caiz değildir.

GAZAP : Olur olmaz herşeye kızmak ve öfkelenmek, kızdığı veya öfkelendiği zaman da her türlü kötülüğü yapmaktan çekinmemektir. Gazap, kişiyi mâ'nen ve maddeten helâke sürükleyen bir çirkin sıfattır.

ŞEHVET : Nefsinin esiri olmak, Allahu tealâ'nın men'ettiği şeylere istek göstermek, eline fırsat geçince ne bahasına olursa olsun emellerine muvaffak olmağa çalışmak, Allahu tealâ'nın emirlerinden ve hükümlerinden ziyade nefsin arzu ve isteklerini yerine getirmektir. Şehvetlerine düşkün olanlar, Allahu tealâ'yı ve kıyamet gününü düşünmeden, nereden gelirse gelsin aldırış etmeksizin, haram-helâl demeksizin arzu ettikleri şeye ulaşabilmek uğrunda herşeylerini feda etmeğe razı olan bedbaht kişilerdir.

MAL VE DÜNYA SEVGİSİ : Bunlara ehl-i dünya veya mal canlısı da denilebilir. Istilâhat-ı sofîyyede (HUBBU MAL) tabiri kullanılır. Bu gibiler kalplerinden diğer bütün muhabbetleri sürüp çıkarmışlar ve onun yerine mal ve dünya sevgisini doldurarak, nazargâh-ı ilâhî olan kalplerini kirletmişlerdir.

RÛTBE VE MAKAM TUTKUSU : Istilâhat-ı sofîyyede buna (HUBBU CAH) tabiri kullanılır ki, bu gibilerin de rûtbe ve makam için yapamayacakları kötülük, göze alamayacakları fedakârlık yoktur. Bugünün dünyasında, bunun her ülkede bir çok örnekleri maalesef görülmektedir.

Oysa, bütün bu sıfatlar şeytan sıfatlarıdır. Bu sıfatlardan kurtulabilmek için ise, kişinin kibirini tevazu'a ve alçak gönüllülüğe, riyâsını ihlâsa, u'cubunu amellerini beğenmemeğe ve güvenmemeğe, Hakka güvenmeğe, süm'asını yaptığı salih ameli Hak'tan gayrı herkesten saklamağa, hasedini Hakkın verdiklerine kanaat ve Hakka şükretmeğe, gazabını hilmîyyete yani yumuşak başlılığa, şehvetini ve nefsinin isteklerini Allahu tealâ'nın emir ve istekleri yönünde kullanmağa, mal ve dünya sevgisini Allah ve Resulullah sevgisine yöneltmeğe, rûtbe ve makam tutkusunu da Hakka kul olmak şeref ve bahtıyarlığına çevirmeğe çalışmalı ve alışmalıdırlar. Bu sıfatlardan ve bunların irâs edecekleri tehlike ve zararlardan sakınmak ve kurtulmak ancak bu sayede mümkün olur. Nefsini bu çirkin şeytan sıfatlarından paklayıp arındıramayanlar, derviş olamayacakları gibi gerçek bir mü'min ve müslüman da sayılamazlar.

Tarikat âdabından birisi de, tenhalarda oturmak, halkten uzlet etmek ve işlediği hatalara tövbe etmek, gözyaşı dökerek Allahu tealâ'dan affını ve mağfiretini niyaz etmektir.

Âşık, her fırsat ve vesile ile Allahu sübhanehu ve tealâ hazretlerinden kendisini sırat-ı müstakiymde daim ve kaim kılmasını dilemeli ve istemelidir. Aynı zamanda, mürşidinin sıhhat ve âfiyetini, mertebesinin yüceltilmesini, şeri'at ve tarikatin tervicinde ve sünnet-i seniyye-i Mustafaviyye'nin ihyâsında mürşidinin tevfikinin refik olmasını, iman üzere göçmesini niyaz etmeli ve tarikati pirinin ruh-u pür-fütuhlarına Fâtîha-i celile ve ihlâs-ı şerifler okumalı, salâvat getir-melidir.

Sonra, gözlerini yummalı ve öldüğünü düşünme-lidir. Kendisini soymuşlar, teneşire yatırmışlar, yıkayıp kefenlemişler, namazını da kılarak kabrine yerleştir-mişlerdir. Bütün bunları safha safha mülâhaza etme-lidir ki, TEZEKKÜR-Ü MEVT dediğimiz bu düşünce, âdab-ı tarikattandır. Ölümü düşünmek ölüm getirmez ama, ölümü düşünmemek kişiye zulüm getirir. Kaldı ki, önünde sonunda her fani için muhakkak ve mu-kader olan bu akibetten, yâni ölümden hiç kimse yaka-sını kurtaramamıştır ve kurtaramayacaktır. Bu hal, mürşidini her ân ve mekânda kendisiyle birlikte farze-dip, bu vasıta ile Hak tealâ'yı talep eden ve (İlâhi!.. Maksudum sensin.. Matlûbum ise, ancak **senin rizayı** şerifindir..) niyazında bulunan ve mürşidinin ruhaniy-yetine tevessül ve temessük eyleyen, onun ma'iiyyetin-de ve onun vasıtasıyla Allahu tealâ'ya vuslâtı kasde-den her âşık için şarttır ve lâzımdır.

Bu şekilde Bâbullah'a yapışanların, o kapudan boş dönmeyecekleri ise muhakkaktır. Bâb-ı ilâhiyyeye kar-şı durarak kalbini dünya meşgale ve vesveselerinden arındıran, her nefeste Hakkı tevhid eyleyen ve kalbi-ni evvelâ LA İLAHE ile tathir ve şirkten tenzih eden ve daha sonra İLLALLAH ile tasdik ve tatmin eyleyen ve bu minval üzere Mevlâ'yı müte'al hazretlerini zik-redenlerin, Rabbil-âlemiynin zikrine muhatap olacak-

ları, rahmet-i sübhaniyyeye mazhariyetle zâkir ile mezkûrun karşılıklı birbirlerini zikretmek suretiyle vuslâta erişecekleri kesin olarak bilinmelidir. Bundan sonra zâkir ism-i celâle başlayarak ALLAH.. AL-LAH.. dedikçe, âlemlerin Rabbinin LEBBEYK LEBBEYK KULUM hitab-ı izzeti ile müşerref olur ve bu defa HU.. HU.. HU.. ile ism-i zata devam ederek vuslâtını tamamlar ki, bu ikmal zikrin iptidasıdır. Gerçi, zikrin sonu yoktur ve zikrin sonu, zikrin başıdır. Bu hâlet, zâkirin neşvesine bağlıdır. Bu hal ile ne kadar kalabilirse, o kadar neş'elenir ve zevkiyâb olur. Bu hâlette müstagrak olunca, gece ve gündüz tamim eylese, âşık için hâ'is-i terakki ve vesile-i rahmet olur.

Onun için âşık her halinde, yani ayak üzeri dururken, otururken ve yatarken Mevlâ'yı unutmamalı, gizli veya âşikâr, gece veya gündüz, lisanen veya kalben, hâlen ve sırnan âlemlerin Rabbinin zikretmeli, kalbi zikirten aslâ hâli olmamalıdır.

Lâfza-i celâli ve tecelli-i ilâhiyyeyi kalbi üzerinde mülâhaza ederek zikri ve sırrı kalbi ile ve lisanı da zikr-i ilâhi ile meşgul olurken, öyle bir hâlet zuhur eder ki, âşıka böyle bir hal geldiğinde dudaklarını kapatır, dilini damağına yapıştırır, nefsinin ve lisanının dahli olmaksızın yalnız kalbi ile ALLAH.. ALLAH.. diye zikretmeğe başlar. Bu zikre, ıstılâhat-ı sofiyyede VELED-İ KALB denilir.

Tesbihatta, adede riayet etmek lâzımdır. Bu minval üzere, bir gün ve bir gecede yani yirmi dört saatte en az beş bin kerre zikretmek lâzımdır. Ne kadar artırılırsa, o derece efdaldır. Her namazdan sonra bin kere ALLAH denilse, günde beş vakitte beşbin eder. Her sâlik için, günde en az yedi yüz tevhid, beş yüz ism-i celâl (ALLAH) beş yüz ism-i zât (HU) demek önemli bir vazifedir. Daha çabuk vuslât isteyenlerin

ise, en az yedi yüz tevhidden sonra, beş bin ism-i celâl ve beş yüz ism-i zât okuması gerekir. Bunu yapabilenler, tez zamanda vuslâta nail olurlar. Bu tavsiye, umumi bir beyandır. İstisnâ-i olanlar da vardır ve Allahu tealâ'nın rahmeti vâsidir.

Önemli bir tavsiye de şudur :

Zikir esnasında, kalbe dünyevi bir fikir ârız olursa: (İlâhi! Maksudum sensin.. Matlûbüm, ancak senin rizayı şerifindir..) denilmelidir. Zikre başlamadan önce her defasında en az onbeş, veya yirmi beş, yahut yetmiş veyahut yüz kerre ESTAĞFİRULLAH demelidir. Yani (Allah'ım! Beni affeyle.. Senin affını ve mağfiretini diliyorum..) denilmelidir. Zikrin evvel ve âhîrinde Resul-ü ekrem sallallahu aleyhi ve sellem efendimize en az on beş, veya yirmi beş kerre salât-ü selâm okumak, zikrin ındallah kabul buyurulmasına vesile teşkil eder.

Habib-i edib-i Kibriyâ efendimiz hazretleri: (KUL, TEVHİDE BAŞLAYINCA ARŞ-I RAHMAN TİTREMEĞE BAŞLAR. ALLAHU ZÜL-CELAL VEL-KEMAL TEVHİD EDEN KULU AFFETMEYİNCE ARŞIN TİTREME-Sİ DURMAZ.) buyurmuşlardır.

Her ibadetten evvel, behemehal Allahu tealâ'ya tövbe ve istiğfarda bulunulması ve ancak tövbe ve istiğfardan sonra ibadete başlanılması Kitabullah ile sabittir. Suç ve isyan derdinin ilâcı budur: Tövbe yap-rağı ile istiğfar kökünü kalp havanında tevhid tokma-ğı ile döğmek ve bunu gözyaşı ile sulandırmak, aşk ateşinde pişirmek ve kanaat kaşığı ile yemektir. Ehl-i tahkik, bu reçeteyi denemiş ve başarılı sonuçlar almışlardır.

Bu yolda bulunmak isteyenler, ancak Zât-ı Bâri'-

ye talip, rizayı ilâhiyye ragıp olmalı, dünya ve âhiret umur ve ahvalinden, bâtın hallerinden, keşif ve fütuh-tan, velâyet ve kerametten bir şeye bağlanıp kalma-malı, tam bir sadakat ve istikametle Allahu azim-üş-şâna tâlip olmalı: (İlâhi! Maksudum sensin, matlûbüm ise ancak senin rizayı şerifindir..) niyazı ile Allahu tealâ'dan gayrı hiçbir maksud ve matlûbu olmamalıdır. Bu feragat, aşkın ve âşıkın şânındandır.

Âşık, her nefesini son nefes olarak bilmeli, her nefesinde Mevlâ'yı zikretmeli, kıldığı her namazı ömrünün son namazı, her zikir meclisini son zikir meclisi kabul ve telâkki ederek hiçbir ân zikrullah'tan fârig ve gafil olmamalı, daima ölüme hazır ve hazırlıklı bulunmalı, zikir-i daim ve şalât-ı kaim ve gafletten sâlim olmalıdır.

Mâ'azallah, Allahu tealâ'dan ve zikirten gafil olur ve bu gafleti esnasında ruhu bedeninden ayrılırsa, âkıbetinin çok kötü olacağını gözönünde bulundurmalı ve bu hususta gayet titiz ve çok dikkatli bulunmalıdır.

Âşıklar, az ve helâlinden yemelidirler. Hayvani gıdalardan ziyade nebati gıdalara rağbet olunması evlâ ve müreccahtır. Yatıp uyurken de, huzur-u ilâhîde bulunduğunu unutmamalı ve edeben ayaklarını uzatmaksızın uyumalıdır.

Ey âşık!..

Az uyu.. Yakında, öylesine uzun bir uykuya yatacaksın ki, bu uykunun sabahı kıyamet olacaktır.

Allahu sübhanehu ve tealâ hazretlerini bilmek kolaydır. Fakat, O'nu bulmanın yolu gayet zor ve çetindir. Vücudundan geçmeyince O'nu bulamazsın. Sofi, seccadede oturmakla sofi olamaz. Dervişlik yolu, yalnız tâc ve hırka giymek değildir. Sofi ona derler ki, Hak'ta yok ola.. Kalbi safaya ere. Sofi, gündüz güne-

şin ve gece ayın nuruna ihtiyacı olmayan kişidir. Sofi, gece-gündüz nur-u Hak'la yürüyendir. Sofilik, öyle bir yokluktur ki, varlığa ihtiyacı yoktur. Kişi, veliliğini ve uyanıklığını nasıl bilir ve anlar? Ancak, Allahu tealâ'yı zikrettikçe bütün uzuvları da zikrediyorsa haberdar olur. Sofi, böylesine denilir. Kendi zikri ile, bütün mahlûkatın tesbihini, bütün mevcudatın zikrini işitebilen er kişi SOFİ'dir. Kalbini mâ-sivâdan arındıran SAFİ kalp sahiplerine SOFİ denilir.

SIDK, gönlünde olanı söyleyen; İHLAS işlediği ameli, Allah için işleyendir. Kullar görsün, sevsin ve övsün diye yapılan ameller İHLAS'ı giderir, RİYA'yı getirir. Gösteriş için yapanlara ise MÜRA'İ denilir.

Her ân LA İLAHE İLLALLAH MUHAMMEDÜN RESULULLAH de!.. Bu kelime-i münciyye-i mübarekeyi yalnız dilinle söylemekle yetinme!.. Havuza veya denize başını soktuğun zaman, nasıl yalnız kalbinle tevhid ediyorsan, her ân zâhiren ve bâtınen tevhidde daim ol ki, sana FÜTUHAT kapuları açılsın, gaflet perdeleri yırtılıp saçılınsın, maksud ve matlûbuna eresin, cemal-i lâ-yezâli göresin.. Zâhirin halk ile ve bâtının Hak ile olsun.. Allah ve Resulüne iman eden, bu imanını dili ile takrir ve kalbi ile tasdik eyleyen, zühd-ü kanaat, haşyet-i tekva sahibi olan Rabbine seve seve ibadette bulunan, Allah ve Resulüne aşk ve muhabbette kemal mertebesine eren kutlu ve mutlu kişilere DERVİŞ derler.

Dervişler, ehl-i sünnet vel-cemaat mezhebi üzere itikadlarını tashih ederler, Allahu tealâ'nın emirlerine ihlâs ve sadakatle imtisal eylerler, Hakkın men'etiklerinden kaçınır ve sakınırlar, bid'atlerden son derece ihtiraz ve münkerlerden insiraf ile güçleri yettiğince ruhsatı terk ve azimeti ihtiyar ederler ve bütün amellerinde azim sahibi olurlar. Gerek din kar-

deşleri ile ve gerekse bütün insanlarla ülfet ve ünsiyetlerinde Allah için muhabbet ve bütün mahlûkata merhamet, alel-ıtlâk kul haklarına riayet ederler. Allah-u tealâ'ya, teveccüh-ü tam ile itimad ve tevekkül, daima zıkr-i ilâhi ile meşgûl olurlar, sünnet-i seniyye-i Seyyid-ül-enâma ittibâ ile zâhiren ve bâtinen abdestli bulunurlar, içlerini ve dışlarını arındırırlar; boş, lüzumsuz ve faydasız sözlerden ve konuşmalardan ve özellikle gıybet, nemmame, sebt ve şetmden son derece sakınırlar, aç gözlü ve acı sözlü olmaktan kaçınırlar, beş vakit namazlarını eda ettikten başka İŞRAK, DUHA, EVVABIYN ve TEHECCÜD namazlarını da mümkün olabildiği kadar kılarak gecelerini salât ile ihyâ ederler, daima huzurullah'ta bulunduklarından aslâ gaflet etmezler, mâ-sivâdan yüz çevirir, kul-luk makamında daim, istikamette kaim ve ervah-ı Evliya'ullah'tan yardım istemeğe mülâzım olurlar.

Kalbin mâ-sivâdan arındırılması, kalbi istilâ eden rics'ten ve her türlü pisliklerden tathir olunması, Allah-u tealâ'nın kudret ve azametini tefekkür etmek ve kalbe aşkullah, muhabbetullah ve muhabbet-i Resulullah nurları ile nur vermekle mümkündür ki, bu takdirde o kalp NAZARGAH-I İLAHÎ kılınmış olur. Habib-i edib-ı Kibriyâ efendimiz :

ALLAHU AZİM-ÜŞ-ŞAN, SİZİN SURETİNİZE,
SOY-SOPUNUZA VE MALLARINIZA BAKMAZ.
KALPLERİNİZE NİYYET VE AMELLERİNİZE
BAKAR.

buyurmuşlardır. Onun için, kişinin eli kârda ve kalbi yârda olmalıdır.

Ey Hakka talip!..

Bilmiş ol ki, kulun hakka ibadet ve tâ'ati ve kul-luk görevlerini yerine getirebilmekteki muvaffakiy-

yeti, yine Allahu tealâ ve tekaddes hazretlerinin kere-
mi, ihsan ve inayeti ile dir. Her ne kadar, irade-i cüz'i-
ye kulun elinde görünüyor ve böyle zannediliyorsa da,
cüz'ün külle yani irade-i cüz'iyenin irade-i ilâhiyye-
ye ne tesiri olabilir? Muhabbet-i ilâhiyye de aynen
böyledir. Allahu tealâ, bir kuluna muhabbetini tevfi k
ederse, kul ancak o zaman Rabbine muhabbet edebi-
lir. Allahu sübhanehu ve tealâ'nın tevfi ki olmayınca,
bir başka tâbirle Allahu tealâ kuluna muhabbetini
lâyık görmeyince, kul Allah'a ne muhabbet ne de iba-
det edebilir. Bu sebeple, kulun Rabbine muhabbet ede-
bilmesi kendisi için çok ulu ve yüce bir derecedir. Bu
muhabbetin artmasıyla, kulun mertebesi daha da yü-
celir ve âli olur. Rabbine muhabbet eden kulun iba-
det ve tâ'atinin ecr-ü sevabı da daha ziyade olur. Al-
lahu tealâ'yı seven bir kulu, Allah azze ve celle haz-
retleri sevgisine lâyık görmüştür ki, bu takdirde Hak-
kın da o kulunu sevmiş olduğu muhakkak ve o ku-
luna cennet-i zâtı ikram ve ihsan buyuracağı mut-
lâktır.

Allahu zül-celâl vel-kemal hazretleri, zât-ı aha-
diyyetini sevenleri seven kişileri de onlarla, yani Alla-
hu tealâ'yı sevenlerle haşreder. Hakkı hakkıyla ve lâ-
yıkıyla sevenlerin başında Enbiyâ-i ızâm ve Evliyâyı
kirâm gelir. Onun için, her kim Nebi'leri ve Veli'leri
severse, Hak tealâ o kullarını bu âlemde de, ebedi
âlemde de sevdikleri ile birlikte haşreder. Netekim,
Resul-ü â'zam ve Nebiyyi mu'azzam efendimiz bir Ha-
dis-i şeriflerinde :

BENİM SÜNNETİMİ SEVEN, MUHAKKAK BENİ
SEVER. BENİ SEVENLER DE CENNETTE BENİM-
LE BERABERDİR, buyurmuşlardır.

Kulu, Hak tealâ ve tekaddes hazretlerine yaklaştıran amel, Allahu azim-üş-şân emirlerine seve seve imtisal ve sevmediği amellerden de Allah'tan korkarak ictinab ve Habib-i Edib-i Kibriyâ'nın sünnet-i seniyyelerine sadakat ve samimiyetle ve tam bir ihlâs ile ittibâ etmektir.

Hakiki âşık olan bir kimse, bir başka kimseyi tam ve kâmil bir aşk ile sevecek olursa, o kimse için aşk uğrunda fayda veya zararını düşünüp gözetmeksizin her şeyini fedaya hazır ve müheyyâdır. Meselâ, sevdiği kendisini korkulu bir yere davet etse, âşık olan hiç düşünmeden, başına neler gelebileceğini akıl etmeden; onun bu çağırısına can ve başla icabet eder. Akl-ı maaş ve mantık, daima menfaatini aradığı gibi, âşık da mâ'sukunun yolunda ve davetinde akıl ve mantıkla hareket edebilir. Zira, o mâ'suku uğrunda herşeyini feda ile mükellef olduğu kanısındadır.

İymanın, üç vechile tarif olunduğu gibi, aşk da üç yorumla tefsir olunur: İŞİTMEK-GÖRMEK-TADMAK..

İşte, bunlar iman ve aşkın nevileridir. Hakiki âşık, aşkını bu üç şart ile isbat eder. Hakiki mü'min de, imanını bu üç mertebeye varmakla, bu üç rüt-beyi ihraz etmekle ilân eder.

Mücerred aşkı işittiği halde, aşkı yaşayamayan kendisini âşık zanneder. Aştan haberi olmadığı için, kendisini âşık zanneden de sevdiğinin çağırdığı çok tehlikeli yerlere, aklını ve mantığını kullanarak elbette gitmez. Çünkü, hakiki âşık değildir. Hakiki âşıktaki da, akl-ı maaş ve mantık bulunduğu halde aklını ve mantığını aşk yoluna feda eder ve sevdiğinin çağırdığı her yere gider. Hakiki âşık için, sevdiğinin yolunda gerekirse canını bile feda etmek en büyük ni'mettir. Bu öyle bir ni'mettir ki, kalemle ve sözle tarif ve tavsifi mümkün değildir. Kelâma girmez, bunu

ancak âşık olan âşıklar bilirler. Bu konularda hakiki âşık olmayanlar kördür, sağırdır ve dilsizdir. Kör renkten, sağır ahenkten ne anlar? Dilsiz, halini nasıl tarif edebilir?

Anlatmağa çalıştığımızın hepsi maddidir. Oysa, aşk mâ'nevîdir. Madde ile mâ'nânın sırrını pek az kimse anlayabilir ki, bu da ancak tenvîk-i ilâhî ve hida-yet-i sübhani ile mümkündür.

Allahu azim-üş-şânı, aşk-ı tam ile sevenler onun Resul-ü zışânına tâbi olurlarsa, Hak celle ve alâ zât-ı ülûhiyyetine âşık olanları seveceğini, Kur'an-ı azim-ül-bürhanında açıkça ilân buyurmaktadır. (Al-i İm-ran sûre-i celilesi 30 ve 31 inci âyet-i kerimeler)

Resul-ü ekrem sallallahu aleyhi ve sellem efendi-mize ittibâ ise, kişiyi evvelâ şer'iate, sonra tarikate, daha sonra hakikate ve nihayet mâ'rifete götürür. Demek oluyor ki, ŞER'AT bu AŞK YOLU'nun kapusudur. Bir eve, ancak o evin kapusundan girilir. Tarikat, o evin odaları, hakikat o evde bulunan kasa ve mâ'rifet de o kasanın içinde saklanan mücevherlerdir. Eve girmeyen, odaya giremez. Odaya girmeyen, kasayı bulamaz. Kasayı bulamayan da o mücevherleri alamaz. Gerçi, ev sahibi o eve ve odaya girmeyen, kasanın yerini ve içindikileri bilmeyen birisine o mücevherlerden vermeğe kadir ve muktedirdir ama, bu şekilde murada erenin pek az olduğu ehlince malûm ve mü-sellemdir. Bunları, ancak mülkün gerçek sahibi olan Allahu sübhanehu ve tealâ hazretleri bilir. Sünnetullah böyle ceryan etmiştir ve böylece devam edecektir. Aşk yoluna baş koyan er kişiye düşen vazife, bu yolda sâ'y-ü gayret etmek ve sabit-kadem olmaktır. Yoksa :

— Ben seni severim ama, senin bana bu yolda gösterdiğin ve benden yapılmasını istediğin hizmetler ve

vazifeler pek ağır ve ben bunları yapamam. Bana çok ağır yükler yüklüyorsun, diyerek mâ'sukuna itiraz ve muhalefet edenin aşkında ne dereceye kadar sadık sayılacağını sizlerin irfan ve iz'anınıza terkediyorum.

Sevgilin sana :

— Evin kapusunu aç ve o kapudan içeri gir, odama gel ve beni bul, vuslâtıma nail ol!.. diyecek, sen de ona :

— Ben bu kapudan giremem, senin odana kadar çıkamam, bunlar benim için zahmetli ve meşakkatli olur, cevabını vereceksin. Alacağın karşılık elbette şu olacaktır :

— Bu iş ancak böylece mümkündür. Kapumdan içeri girmek sana zor geliyorsa, odama çıkmak ağırlığına gidiyorsa, sen de beni ebediyyen bulamazsın ve vuslâtıma eremezsin!..

Hakiki bir âşık-ı sadık isen, sevgilinin emrini ve levki, bu yolda ölüm korkusu ve hayat kaygusu bile olsa, yerine getirmeğe çalışmalı ve buna alışmalısın. Ola ki, mâ'sukun tenezzül buyurur da gelir.

Şeri'at, Resuller resulünün sözü, tarikat de Habib-i edib-i Kibriyâ'nın işidir, demiştik. Öyle ise, Resulullah sallallahu aleyhi ve sellem sözünü tutmayan, onun işi ve fiili olan işler ve fiillerle amel etmeyen, onun hali olan hakikat ilmiyle hallenmeyen, mâ'rifet-i Resul olan sırlara nasıl ulaşabilir? Şeri'at ile âmil olarak iki cihan serverinin sözüne, fiiline ve haline uymayanların onun sırrına erişebilmeleri mümkün müdür? Her şey mertebe ve derece iledir. Her binanın bir temeli ve her rütbenin en alt basamağından en üstüne yücelmek emeli vardır. Maddiyyatta da, mâ'neviyyatta da keyfiyyet böyledir. İlk ve orta tahsilini tamamlamadan liseye ve hele üniversiteye devam edemezsin. Etsen bile, bir fayda sağlayamazsın. Çün-

kü, okunanı ve okutulanı anlayamazsın, gider gelir aziz ömrünü yok yere zâyi edersin. Kişiye, nereden gelip nereye gittiğini, niçin geldiğini ve niçin gittiğini bilmek gerektir. Niçin yaşadığını anlamak gereklidir. Hayatın mâ'nasını bilmek MEN AREFE sırrına ermek-tir. Hakka kul olarak, iki cihana sultan olmaktır. Hak indinde makbul olmak, Hakka hakkiyle kul olmakla mümkündür. Allahu tealâ, zât-ı ülûhiyyetine kulluk edenleri sever. Allah azze ve celle, insanı yani Adem'i ve evlâtlarını, melekleri ve cinnileri ve diğer bütün mahlûkatı, zât-ı ülûhiyyetini bilmeleri ve kulluk et-meleri için yaratmıştır.

Hakka kulluk ile erdi erenler,
Kulluk eder bu Hak sırrı bilenler..

Kulluk ise, din ve iman, aşk ve muhabbetle baş-lar. Dinin başlangıcı yani temeli ŞERİ'AT'tir. Tavanı HAKİKAT, içi MÂ'RİFET'tir. Bir bina temelsiz, duvar-sız ve damsız olamaz. Temelsiz, duvarsız ve damsız harebeye de sultan gelemes.

Aşk'sız gönül şeytan evidir. İyansız kalbe ise Hak misafir olmaz. Sultanın misafir olacağı hanenin mâ'mur olması şarttır. Sultanlar sultanına lâayık ola-cak haneyi, iman, aşk ve muhabbetle süslemeli, ter-temiz hazırlamalıdır. Bunun için de, işe tam bir ihlâs ile ve şeri'atle başlamalı, tarikatle kalp hanesini dü-zeltip süslemeli, hakikate ermeli ve mâ'rifete vasıl ol-malıdır ki, o mâ'rifetle kutbiyyete, kurbiyyete ulaşılabil-sin.. Kutbiyyete erenler, ubudiyyette kaim olurlar. Bu makam, makam-ı Muhammediyyet'tir ki, in-san-ı kâmil olarak Allahu tealâ'ya hilâfet etmektir. Hakka mir'at olmaktır. Makam-ı Muhammediyyet, Allahu sübhanehu ve tealâ hazretlerine ubudiyyettir.

Bundan dolayı, Kelime-i şhadette Resul-ü zişânın AB-DİYYET sıfatı RİSALET'inden önce zikrolunmaktadır.

Fakat, Habib-i edib-i Kibriyâ'nın kulluğu ile, kendi kulluğumuzu mukayese ederek bâtil bir kıyasa kal-kışılmamalıdır. Zira, bütün mahlûkatın abdiyyetini te-razinin bir kefesine, Habib-i edib-i Kibriyâ'nın abdiy-yetini de diğer kefesine koymak mümkün olsa, Re-sul-ü müctebâ'nın abdiyyeti elbette daha ağır gele-cektir.

Abdiyyetin başı TEVHİD'dir, sonu da yine TEV-HİD'dir. Zâhiri tevhid, bâtını da tevhiddir ves-selâm..

Kalbini bağ-ı cenân et ravza-i tevhid ile,
Can dimağın kıl mu'attar nefha-i tevhid ile,,
Kâ'be-i nur-u siyahın bi-nihayet yolların,
Kat'eder erbab-ı aşk, bir lemha-i tevhid ile..
Her ne denlu ru-siyah ettiyse isyanın senin,
Ağarır bi-şek yüzün bu gurre-i tevhid ile..
Mâverayı ins-ü cinni seyredip arşa çıkar,
Kim ki mi'râc eylediyse cezbe-i tevhid ile..
Ey Nİ'YAZÎ ârif-i billâh gönülden salbeder,
On sekiz bin perdeyi bir lem'a-i tevhid ile..

DUA VE MÜNACAT

Aman Allah'ım!.. Aman yâ Gaffar!.. Bizden hata: senden atâ, kapuna geldik ey sahib-i atâ!.. Çirkâb-ı dünya ve sevdây-ı belây-ı mâ-sivâ ile kararan ve dolan ve aslında nazargâh-ı ilâhiyyen olan kalplerimizi, Ha-bib-i edibin Muhammed-ül-Arabi ile ehl-i beyti, ezvacı, ashabı, ensarı, ahababı ve Veli'lerin hürmetine, Hase-neyn-il-ahseneyn izzetine aşkullah, muhabbetullah ve muhabbet-i Resulullah nurları ile nurlandır, Kur'an-ı azim-ül-bürhanın sırları ile sürurlandır, şeri'at-i gar-

rayı Ahmediyyenle şu'urlandır yâ Rabbi!.. Kalp hanelerimizi, tecelli-i tevfik-i cemalinle arındır ve bizleri aşkına, şevkine ve zevkine varan has kulların arasında barındır, şarab-ı tahuru aşkı yed-i envereyn-i Resul-ü mücteba'dan ve saki-i Kevser Aliyyül-mürteza'dan, Haseneyn-il-ahseneyn'in mübarek elerinden doya doya içirerek kandır, kana kana içelim, aşkullah ile can-ü tenden geçelim, eğnimize cennet hülleleri biçelim, aşk yolunu seçelim ilâhi!.. Biz âsi, mücrim ve günahkâr kullarını da zât-ı ülûhiyyetine ve Habib-i edib-inin nur-u nübüvvetine hakkıyla âşık olan ve bu aşk ile dideleri giryân ve ciğerleri püryân olan âşıklar ve sadıklar kafilesine idhal ve ilhak eyle yâ Rabbi!.. Hz. İmam-ı Hüseyin'in ve Kerbelâ şehidlerinin mâ'sum ve temiz kanları hürmetine bizleri bu zümre-i nâciyyeye katılmak şeref ve imtiyazına mazhar kıldığın kullarından eyle yâ Rabbi!.. Rahiym'sin, Kerim'sin, Ecved-ül-ecvediy'n'sin, erham-er-râhimiyn'sin ey Allah'ım, afüvsün ve affetmeği seversin, Lâtif'sin lûtfetmek şânındandır, kusurlarımızı itiraf ederek kapuna geldik, bâb-ı lûtfuna sığındık. Kapuna gelen suçluların niyaz ve istirhamlarını reddetmezsin, AMAN diyenleri ve dileyenleri boş çevirmezsin, bizleri de affınla şâd ve lûtf-u kereminle adâb, sevdiğin has kullar arasında isimlerimizi yâd, her müşkilimizde imdad, maddi ve mâ'nevi ni'metlerini müzdad eyle yâ Rabbi!..

Aman yâ Şefi-ul-müznibiyn yâ Resulullah!.. Günahkârız, şefi'imiz ancak sensin, bizlere şefi' ol, şefaa-tin ındallah makbuldür ve reddolunmaz biliyoruz ve inanıyoruz, vallahi billahi ve tallahi reddolunmaz.. Elmeded yâ Resulallah!.. Aman yâ ehl-i beyt-i Mustafa!.. Siz, mâ'deni mürüvvet ve mahz-ı rahmetsiniz, şefkat ve merhametinize sığındık, lûtf ve âtîfetinize iltica ettik.. Evet, bizler mücrimiz, miskiniz, yetimiz ve bi-

kesiz, siz kimsesiz kalanların kimsesisiniz, merhamet efendim, mürüvvet sultanım, gariplerin enisi, mucrimlerin şefi'isiniz, esir-i nefis ve zebun-u heves olan biz biçarelere Allah için şefkat ve merhametinizi esirgeme-yiniz, bizlere yardım elinizi uzatınız şey'en lillâh.. İs-yan deryasına daldık, aziz ömürlerimizi isyan ve nis-yan ile hevâ'ya saldı, bugün çaresiz ve dermansız kaldık, kusurlarımızı ve günahlarımızı itiraf ederek Bâb-ı Muhammediyye'de Rahmet-i ilâhiyyene el açtık, mâ'siyyetle kararan yüzlerimizi secdeye koyarak, kalplerimiz yanarak, ah-ü figan edip ağlayarak der-gâh-ı bârigâh-ı ülûhiyyetine geldik, Hz. Adem aleyhis-selâmın tövbesini kabul buyurduğun gibi, bizim töv-belerimizi de lütfen ve keremen kabul buyur, bizler de onun evlâtlarıyız ve Habib-i edibin Muhammed'inin ümmetiyiz, yaptığımız hatalara ve işlediğimiz suçlara pişmanız, nefs-i emmâreye düşmanız, bizlerin de töv-belerimizi kabul buyur affınla ve lütfunla bizleri de mesrur eyle yâ Rabbi!.. Sen o yüce ve kerim Allah'sın ki, af isteyenleri affınla şâd, bahş isteyenleri nârından azad eder, cennet ve cemalinle ikram ve ihsanda bu-lunursun. Mülkün mâliki sensin, her emrinde galip sensin, her işinde fa'ik sensin, ilâhi ey mâ'bud-u asli ve mahbub-u hakiki olan yücelerin yücesi Rabbim!.. Senden gayrı kulluk ve ibadete lâayık ve müstehak Hak Mâ'bud yoktur, ancak sen varsın, birsin, şerik ve nazirin de olamaz, istersen yıkar, yakar, dilerse mâ'-mur ve â'dâb edersin, KÜN emriyle herşeyi hallü fas-leyleyen ancak sensin.. Mâ'budumuz, maksudumuz ve matlûbumuz da sensin.. İstersen azap ve dilerse af-federsin.. Eğer, azap edecek olursan bizler senin âciz ve nâçiz kullarınız, eğer affedersen rahmet edenlerin en merhametlisi yine sensin.. Rahmet edenlerin kalp-lerine merhamet veren de yine sensin.. Rahmaniyye-

tinle, seni inkâr eden kâfirlere dahi hayat hakkı veren, onları türlü ni'met ve rızıklarla besleyen münkirleri bile mahrum etmeyen ve bu âlemde onlara da hayat ve rızık veren, münafıkların isteklerini yerine getiren, kâfirlere muradlarını veren hep sensin.. Seni tevhid edeni, sana gönül vereni —Hâşâ— mahrum etmezsin.. Bâb-ı rahmetinden onları elleri boş olarak geri çevirmezsin.. İşte, bizler de bâb-ı rahmetine geldik, lûtfuna el açtık, bizleri de boş çevirme yâ Rabbi!.. Biz, fâni ve âciz kullar iken kapumuza gelenleri reddetmez ve onlara bize bahş ve ihsan buyurduğun ni'metlerle ikram ederiz. Hâşâ sümme hâşâ, sana geleni ve senden isteyeniyi me'yus ve mahzun geri göndermezsin, aman Sübhanım, aman sultanım, mâ'budum Allah'ım!.. Ey yüce Mevlâ'm, Rabbim, Allah'ım!.. Günahlarla yüzlerimiz, isyanlarla gönüllerimiz kapkara, mahşerde bizleri etme avâre, geldik ulu Settar'a.. Aşkınla doldur, ağlarım güldür, derdinle yandır, tek arzum ve emelim Visal'dir senden Allah'ım!.. Nuh aleyhisselâmı ve ona iyman edenleri boğulup gitmekten kurtardığın gibi, bizleri de Hazret-i Nuh'un gemisi misâli olan dininle, küfür deryasında, isyan ve mâ'siyet ummanında boğulup helâk olmaktan halâs eyle.. Bizlere iyman haz ve lezzetini, ibadet zevk ve saadetini, muhabbet tâc ve devletini, aşk saltanatını nasip ve müyesser eyle ki, iki cihanda sana lâayık kul ve Habib-i edibine lâayık ümmet olalım, tabi-i sünnet olalım, sırat-ı müstakiym'de sabit kalalım, zâtında fâni ve bezm-i ilâhinde bâki bulunalım, zümre-i uşşaka iltihak ile hayat-ı sermediyye ve cavidaniyyeye mazhar olalım yâ Rabbi!..

İlâhi!.. On peygamberine on keramat ile ikram eyledin.. Hz. Adem'in ve Hz. Davud'un (Aleyhisselâm) tâvbelerini kabul buyurduğun gibi bizleri de tövbeleri

makbul olan TEVVABÎN zümresine ilhak eyle yâ Rabbî!. Hz. İdris aleyhisselâmı semaya ref'ile cennetine idhal buyurduğun gibi, bizleri de dünya pisliklerinden ve kirliliklerinden arındır ve yücelt, cennet mahiyetinde olan ahlâk-ı islâmiyye ve ahlâk-ı Muhammediyye ile ahlâklanmayı nasip ve müyesser kıl. bu âlemde cennete dahil olan, edep tâcını başına, iman nurunu kalbine, şeri'at libasını eğnine giyen, gözlerinde ibret, kulaklarında hassasiyyet, dillerinde zikir ve tevhid ile arz-ı mahmedet, ayaklarında hayra mâ'tuf gayret ve metanet, ellerinde sehavet bulunan eli hayır ve kârda, gönlü yârda ârif-i billâh, vasıl-ı ilâlah olan, ölmeden evvel ölen, bu ölümleriyle olan âşıklar zümresine ilhak eyle yâ Rabbî!..

Hz. Musa aleyhisselâmı hitab-ı izzetine muhatap kıldığın gibi, bizlerinde kalplerimize ilhamatını havale buyurarak kendi turumuzda Zât-ı ülûhiyyetinde sohbet ederek zevk-i Mâ'neviyyeye erişen Has kullarından eyle yâ Rabbî!..

Halil'ini nâr-ı Nemrud'dan halâs ettiğin gibi, bizleri de meş'um nefislerimizin ateşinden kurtararak bir ân bile olsa bizleri nefislerimizle başbaşa bırakma yâ Rabbî.. Bizleri nefis şeytanından koruyarak nefsimizin nârını nura tebdil eyle yâ Rabbî.. İbrahim aleyhisselâmı Halil'liğe yükselttiğin gibi, bizlerin de isimlerimizi âşıklar defterine cisimlerimizi mâ'suklar zümresine dâhil eyle yâ Rabbî!..

Hz. Eyyub aleyhisselâmı bütün elemelerden beri ve kasavetlerden geri aldığın gibi, bizleri de dünya ve âhiret korkularından ve kaygularından, elemelerden, kederlerden kurtararak refah ve saadete eriştir yâ Rabbî!..

Hz. Yunus aleyhisselâmı, balığın karnından azad ettiğin gibi, bizleri de düşman elinden, cehil zulme-

tinden, küfür nekbetinden selâmete çıkar ve azad eyle yâ Rabbi!..

Hz. Süleyman aleyhisselâmın mülkünü iade ettiğin gibi, bizleri doğduğumuz gün olduğu kadar arındır, mülk-ü maddiye ve devlet-i mâ'neviyye ile taltif eyle yâ Rabbi!..

Hz. İmam-ı Hüseyin radiyallahu anı efendimizi şehadet rütbesine eriştirdiğin gibi bizleri said olarak yaşat ve bütün şehidlerin şefaatlerine nail eyle yâ Rabbi!. Şehidlerin mübarek kanları hürmetine, bizleri su-i itikaddan hıfzıyla, rızayı şerifine muvafık ve Habib-i edibinin iymanına mutabık tam ve kâmil bir iyman ile kemale eren mü'minlerden eyle yâ Rabbi!..

Sen sözlerimiz Kelime-i tevhid ve Kur'an-ı mecid olsun, dillerimiz zikir ve tehvidde, gözlerimiz cennet

ve cemalde iken: (EY YAKIN BİR İYMAN İLE İYMAN ETMİŞ NEFİS!.. SEN RABBİNDEN, RABBİN DE SENDEN RAZI OLDUĞUN HALDE RABBİNE DÖN VE VUSLAT EYLE, GİR HAS KULLARIMIN ARASINA, GİR ONLARLA BİRLİKTE ZAT CENNETİME..) emr-i

celiline muhatap olan Has kulların zümresine bizleri de ilhak buyurarak mazhar-ı zat eyle yâ Rabbi!.. Celâlınden cemaline eren, adliden affına mazhar olan, fazlınla cennete giren, cemal-i Mustafa'yı gören, Firdevs-i â'lâda Habib-i edibinin cibârında iskân edilen, cemal-i lâ-yezâle eren kutlu ve mutlu kişiler arasına bizleri de ilhak eyle yâ Rabbi!..

Ey mağlup olmayan galip!.. Devletimizi adl ile pâyidar, ordularımızı karada, denizde ve havada VE YANSUREKALLAHU NASREN AZİZA sırrına eriştir. Din ve devlet ve özellikle şu garip ve şanlı millete Hak

için hakkaniyetle hizmet edenleri iki cihanda aziz eyle.. Emir-il-mü'miniyn Ömer ibn-il-Hattab radiyallahu anhin sancağı altında cem'eyleyerek livâyı hamd altında haşreyle.. Şehidlerin derecelerini ve gazilerin rütbelerini âli eyle.. Helâlinden kazanan tüccarlarımızı, Hz. Ebu-Bekir-is-Sıddıyk radiyallahu anhin sancağı altında, ilme, Kur'an'a, din ve iymana ve mü'minlere hizmet edenleri Hz. Osman ibn-i Affan radiyallahu nahın sancağı altında, ilimleriyle âmil, hilmleriyle kâmil, sabır ve metanetleri ile mütekâmil, cesaret ve şccaatleri ile, hamiyet ve sehavetleri ile, kerem ve faziletleri ile bütün insanlık âlemine şâmil merdleri ve yiğitleri de Hz. İmam-ı Ali kerremallahu vechehu ve radiyallahu anh efendimizin sancağı altında cem'eyle yâ Rabbi!.. Mazlûmları Hz. İmam-ı Hasan-i müctebâ'ya ve mazlûmen şehid olanları Hz. İmam-ı Hüseyin-i mazlûm-u Kerbelâ (Rıdvanullahi aleyhim ecma'ıyn) efendilerimizle haşreyle yâ Rabbi!. Denizlerde, karalarda ve havalarda Allah için ı'lâyı kelimetullah için, insanlık ideali için, hürriyet ve istiklâlleri için, vatan ve milletleri için, ırz, iffet ve namuslarını korumak için, mukaddesat için şehid olanları da Resulullah'ın arslanı Hz. Hamza radiyallahu anh efendimizin sancağı altında cem'eyle yâ Rabbi!.. Allah korkusuyla ağlayan göz hakkıyçün, Allah aşkıyla yanan öz hakkıyçün, Allah için söylenen söz hakkıyçün, Tevrat, İncil, Zebur ve Kur'an-ı azim-üş-şân hakkıyçün, zât-ı ülûhiyyetini bir ân bile unutmayan ve daima anan kul hakkıyçün, Uveys-ül-Karani ve cümle Pirân-ı izâm Hakkıyçün, Âşıklar, Sadıklar, Muhlisler, Abidler, Zahidler hakkıyçün, Kutb-ül-aktâb mezheb-i Nu'man hakkıyçün, hüsn-ü vech-i Yusuf-u Ken'an hakkıyçün bu niyazlarımızı ve isteklerimizi lûtfen ve tenezzülen kabul buyur yâ Rabbi!.. Fakir-i hakir MUZAFFER AŞKÎ ku-

lunu dua ile yâd edenleri iki cihanda da Habib-i edibine bahşeyle, ölümünden sonra bize bir Fâtiha-i şerife okuyanları, ölümlerinden sonra Fâtiha'ya garkeyle yâ Rabbi!..

İlâhi!. Habib-i edibine, onun ehl-i beytine, evlâdına, ezvâcına, ensarına, ashabına, ahababına ve bhusus rüşd sahibi halifeleri olan Ebu-Bekir, Ömer, Osman ve Ali rıdvanullahi tealâ aleyhim ecma'ıyn ile ilâ yevm-il haşr-i vel-karar muhibbânına salât eyle.. Bizlere tevfikini refik eyle.. Bu risâlemizi okuyan, okutan ve dinleyenlerin içlerini ve dışlarını nur-u ilâhin ile pür-nur eyle, cümlesini lûtf ve hidayetle mesrur eyle, nasipleri olanları hidayetle mazhar eyle, son nefeste iman ile çene kapamağı nasip ve müyesser eyle yâ Rabbi!.. Bu âciz ve nâçiz risâlemizi ınd-i ilâhiyyende ve Resul-u zişânının ındinde makbul, mergup ve mahbub eyle.. Okuyan âşıkları aşkına lâayık eyle.. Niyazlarımızı kabul buyurarak bizleri memnun eyle yâ Rabbi!..

Sübhone Rabbike Rabbil-izzeti ammâ yasifun ve selâmün alel-mürseliyn vel-hamdü lillahi Rabbil-âlemiyn (EL-FATİHA)

Eş-Şeyh EL-HAC
Muzaffer OZAK

Can olur, can içre cânanı olan;
MEN AREF sırrına irfanı bulur..
Halka-i tevhidde iz'anı olan,
Katresin bahredip, ummânı bulur..

Mürşid-i kâminden aşk bâdesini,
İçenler bulurlar dildâdesini,
Aşk alır âşıkın iradesini,
İRCİ'İY emriyle Rahman'ı bulur..

Bu fâni âlemin temeli aşktır,
Âşıkın dü-cihan emeli aşktır,
Kulluğu, tâ'ati, ameli aşktır;
Aşk ile yaşayan Rıdvan'ı bulur..

Doğudan batıya nereye varsan,
Milyonca âşık var, arayıp sorsan;
Tevhid'e susamış bu çağda insan,
Kalbinde gizlenen pinhânı bulur..

Felekler devranda İLLALLAH diye,
Melekler seyranda İLLALLAH diye,
Yürekler fevrânda İLLALLAH diye.
Herbiri derdine dermanı bulur..

Aşk yolu sarpçadır, kolay aşılmaz;
Tark-i vuslâta tez ulaşılmaz,
Bu gizli bir sırdır, pek anlaşılmaz;
Âşık-ı Hakiki ihsanı bulur..

Bu miskin AŞKÎ'ye cihan dar gelir,
Saray-ı vahdete mihmandar gelir,
Müşkile düşünce zimâdar gelir,
NUREDDİN CERRAHÎ sultanı bulur..

MUZAFFER AŞKÎ-İ CERRAHİYYÜL-HALVETİ